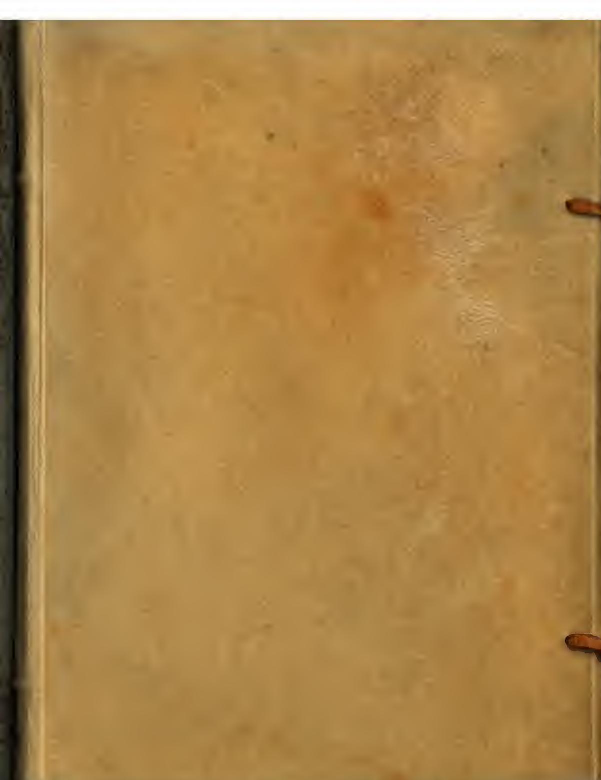
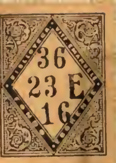
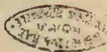

36
23 E
16

Fratres non comedant carnem nisi in die [illegible]

HOC IN VOLVMINE HÆC CONTINENTVR.

M. VAL. PROBVS DE NOTIS ROMA. EX CODICE MANVSCRIPTO CASTIGATIOR, AVCTIORQVE, QVAM VNQVAM ANTEA, FACTVS.

PETRVS DIACONVS DE EADEM RE ad Conradum Primum Imp. Ro.

DEMETRIVS ALABALDVS de Minutiis.

Idem de Ponderibus.

Idem de Mensuris.

VEN. BEDA De Computo per gestum digitorum.

Idem de Loquela.

Idem de Ratione vnciarum.

LEGES XII TABVLARVM.

LEGES PONTIFICIÆ RO.

Variæ verborum conceptiones, quibus Antiqui cum in rebus sacris, tum prophanis vterentur, sub titulo de RITIBVS ROMANORVM Collectæ.

Phlegontis Trallani Epistola De Moribus Ægyptiorum.

Aureliani Cæsaris Epistola De Officio Tribuni Militum.

Iscriptiones Antiquæ variis in locis repertæ, atque aliæ, quam quæ in Romano Codice continentur.

Hæc omnia nunc primum edita.

IOANNES TACVINVS STVDIOSIS S.

V ALERII PROBI Libellum, qui de Notis Romanorum interpretandis inſcribitur, duplici ſanè impreſſione noſtra vobis antea legendum tradidimus. Sed certe, vt verum fateamur, editionibus illis nunq̃ nobis ſatiſfecimus. quãq̃ tum quoq; manuſcriptorum codicum fidem typis noſtris ſecuti ſumus. Iam vero cum Vir quidam doctiſſimus Probi exemplar manuſcriptum nobis q̃emendatiſſimum tradiderit, eum Librum tertio imprimendum curauimus, quem à vobis, vt caſtigatiſſimum, probari ſperamus. Qui Liber cum adhuc ſub Prælis noſtris eſſet, ecce tibi Petrus Diaconus, qui de eadem re plenius ſcripſit, ab eodem Viro doctiſs. ad nos, quæ eſt eius humanitas, perlatus eſt. quem cum Probo continuo eius viri fidem, atq; authoritatem ſecuti edendum putauimus. Quibus etiam ipſi, quoniam non parum ea ad rem pertinere viderentur, propter quaſdam ponderum, menſurarum'q; notulas, ex Demetrio Alabaldo, item'q; Beda nonnulla adiicienda cenſuimus. vt, quod ad ipſam notarum rationem pertineat, primi omnium abſolutius quippiam vobis tradiſſe videamur. Quæ omnia cum per ſe vobis gratiſſima eſſe debent, tum quia ad veteres monimentorum Ro. inſcriptiones perlegendas, quarum adhuc magna vis extat, non parum adiumenti vobis afferre poſſe videãtur. Nam

hæ ſæpe notis quibuſdam ita perſcriptæ ſunt, vt vel doctiſſimi cuiuſq; oculos, animum'q; ambigua interpretationis difficultate morentur. Accedunt & his multa alia, quibus hoc veluti corpuſculum florum fecimus, quod vobis omnino non ingratum fore confidimus. Habemus & alia prope' innumerabilia, quæ omnia deinceps vobis dare cogitamus. Hoc autem anno (modo Deus ipſe affuerit) Valerii Martialis epigrãmatum Librum XV nuper repertũ me vobis datuꝝ polliceor. Necnon Iulii Frontini aureum de Agris metiendis opus a' vobis tantopere efflagitatum. Præterea Diodori Siculi hiſtoriarum Libros quatuor latinos factos, videlicet, XI. XII. XIII. & XIIII. Deinde Franciſci Maturantii in Thuſculanas M.T. Quæſtiones cõmentarios copioſiſſime ſcriptos. Tum Vrbani Bellunenſis Inſtitutiones Grammaticas, & eas quidem, quas ipſe poſt multas edititiones, non multo ante q̃ a' vita decederet, nouiſſime emendauit. Nunc vero typis noſtris deſcribuntur Naſonis Heroides, ſi vnquam alias, nunc ſummo ſtudio, ſumma'q; diligentia recognitæ, ac doctiſſimis Marini Becichemi annotationibus auctæ. Item'q; M. T. C. Epiſtolæ familiares ex vetuſtiſſimorum codicum collatione multis in locis emẽdatæ. quibus etiam plæræq; epiſtolæ additæ ſunt, quæ in hactenus impreſſis codicibus non leguntur. Cætera deinceps expectate, & Tacuinum veſtrum de hac ſua induſtria plurimum amate. Valete.

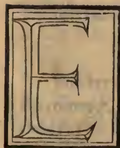
De M. Valerio Probo ex Suetonii Tranquilli de illustribus Grammaticis libro.

m ARCVS Valerius Probus Berytius diu centuriatum petiit, donec tædio ad studia se contulit. Legerat in prouincia quosdam veteres libellos apud grammatistam, durante adhuc ibi antiquorum memoria, nec dum omnino abolita, sicut Romæ. Hos cum diligentius repetere, atq; alios deinceps cognoscere cuperet, quanuis se contemni, magis'q; opprobrio legentibus, quam gloriæ, & fructui esse animaduerteret, nihilominus in proposito mansit. multa'q; exemplaria contracta emendare, ac distinguere, & adnotare curauit. Soli huic, nec vlli præterea Grammatices parti deditus. hic non tam discipulos, q̃ sectatores aliquot habuit, nunquam enim ita docuit, vt magistri personam sustineret. Vnum vel alterum, vel cum plurimos treis, aut quatuor pomeridianis horis admittere solebat, cubans'q; inter longos, ac vulgares sermones legere quædam, id'q; perraro nimis pauca, & exigua de quibusdam minutis quæstiunculis edidit. Reliquit autem nõ mediocrem Syluam obseruationum sermonis antiqui.

NE QVIS ALIVS INTRA DECENNI
VM IN TOTA DITIONE VENETA
HOC OPVS IMPVNE IMPRI
MAT, AVT ALIBI IMPRES
SVM VENALE HABEAT,
SENATVS VENETI
DECRETO CA-
VTVM
EST.

P·P·P·E·S·S·S·E·V·V·V·V·V·V·V·F·F·F·F·
Romæ in Arcu quodam
Sibylla inſcribi iuſſit
has literas, quas po
ſtea Beda inter-
pretatus
eſt.

VALERII PROBI GRAMMATICI, DE NOTIS ROMANORVM INTERPRETANDIS, LIBELLVS.

EST CIRCA Perſcribendas, vel pauciori-bus literis notãdas uoces ſtudiu; neceſſarium. Quod partim pro voluntate cuiuſq; fit, partim vſu publico, & obſeruatione communi. Nam apud Veteres, cum vſus Notarum nullus eſſet, ſcribendi facultatẽ, maxime in Senatu qui ade-rant ſcribendo, vt celeriter comprehenderent, quædam uerba, atq; nomina ex communi conſenſu primis li-teris notabant. Et ſingulæ quid ſignificarẽt, in promptu erat. Quod in Nominibus, Prænominibus, Legibus Publicis, Pontificum'q; Monumẽtis, Iuris'q; Ciuilis Libris etia; nunc manet. Ad quas Notas Publicas acceſſit & ſtudioſorum vo-lũtas, vt vnuſquiſq; familiares ſibi Notas pro volũtate ſigna-ret. Quas comprehendere infinitum eſſet. Publicæ ſane tenen dæ ſunt: quæ in Monumentis plurimis, & Hiſtoriaru; libris, Sacris'q; Publicis reperiuntur, Vt. P. Publius. C. Caius. M. Marcus. CN. Cneus. Q. Quintus. MAR. Martius. TI. Tiberius. CL. Claudius. T. Titus. SP. Spurius. SEX. Sext⁹. SER. Seruius. OP. Opiter. AB. V. C. Ab Vrbe condita. P. R. E. Poſt Reges exactos. P. C. Patres cõſcripti. S. P. Q. R. Senatus, Populus'q; Romanus. EQ. R. Eques Roma-nus. V. R. Vrbs Romana. C. R. Ciuis Romanus. COL. Colonia. Coloni. MVN. Municipia. Municeps. N. L. No

minis Latini.L.C.Latini Coloni.S.N.L.Socii Nominis Latini.Et similia.Secūdum hæc:Curiaꝗ Nomina.Tribuuꝫ.Comitioꝗ.Sacerdotiorum.Potestatum.Magistratuum.Præfecturarum.Sacrorum Ludorum. Rerum Vrbanaꝗ.Rerum Militarium.Collegiorum.Decuriarum.Fastorum. Numerorum.Mensurarum.Iuris Ciuilis:& similium cæterorum, notas proprias habent.

A	Augustus.vel Aulus.vel Aut.vel Aliqñ.vel Ager.vel Agrum.vel (Aiunt.
A A.	Augusti.vel Augusta.
A̅A̅.	Augustalis.
A.A.	Apud agrum.vel Auruꝫ.Argētūꝫ.
A A A.	Augusti.
A.A.A.F.F.	Aere,argento,auro,flato feriūdo.uel Flauo feriundo.
A.A.A.F.F. Q V.TY.	Auri,argēti,æris flator fabricæ Quirinalis Tyberini.
A.A.S.L.M.	Apud agruꝫ sibi locū monumenti.
A.B.	Alia bona.
ABN.	Abnepos.
ABS.	Absolutus.
A' B.V.	A' bono uiro.
AB.V.C.	Ab vrbe condita.
A.C.	Alius ciuis.
AC.	Actio.
ACC.	Acceptat.
ACIN.	Actionem.

ACON. vel ACON.	Actionem. vel Actionum.
A'C.V.	A' claro viro.
A'CVB. AVGG.	A' cubiculo Augustorum.
AD.E.	Ad exactoré. vel Effectoré. vel Extorrem.
AD.F.	Ad finem.
AD.L.	A'd locum.
ADIAB.	Adiabenicus.
ADI.	Adiutor.
ADI.P.	Adiutor prouinciæ. vel Patriæ. vel Populi.
ADN.	Adnepos.
ADP. vel ADOP.	Adoptiuus.
A.D.P.	Ante diem pridie.
AED.	Aedes.
AEDIL.	Aedilis.
AEDILL.	Aediles.
AEDIL. CVR.	Aedilis curulis.
AED.PL.	Aedilis plebis.
AEG.	Aeger.
AEQ.P.	Aequalis persona.
AER.	Aerarium. vel Aerarii.
AER.COL.	Aere collato.
A'ER'.P.	Aere publico.
A.F.	Alio facto.
A.F.P.R.	A ptũ fide Publii Rutilii. vel Añ factũ, post relatũ. vł Aemilius fecit, plectit Rutilius.
AG.	Agit. vel Agil.
AG.	Agrippa. vel Agro.
A.H.	Alius homo.

A'I.	A' Iudice.
A.L.AE.	Arbitriuȝ litis æſtimandæ.vel Liti æſtimãduȝ.
A.L.E.	Arbitriuȝ liti examinãdæ.vel Exiſtimandæ.vel Exiſtimandum.
A.L.	Alia lex.
AL.III.L.	Alpinæ tertiæ legionis.
AM.	Amicus.
AM.N.	Amicus noſter.
AM.P.	Amabilis perſona.
AN.	Annius.
A.N.	Ante noctem.
AN.M.	Actionem mandat.
ANN.vel AN.vel A.	Annis.
ANN.LXXII.	Annis ſeptuagintaduobus.
ANT.	Ante.vel Antea.
ANT.T.C.	Ante terminum conſtitutum.
A.O.	Alii omnes.
AP.	Apud.
AP.IVD.	Apud Iudicem.
APP.	Appius.
APP.	Appellat.
A.P.Q.	Aulus Publii Quinti.vel Auli.
A.P.R.C.	Anno poſt Romam conditam.
ARM.P.	Arma publica.
AT.	Autem.
A'TE.	A' tergo.
A.T.M.D.O.	Aio temihi dare oportere.
ATQ.	Atq;.

A.TREB.	Aulus Trebonius.
AVG.	Augustus.vel Augur.
AVGG.	Augustis.
AVG.N.	Augustus noster.
AVR.	Aurelius.
AVT. vel AVTR. vel AVC.	Autoritas.
A.X.	Annis decem.
B	Bonus.vel Brutus. (Bonæ.
B̄.	Balbius.vel Balbus.vel Bene.vel
B.A.	Bonam actionem.vel Bonis auspi ciis.vel Bonis auibus.
B.C.	Bonum concessum.
B.D.	Bonum datum.
B.F.	Bona fide.vel Fortuna.vel Filia.
BF.	Beneficium. vel Bonum factum. & aliquando Benefecit.
B.F.C.	Bona fide contractum.
B.F.P.	Bonæ fidei possessor.
B.GR.	Bona gratia.
B.H.	Bonus homo.vel Bona hæredita-
B.I.	Bonum iudicium. (ria.
B.I.I.	Boni iudicis iudicium.
B.L.	Bona lex.
B.M.	Bonæ memoriæ.
B.M.F.	Benemeritæ fecit. (ritæ.
B.M.P.	Benemerenti posuit.vel Beneme-

B.N.	Bona noſtra.
B.O.	Bene optime.
B.P.	Bona poſſeſſio. uel Bonorum poſſeſſor.
B.P.	Bonũ publicũ.uel Bona paterna.
B.Q.	Bona quæſita.
BR.	Bonorum.
B.R.	Bonorum rector.
BRITANNIC.	Britannicus.
B.R.P.N.	Bono reipublicæ nato.
BRT.	Britannicus.
B.S.	Bene ſatiſfecit.
B.T.	Bonorum tutor.
B.V.	Bene vixit.vel Bonus vir.
B.V.A.	Boni viri arbitratu.
B.V.V.	Balnea,vina,Venus.
C	Caius.vel Cum.
Ɔ.	Caia.vel Con.
C̄Ā.	Cauſſa.
CA.vel CAM.	Camillus.
CAES.	Cæſar.
CAES.AVG.vel A.	Cæſar Auguſtus.
CAESS.AVGG.	Cæſares Auguſti.
CÆSSS.AVGGG.	Cæſares. De tribus.
CAR.COIV.	Cariſſimæ coniugi.
CARISS.	Cariſſimus.
C.B.	Cōmune bonum.

C.C.	Conſilium cœpit.vel Ceſſet.
C D.	Quadringenta.
C EL.	Celeres.
CEN.P P.vel CENS. vel CNS.	Cenſor perpetuus.
CEN.A.	Cenſoris arbitratu.
CENT.	Cẽturia.vel Cẽturio.vel Cẽtena/(rio.
CENTV.	Centuriones.
C.F.	Caii filius.
C.H.	Cuſtos hæredum.
CIC.	Cicero.
C.I.C.	Caius Iulius Cæſar.
CIPP.	Cippus. i.terminus.ut ad tertiũ Cippum.ſeu Lapidem.
CL.	Claudius.
C.L.	Caii Libertus.uel Caius Libert9.
Ɔ.L.	Conlibertus.
Ɔ.⅂.vel L.vel ⅃.	Caia Liberta.
Ɔ.L.	Caiæ Libertæ.
C.LIB.	Caii Libertus.uel Liberorum.
ƆL.ꓘ.	Conlibertæ cariſſimæ.
CM.	Comis.
C.M.vel C̄Ā. M.	Cauſa mortis.nel. C. Marius.
CN.	Cneus.uel Cneuius.
C.N.	Caius noſter.uel Cæſar noſter.
CN.ARR.	Cneus Arrius.
CN.L.	Cnei Libertus.
CO.	Coniugi.

C.O.	Ciuitas omnis.
ƆO.	Controuersia.
COM.OB.	Comitia obdriaca.vel Obdurata. (vel obchiaca.
CON.	Consularis.
CON.SEN.ORD. P.Q.R.	Consensu Senatus,equestris ordinis,populiq; Romani.
CONS.uel CS.	Consiliarius.
COL.vel CL.	Colonia.vel Coloniæ.vł Coloni.
COLL.	Collegæ. vel Collegia. vel Collegium.
COL.	Collega.vł Colonia.vł Columẽ.
COLL.FABR.	Collegium fabrum.vel Fabroruꝫ.
COH.vel C̄OH.	Cohors.
C̄ONIV.	Coniunxit.
CONIV.OBSEQVENTISS.	Coniugi obsequentissimæ.
CONIVG.M.	Coniugi merenti.
CONIVX.	Coniunx.
CONLIB.	Conlibertus.uel Conliberta.
CONTVB.	Contubernalis.
COR.	Cornelius.
COS.	Consul.
COS.QVAR. vel.IIII.	Consul quartum.uel Quarto.
COS.TER.	Consul tertium.uel Tertio.
COSS.DESIG.	Consules designati.
COSS.	Consules.uel Consiliarii.
COS.DES.	Consul designatus.

C.P.	Ciuis publicus.
C.R.	Ciuis Romanus.
C.R.	Creticus.uel Crispus.
C R.	Contractum.
C.R.C.	Cuius rei causa.
C.R.C.P.	Cuius rei causa promittis.
C.V.	Centũuirum.uel Clarissimus vir.
C.V.	Clarissimo viro.
CVL.	Cultores.
CVR.	Curionũ.uel Curiaꝝ.uel Cursor.
D	Diuus.uel Decius.ul' Diebus.uel Deuotus.uel Diutius.uel Dedicauit.
D.	Diua.
D.A.vel AVG.	Diuus Augustus.
DATHI.	Dathico.
D.AVG.	Deo Augusto.uel Diuo Augusto.
D.B.I.	Dis bene iuuantibus.
D.C.vel CAES.	Diuus Cæsar.
D.C.A.	Diuus Cæsar Augustus.
D.C.S.	De consulum sententia.uel De cõsilii sententia.
DD.	Dedicauerunt.uel Dedicarunt.
D.D.	Deo dicauit.uel Dotis datio. uel Dictio.uel Dis dãtibus.uel Donãtibus.uel Dono dedit.uel Dono datũ.uel Deo domestico.uel Donauit.uel Dono dicauit.

D.D.D.	Datus decreto decurionũ.uł Domo decurionũ dedit.uel Dono dedit,dicauit. uł Dono decurio
D.D D.	Dono dderũt.uł Dedere. (dedit.
D.D.D.D.	Dignum deo donum dicauit.
D.D.D D.	Decreto decuriones dederunt.
D.D. L. M.	Dono dedit libero munere.
D D.N N.	Domini noſtri.
D D D.NNN.	Dñi noſtri. De tribus Imppp.
D.D.Q.	Dedit,donauitq;'.
D.D.Q.S.	Dis,deabus'q; ſacrum.
D.D.S.	Dis,deabus ſacris.uel Sacrum.
DE.	Decius.
DEST.	Deſtinato.
DF.	Defunctus.
D.F.	Decii filius.
D.F.	Dotem fecit.vel Donum.
D.G.	Dedit gratis.
D.H.	Donauit hæredibus. vel Dono
DICT.	Dictator. (habuit.
DIG.M.	Dignus memoria.
DIL.vel DILECTISS.	Dilectiſſimus.
D.I.M.	Dis iferis maledictis.vł Malis.vel
D.IMM.	Dis imortalibus. (Dari iuſſit.
D.IM.S.	Dis immortalibus ſacrum.
D.L.	Dat laudes.vel Donauit locum.
DL.	Delego.

D.L.D.P.	Dis locum dedit publice.
D.L.S.	Dis laribus ſacrum.
D.M.	Dis manibus.vl' Domus mortui.
D.M.vel D̃.M̃.	Dolum malũ.vel Dubiũ malum. vel Donauit monumentum.
D.M.A.	Deo magno æterno.
D.M.F.V.C.	Dolo malo,fraudis'ue cauſa.
D.M.M.	Dis manibus Meuiorum.
D N.	Dominus.
D.N.	Dominus noſter.
D.N.M.Q.	Deuoto numini,maieſtati'qȝ.
DNN.	Domini.
D.O.	Dis omnibus.vel Deo optimo.
DOMIC.COS. XIII.LVD. SAEC.F.C.	Domicius conſul.XIII.ludos ſæculares faciundos curauit.
DOT.	Dotem.
D.P.	Diuus Pius.vel Dis penatibus. vel Patriis.vel Dotem petit.
D.PEC.R.	De pecuniis repetundis.
D.PP.	Deo perpetuo.
D.P.S.D.L.D.P.	Deo poſuit ſibi,dis locum dedit publice.
D.Q.	Dis Quirinalibus.vel Dis'qȝ.
D.Q.R.	De qua re.
D.Q.S.	De quo ſupra.
D R.	Druſus.
D T.	Duntaxat.

D.T.S.P.	Diem tertium, siue perendie. vel Siue pereũdum. vel Siue perendinum.
D.V.	Deuotus vir. vel Vester. vel Dis volẽtibus. vel Deuotus Vestæ. vel Dies quintus.
DVC.DVC.	Ducum ductore. vel Ducum ductio. vel Ductorum ductor.
DVL. vel DOL. vel DVLCISS.	Dulcissimus. Sic'q; in cæteris similibus.
D. $\overline{\text{VIIII}}$.	Diebus nouem.
Ē.	Est.
E? vel E.	Eius.
E.AE.	Eius ætas.
E.B.	Eius bona.
E.D.	Eius domus.
$\overline{\text{EE}}$.	Esse.
E.F. vel FIL. vel FL.	Eius filius.
E.F.	Eius fecit.
E.H.	Eius hæres.
E.L.	Edita lex.
E⁹ M̃. vel EI.M.	Eiusmodi.
EMP.	Emptor.
E.N.	Etiam nunc.
EOR.	Eorum.
EPI. vel EP.	Epistola.
EP.M.	Epistolam misit.

EQ.M.SP.POM.	Equitũ Magister Spurius Pompeianus.
EQ.OR.	Equestris Ordinis.
EQ.P.	Eques publicus.
EQ.R.	Eques Romanus.
ER.	Erunt.vel Erit.
EXCVR.	Excursio.
EX.D.A.	Ex domo Augusti.
EX.DO.AVG.	Ex domo Augusti.
EX.R.	Exactis Regibus.
F	Filius.vel Filia.vel Fuluius.vel Fecit. vel Februarius.
Ⅎ. vel F.	Filia.
Ⅎ. pro	V.vt SERⅎVS.ⅎVLGVS. ⅎIXIT.ꝑ Seruus. Vulgus.Vixit.& Digãma Aeolicũ appellat̃.
FAB.	Fabius.
FABR.	Fabrum.vel Fabrorum.
FAC.	Facti.
FAC.C.	Faciundum curauit.
F.C.	Fidei cõmissũ,vel Fiduciæ causa.vel Fraude creditoris.vel Faciundũ curauit.
F.D.	Fides data.
FEB.vel. F.	Februarius.
F.F.	Flãdo ferẽdo.vel Fidẽ facit.vel Filius familias.
FF.	Fecerunt.vel Fabricauerunt.vel Fabrefactum.vel Fundauerunt.
F.FA.vel F.F.	Filius familias.

F.FF.	Fabricari fecerunt.
F.F.F.	Ferro, flãma, fame. vel, Fortior fortuna fato. vel Flauii filius fecit.
F.FL. vel F.F.	Fratris filius.
F.H.	Filius hæres.
F.I.	Fieri iussit.
FID.	Fides.
FIL. vel FL.	Filius.
FL.	Flauius. vel Flauia. vel Flaminius.
FLAM.	Flaminius. vel Flamen.
F.M.	Fati munus. vel fieri mandauit.
F.M.I.	Fati munus impleat. vel Impleuit.
F.N.	Fides nostra.
F.N.C.	Fidei nostræ commisit. vel Commissum.
FOR.	Forte. vel Foruз. vł Foris. vł Foras. vel Fortuna. vel Fortunata.
FOR.RED.	Fortunæ reduci.
FR.	Fronte.
FR.COR.	Forum Cornelii.
FR.F.	Fratris filius.
FR.I.	Forum Iulium.
FR.L.	Forum Liuium.
FR.POM.	Forum Pompilii. vel Pomponii.
FR.S.	Forum Sempronii.
FS.	Fratres.
F.V.C.	Fraudis'ue causa.
FVNC.	Functus.

G	Gaudium. vel Genius. vel Genus. vel Gens. vel Gellius.
G.AVG.	Genio Augusti.
G.B.	Gens bona.
G.D.	Gens dolosa.
GEN.COR R.	Gente Corneliorum.
GER. vel GERM.	Germanicus. uel Germanico.
GG.	Gesserunt.
GL.	Gloria.
GL.E.R.	Gloria exercitus Romani.
GL.N.L	Gloria nominis latini.
GL.P.	Gloria parẽtum. uel Patriæ. uel Populi.
GL.P.R.	Gloria populi Romani.
GL.R.	Gloria Romanorum.
GL.S.	Gallus Sempronius.
G.M.	Gens mala.
GN.N.	Genus nostrum.
GN.R.S.	Genus Romani Senatus.
G.R.	Genus regium. uel Rerum.
GR.	Gratis. uel Gerit.
GRA.	Graccus.
GR.D.	Gratis dedit.
G.S.	Genio sacro. uel Sacrum.
GT.	Gentem.
ς ς Ϛ ς Loco	G. Antiqui ponebant.

⊢ vel. C. loco	H.
H.	Honestas. vel Hic. vel Hæres. vel Hæredes. vel Homo. vel Honestus.
H̄.	Hora. vel Honestas.
H̊.	Honor. vel Honori. vel Hora. vel Hoc
HA.	Hadrianus.
H. B. vel H̄.	Hora bona. vel Hæres bonorum.
H. B. F.	Homo bonæ fidei.
H. D.	Hic dedicauit.
H. DD.	Hic dedicant. vel Dedicauerunt.
H. F.	Honesta fœmina. vel Fortuna. vel Hic fundauit. vel Fundat.
H. I.	Hæreditario iure. vel Hercle iurauit.
HIC LOC. HÆR. NON SEQ.	Hic locus Hæredes non sequitur.
H. L.	Honesto loco. vel Hic locus.
H. L. D.	Hunc locum dedit.
H. L. N.	Honesto loco natus.
H. L. H. N. S.	Hic locus hæredes nō seqtur. vel Sequetur.
H. M. vel W.	Honesta mulier.
H. M. vel H̄.	Hora mala.
H. M. AD. H. N. TRAN.	Hoc monumentum ad hæredes nō transit.
H. M. D. M. A.	Huic monumēto dolus malus abest.
H. M. H. E. N. S.	Hoc monumētum hæredes eius non sequuntur.
H. M. H. N. S.	Hoc monumentum Hæredes nō sequitur. vel hæredem non sequet.

H.M.P.	Hic memoriæ posuit.vł Hoc monimentum posuit.
HO.vel H.	Homo.uel Honestus.
HOR.VI.	Horis sex.uel Hora sexta.
HOS.	Hostis.
H.P.vel H̄.	Hora pessima.uł Honesta psona.
H.P.	Hic posuit.uel Pn̄t.uel possint.
H.POSS.	Hæreditatis possessor.uel Possessores.
H.R.	Honesta ratio.
H.R.I.P.	Hic requiescit in pace.
H.S.	Hæc sit.uel Herculi sacrum.
H.S.vel H̄.	Hora secunda.uel Sacra.
H.S.E.	Hic situs est.
H.S.H.N.S.	Hoc sepulchrū hæredes non sequunt.
H.S.S.	Hic sepulti sunt.
H.S.V.F.M.	Hoc sibi viuens fieri mandauit.

Nota in suprascriptis quod hæredes non sequebātur monimentum, sed monimentum sequebatur hæredes.

I. II.III.IIII.	Vnus, Duo, Tres, Quatuor.vel Primus, Secundus, Tertius, Quartus.
Ī.	In.
✗	Inter.vel Interdum.vel Intra.
✗ A.	Interea.
I AN.	Ianuarius.
✗.C.vel.I.	Intra circulum.
I.C.	Iulius Cæsar.

I.C.E.V.	Iusta causa esse videbitur.
I.C.	IVRIS CONSVLTVS.
I D.	Idus.
I.D.	Inferis dis.
I.D.	In dimidio.vel Iurisdicẽdi.vł Iu
I.D.	Interdum. (ridicũdo.
I.D.C.	Iuris dicendi causa.
I.D.P.	Iuredicẽdo præerit.vel Iuridicun
I.E.	Iudex esto. (do præfuit.
I.F.	Iulii filius.
I.FO.vel I.F.	In foro.
I.FO.B.	In foro Boario.
I.FO.C.	In foro Cæsaris.
I.FO.FLAM.	In foro Flaminii.vel Flaminis.
I.FO.IV.vel I.	In foro Iulii.
I.FO.L.vel L.	In foro Liuii.vel Lucii.
I.FO.P.	In foro pacis.vel Palladis.
I.FO.POP.	In foro populi.vel Põpilii.vł Po
I.FO.P.R.	In foro pro rostris. (pilii.
I.FO.TR.	In foro Traiani.
I.H.	Iustus homo.
I II.VIR.	Triumuiri.
IIII.VIR.	Quartũuiri.& sĩr.VII.V.Septẽ uiri.X.V.Decẽuiri.& deiceps.
HHHH vł ┤IIIII├ vł ┬IIII┬ vel ┴IIII┴ vel ┬IIII┬ vel ┬┬┬┬┬	Sextumuir.vel Sexumuir.
I.I.N.Q.	Iniustis nuptiis quæsitus.

I.L.	Iure legis.uel In loco.uel Iusta (lex.
X.L.	Intra limitem.
I.L.D.	In loco diuino.
I.L.P.	In loco publico.
I.L.R.	In loco religioso.
I.L.S.	In loco sacro.
I MP.	Imperator.
I MPP.	Imperatores.
I MPPP.	Imperatores. De tribus.
I N.FR.P.VI. LAT.VII.	In fronte pedes sex, Latus septem. vel Latitudine.
I N.FR.P.XX.	In fronte pedes viginti.
I N.A GR.P.XX.	In agro pedes viginti.
I.O.M.S.	Ioui optimo maximo sacrum.
I.O.M.IM.	Ioui optimo maximo imortali.
I.P.	Iusta psona.ul' Iust^o^ possessor.vel In possessione.uel Ius Pōtificiū.
I.	Iure rogauit.vel Iure Romano.
I.R.	Ius Romanum.
ΓR.	Iuribus Romanorum.
I.S.	Iudiciū solui.uel In senatu.ul' Iudicio senatus.uel Iudiciū solius. uel Iudicatum solui.
I.S.C.	In senatu consulto.
I.S.D.	In seris dis.
I.S N.R.	In senatu Romano.
I.S.S.	Inferius scripta sunt.
X.T.	Intra tempus.uel Iure testamenti.

I.T.C.	Intrà tempus constitutum.
I V.vel IIII.	Quatuor.
I.V.	Iustus vir.
I VD.	Iudicium.
I VNON.ET. PROSERP.	Iunoni, & Proserpinæ.
I VRD.	Iurisdictio.
I VV.	Iuuenis.uel Iuuentus.
K	Calendæ.uel Caput.vel Carissimus.uel Cardo.
K.vel KAL.vel KL.	Calendæ.
K̄	Castra.
K̇.vel K.	Cardo.
Ꝁ.	Carissima.
KAL.IAN.	Calendis Ianuarii.vel Ianuariis.
KAR.	Karthago.uel Karissimus.
K.AVG.	Calendæ Augusti.vel Calendis.
K.C.	Capite census.uel Censitus.uel Karthago ciuitas.uel Capite censuum.uel Cæsus.
K.D.	Capite diminutus.
K.DD.	Castra dedicātia.uel Dedicauit.uel Dedicauerūt.uel Dedicamus.
K.F.	Cardo finalis.
K.I.vel IA.vel IAN.	Calendæ Ianuarii.
K.K.vel C.	Calumniæ causa.
K L.vel KAL.vł K.	Calendæ.

K̄L. vel K. vel. KAL. Calendis.
K.M. Cardo Maximus.
K.P. Cardo positus. vel Castra ponit. vel posuit.
K.Q. Calēdæ Quintilis. uel Quintiles.
K.S. Calendæ Sextilis. uel Sextiles.
K.T. Capite tonsus.

L Lucius. uel Lucia. uel Lælius. uel Lælia. uel Libertus. uel Quinquaginta.
L. vel LIB. vel LIBERT. Libertus.
L A.C. Latini Coloni. vel Coloniani. vel Coloniarii.
L.A.D. Locus alteri datus.
L.AEL. Lucius Aelius.
L.AG. Lex Agraria.
L.AN. Quinquaginta annis.
L.AP. Ludus Apollinis. ul' Apollineus
L.BIB. Lucius Bibulus.
L.B.M.D. Locum benemerenti dedit.
L.BO. Lex Boaria.
L.C. Lucius Catius. uel Lucius Cornelius.
L C.DIV. vel. D. Lucus diuinus. uel Lucū diuinū.
L.CAE. vel COE. Lucius Cælius. uel Cœlius.
L.CEN. Lucius Censorianus.
L.CIN. Lex Cincia.
L C.S. Lucus sacer. uel Lucrum sacrum.

L.D.	Locũ deditũ.vel Lucrũ dedititiũ.
L.D.A.B.M.	Locuȝ dedit Aulus benemerenti.
L.D.D.	Locus dono datus.
L.D.D.D.	Locus datus decreto Decurionum. uel Libens dono dedit, dicauit. uel Libens datum decreto Decurionum.
L.D.DD.	Locum dono dederunt.
L.DIV.	Lucus diuinus.
L.E.D.	Lege eius damnatus.
LEG. vel LG.	Legio.
LEG.III.ITAL.	Legionis tertiæ Italicæ.
L.EM.	Locus emptus.
L.F. vel FIL. vel. FL.	Lucii filius.
L.FV.	Lucius Furius.
L G.	Legauit.
L G.D.	Legio decima. uel Legem dat.
L.H.	Locũ hunc. uel Locus hæredum.
LIB. vel L.	Libertus. uel Liberti. ul' Libertas.
L.IV.REP.	Lex Iulia repetundarum.
LIB.LIB.Q. POST.Q.EOR.	Libertis, libertabus'qȝ, posteris'qȝ eorum.
L L.	Lælius. uel Legibus.
L.L.	Lucii liberti. uel Lucius libertas. vel Liberta. uel Lucii libertus. vel Liuii libertus.
L.L.Q.E.	Libertis, libertabus'qȝ eorum.
L.L.L.	Lucii liberti locus.

L.L.L.M.M.	Lacerat lacertum Largii mordax Meuius. Author M.T.C.libro de Oratore secundo.
HS.vel HS.	Sestertius.
L.LVC.Q.F.	Lucius Luceius Quinti filius.
L.M.	Locus.uel Locũ monumẽto.uel Mortuorum.
L.M.vel MV.vel M.	Lucius Muræna.uel Morena.
L.MAN.	Lucius Manlius.
L.NN.FAV.	Lucius Nonius Faustinus.
L.N.	Latini nominis.
L ONG.P.VII. LAT.P.III.	Longum pedes septem,Latuꝫ pedes tres.
L.P.	Locus ꝓprius.uel Propitius.uel Lege punitus.
L.P.C.R.	Latini Prisci Ciues Romani.
L.P.D.	Locus publice datus.
L.PL.	Lex Plebeia.
L.POS.	Lucius Posthumius.
L.PR.	Loco priuato.ul Locus priuat⁹.
L.PVB.	Loco publico.uel Locus publicus.
L.Q.S.	Locus,q supra.uel Quo.
L.R.	Lex Romana.
L.RV.	Lex Rustičana.
L.S.	Laribus sacrũ.vel Sacroꝝ.uel Locus sacer.uel Lucius Samius.
L.SC.	Locus sacer.

L.S.DEN.	Lucius Sicinius dentatus.
L.T.	Lucius Tatius . uel Legem tulit. vel Lucius Titius.
L V.	Quinquagintaquinque.
L.V.	Lex uetus.
L.VAL.	Lucius Valerius.
L VCR.	Lucretius.uel Lucretia.
L VD.vl'L V D.AP.	Ludi Apollinares.
L.VOC.	Lex Voconia.
L V D.SAEC.	Ludi fæculares.

M

M	Marcus.uel Miles.ul' Monumẽ tum.uel Mutius.uel Mulier.
M.vel W.vel MVL.	Mulier.
Ṁ.	Minutius.
M A.	Macuuius.
M AG.	Magiſtratus.
M AG.EQ.	Magiſter Equitum.
M.AEM.	Marcus Aemilius.
M AT.P.FEC.ET. S.ET.S.P.Q.E.	Mater piiſſima fecit &ſibi,& ſuis, Poſteris'q; eorum.
M ARIT.	Maritus.
M.AVR.	Marcus Aurelius.
M AX.	Maximus.
M.B. vel W. vel MVL.B.	Mulier bona.
M.C.vel CIC.	Marcus Cicero.
M.C.	Marcus Cenſor.

M.C.	Monumentū condidit.vel Consecrauit.uel Constituit.
M.E.M.	Municeps eius Municipii.
MENS.	Menses.
MER.S.	Mercurio sacrum.
MES.IAN.	Mensis Ianuarii.
MES.FEBR.	Mensis Februarii.
MES.MAR.	Mensis Martii.
MES.APR.	Mensis APRILIS.
MES.MAI.	Mensis Maii.
MES.IVN.	Mensis Iunii.
MES.IVL.	Mensis Iulii.
MES.AVG.	Mensis Augusti.
MES.SEPT.	Mensis Septembris.
MES.OCT.	Mensis Octobris.
MES.NOV.	Mensis Nouembris.
MES.DEC.	Mensis Decembris.
M.F.	Marci filius.
M.FA.	Marcus Fabius.
M.H.	Magnus homo.vel Malus.
M.I.	Maximo Ioui.
MIL.	Miles.uel Militauit.uel Milia.
M. vel O.INTER.	Morte interuentus.
M.L.	Marci Liberti.uel Martii Liberti.uel Libert⁹.uel Militis locus.
M.LEP.C.REG. INST.	Marcus Lepidus ciuitatem Regiensiū.uel Regii instaurauit.
M M.	Milites.

M.M.vel MVL.M.	Mulier mala.
M.MAN.	Marcus Manlius.
M.MAR.	Marcus Marcellus.
M.N.	Meo nomine.
M NF.L.	Manifeſtus locus.
M̄.N.	Millia numum.uel Numorum.
M.P.	Marcus Pacuuius.ul' Menſæ po ſuit.uel Maximus Princeps.
M.POP.	Marcus Popilius.
M.R.	Miles Romanus.
M̄.R̄.	Militiæ Rhauennatis.
M̄.REG.	Militiæ Regienſiũ.uel Militum.
M.S.P.	Memoriæ ſuæ poſuit.
M̄ S̄.	Menſibus.uel Menſes.
M.T.C. vel TVL. CIC.	MARCVS TVLLIVS CICERO.
M V.vel M. vel ꟿ.	Mutius.
M V.F.	Mutii filius.
M.V̄Ī.vel MENS.	Menſibus ſex.
M VN.vl' MVNP.	Municipia.uel Municeps.
M VLIEB.	Muliebrem.
N	Nominis.uel Non.
N.vel N̄.	Noſter.uel Nepos.ul' Numiſma.
N̄.	Non.uel Numorum.
N AC.	Nactus.
N AT.	Natalia.uel Natio. uel Natione.
N ATOR.	Natorum.

N AV.	Naues.uel Nauibus.
N AVIC.	Nauicula.
N.CL.vel NR.CL.	Nero Claudius.
N.C.S.C.S.D.E.	Nouis ciuibus Senatusconsulti suffragium datum est.
N EG.	Negociator.
N EP.	Nepos.
N EPT.	Neptunalia.
N EP.RED.	Neptuno reduci.
N EP.S.vel SAC.	Neptuni Sacellum.
N.F.C.	Nostræ fidei commissum.
N.F.N.vel NOB.	Nobili familia natus.
N.H.	Notus homo.
N.K.C.	Non calumniæ causa.
N.L.	Nominis latini.uel Non licet.
N.M.	Nonius Macrinus.
N N.vel N̄ N̄.	Nostri. In plurali.
N OB.	Nobilis.
N OBB.	Nobilibus.
N OB.G.	Nobilis genere.
N ON.APR. vel APRIL.	Nonis APRILIS.
N.Q.	Nusquam.uel Neq́.
N R.	Nero.
N̄.R̄.	Nobilis Rhauennas.
N.T.	Nostri temporis.
N͡T.vel NAT.	Natio.
N VP.	Nuptias.

N.V.N.D.N.P.O.	Neq; uendetur,neq; donabitur, neq; pignori obligabitur,
O	Ollius.uel Optimo.ul' Oportet.
O.vel OR.	Ordo. (vel Ordo..ul' Opinio.
O.A.Q.	Omnis ad quos.
O B.	Obiter.
O B.C.S.vel CIV. SER.vel O.	Ob ciues ſeruatos.
O B.M.E.	Ob merita eius.
O B.M.P.E.C.	Ob merit a pietatis,& concordiæ.
O.CON.	Operas conduxit.
O.E.R.	Ob eam rem.
O FF.	Officium.
O.H.S.S.	Oſſa hic ſita ſunt.
O.L.	Operas locauit.
O.M.	Optimus Maximus.
O P.	Optimo.ul' Opiter.uel Oportet.
O P.ET.S.P.	Optimo,& ſancto patrono. uel Optimæ,& ſanctæ patronæ.
O.P.F.	Optim,oprincipi fecit.
O P.PRIN.vel O.	Optimo principi.
O PP.	Oppidum.
O R.	Ornato.uel Ordo.
O R.vel O.	Ordo.
O RB.PAR.	Orbati parentes.
O RD.	Ordinis.
O R.M.vel MIL.	Ordo Militum.

Omnes

ŌS.C.	Omnes conciliat.
O.V.D.	Omni virtute dedito.
O.V.F.	Optimo viuenti fecit. vel Omnia viuens fecit. vel Omnibus viuis fecit. uel Omnibus viris fecit. uel Omnibus viuens fecit.
Ø	Opertum.
Θ. vel Θ.	Mortem ſignificat. Eſt aūt græca litera cui ϑῆτα nomen eſt.
P	Publius. uel Pedes. ul' Paſſus. uel Pater. uel Pupillus. uel Poſuit.
PV.	Pupilla.
P.AEL.AG.LIB.	Publius Aelius Auguſti libertꝰ.
PAL.	Palmatus.
PAR.	Parentum.
PARTH.	Parthicus.
PATR.	Patritius.
P.C.	Patres cōſcripti. uel Pactū cōuentum. uel Pecunia cōſtituta. uel Patrono Coloniæ. uel Patronꝰ Coloniæ. ul' Præfectus caſtroꝝ.
P.C̄. vel P.C.	Pecunia conſtituta.
P.CON.	Pactis conuentum.
P.D.	Publice dedit.
PEC.	Pecunia.
PERT.	Pertinax.
P.F.	Publii filius. uel Publice fecit. uel (Pius, Felix.

P.H.C.	Publicus honor curandus.
P ICEN.	Picenum.vel Picentes.
P IENT.vel PIEN TISS.	Pientiſſimus.
P.I.R.	Populus iure rogauit.
P.L.	Publii libertus.vel Publius liber/(tus.
P LE.vel PL.	Plebis.
P LEBS VRB.ET HON.V.	Plebs vrbana.& honore vſi.
P.M.	Pontifex Maximus.uel Plus,mi(nus.
P̄.M̄.	Principi Militum.
P OB.	Poblicius.
P ON.vel POM.	Pompeius.
P ONT.MAX.	Pontifex Maximus.uel Pontifi/(ci Maximo.
P ONTIF.	Pontifici.
P OP.	Populus.uel Popilius.
P OT.	Poteſtas.uel Poteſtate.
P O.RO.	Populi Romani.
P.P.	Pater patriæ.uel Pater patratus.
P P.C.vel.P.C.	Patres conſcripti.
P.P.P.	Primus pater patriæ.uel Pater pa triæ Proconſul.
P.P.P.B.M.	Pietatis plenus poſuit bñ meréti.
P.P.P.P.E.S.S.S. E.V.V.V.V.V. V.V.F.F.F.F.	Primus pater patriæ ꝓfectus eſt. Secum ſalus ſublata eſt.Venit victor validus.Vicit vires vr/ bis ueſtræ,ferro,fame,flamma, frigore.

P.P.R.vel PACE.	
P.R.	Pace populo Romano.
P.Q.	Postq̃.
P.R.	Populus Romanus.uel Possesso
P R.	Præter (ri redditum.
P RAEF.	Præfectus.
P RAEF.COH.	Præfectus cohortis.
P RAEFECT.	Præfectum.
P RAEF.FAB.R.	Præfectus fabrum.
P RAE.PRAES.	Præfectus præsidii.
P RAEF.VRB.	Præfectus Vrbis.
P RAE.VIGIL.	Prætor vigilum.vel Præfectus.
P R.C.	Prætor constitutus.
P.R.E.	Post reges exactos.
P RI.ID.DEC.	Pridie idus Decembris.
P RI.K.MAR.	Pridie calendas Martii.
P RI.N.	Pridie nonas.
P RINC.IVVEN.	Principi iuuentutis.
P R.K.	Pridie calendas.
P ROC. vel PRO/	
COS.	Proconsul.
P ROCOSS.	Proconsules.
P RON. vel PRO/	
NEP.	Pronepos.
P ROV.	Prouincia.
P RR.	Prætores.
P R.S.	Prætoris sententia.
P RS.	Præses.

P RS.P.	Præſes prouinciæ.
P RSS.	Præſides.
P.S.	Poſuit ſibi.
P S.	Plebiſcitum.
P.S.ET.S.	Poſuit ſibi & ſuis.
P.S.F.	Publice ſibi fecit.
P.S.F.C.	Publice ſaluti faciundũ curauit. vel Publico ſumptu faciundũ (curauit.
P.V.D.	Pro uoto dedit.
Q	Quintus.uel Quintius & Quinctius.ul' Quæ.ul' Que.ul' Quartũ.uel Quĩtilius.
Q.vel Q V.INT.	Quintilius.
Q.vel Q V.vel IV.	Quartus.
Q.A.M.	Quemadmodum.
Q VAES.	Quæſtor.
Q VAESS.	Q uæſtor.
Q.B.F.	Quæro.uel Quare bonũ factum. vel Quare bonum facis.
Q.B.M.V.	Quæ bene mecum vixit.
Q.CAS.	Quintus Caſſius.
Q.E.R.E.	Quanti ea res erit.
Q.F.	Quinti filius.
Q.L.	Quinti libertus.
Q.L.F.	Quinti Lucii filius.
Q.L.S.S.	Quæſiuit liberam ſtatuã ſenatus.
Q.M.	Quo magis.uel Quomodo.
Q.MAX.	Quintus maximus.

Q.NQ.A.NQ.N.	Quando neq; ais, neq; negas.
Q.Q. vel QQ. vel QQ.	Quinquennalis.
Q.R.F.E.V.	Quare. uel Quod. ul' Queadmo dũ recte factũ eẽ videt'. uel Vi (debit'.
Q.S.S.S.	Quæ supra scripta sunt.
Q.V.A. vel ANN.	Quæ. vel Qui vixit annis.
QVAE VE.E.C. P.D.L.	Q ue'ue eius caussa parata, do, lego. uel Paraui.
QVES.	Quæstor.
QVAESS.	Quæstores.
QVIR.R.	Quirites Romani.
QVARTAE.L.	Q uartæ legionis.
R	ROMA.
R.C.	ROMA CIVITAS.
R.D.D.	Res dono data.
R EG.	Regio.
R EI.M.	Rei Militaris.
R EI.P.	Rei publicæ.
R EST.	Restituit.
R ET.P.C.	Retro pedes centum.
R ET.P.XX.	Retro pedes viginti.
R ET.P.	Retro pedum.
R.F.E.D.	Recte factum esse dicetur.
R G.RHAV.	Regio RHauenna.
R G.D.	Regis domus.
R G.F.	Regis filius.

RH. vel RHAV.	Rhauenna. & quãdoq; sine aspiratione RAV.
R.L.P.	Recte legi possit.
R.N.LON.P.X.	Retro non longe pedes decem.
R O.	Romani.
R OM.	Romam.
R.P.	Res publica. uel Romani Princi(pes.
R.P.C.	Rei publice constituto.
R.PRI.	Res priuata.
R.R.	Reiectis ruderibus. uel Ruderibus recolligendis.
R.REG.	Rurum Regiensium.
R R.R.	Rurum Romanorum.
R.R.R.F.F.F.	Regnum Romæ ruet, ferro, flamma, fame.
R.VER.	Reg. Veronẽsiu3. uel Restitutor.

S	Sacrum. uel Sacellum. uel Semis. vel Sepulchrum. uel Scilicet.
S ACR.	Sacrum.
S ARM.	Sarmaticus.
S ARMATAR.	Sarmatarum.
S ATVR.	Saturnalia.
S.C.	Senatus cõsultum. uel Cõsulum.
S.C.D.	Senatus cõsulto decretum. vel Senatus consultus decreuit.
S.C.FAC.E.	Senatus consultum factum est.
S CRI.SVL.P.	Scriba Sulmonensis populi.

S.D.SYL.	Sentētiam dicit.uel Dedit Sylla.
S EMP.	Sempronius.
S EPT.	Septimius.
S ER.	Seruius.uel Seruilius.ul' Sergius.
S EX.	Sextus.uel Sextius. (uel Seruus.
S EV.	Seuerus.
S EV.AVG.ARM. PART.	Seuerus Auguſtus Armenicus, Parthicus.
S.F.S.	Sine fraude ſua.
S IC.V.	Sicuti uoluit.
S.L.	Sacroꝝ ludoꝝ.uel ſacrum ludū.
S N.	Senatus.
S.N.L.	Socii nominis Latini.
S.N.S.Q.	Si negat,ſacrū quærit.ul' Sacramē (tū quærito.
S.O.	Sine occaſione.
S.P.	Sine pecunia.
S P.	Spurius.
S.P.D.	Salutem plurimam dicit.
S P.F.	Spurii filius.
S P.L.	Spurii libertus.
S P.M.	Spurius Milius.
S POR.	Sportulæ.uel Sportulis.
S.P.Q.R.	Senat⁹,Ppl'ſ'q; Romanus.
S.P.Q.R.P.T.	Senat⁹,Ppl'ſ'q; Romanus ꝑcipiet (tibi.
S.P.Q.S.C.P.S.	Sibi,poſteriſ'q; ſuis curauit pecu/nia ſua.
S.Q.S.S.E.Q.N.I. S.R.E.H.L.N.R.	Siq̄d ſacri ſancti eſt,qđ nō iure ſit rogatū,ei⁹ hac lege nihil rogat'.

S.S.	Sententia Senatus.vel Somniuȝ. vel Somniornm ſomniator.
S S.	Sanctiſſimus.
S̅.S̅.	Sacri ſcrinii.
S.S.C.	Secundum ſuam cauſſam.
S.S.S.	Sancto Siluano ſacrũ.uel Supra/ ſcriptæ ſummæ.
S.SS.S.	Sanio ſanctiſſimo ſacrum.
S.T.	Sine teſtibus.
S.T.A.	Sine tutoris authoritate.
STD.	Stadium.
STLITIBVS pro	Litibus. qđ iuentũ eſt apud Ferentũ, in ciuitate Hiſtomo.
S T. P.	Stadium poſuit.
S.V.L.Q.	Sibi, vxori, liberis' qȝ.
S VRVM.	Suorum.
S YL.	Sylla.
T	Titus.vel Titius.
T.A.	Titus Annius.vel Tutore autho re.vel Tutoris authoritate.
T ABVL.	Tabulas.
T AR.	Tarquinius.
T.B.vel TP.B.	Tempus bonum.
T.C.	Teſtamento cauetur.
T ER.	Terentius.
T.F.	Titi filius.vel Titus Flauius.
T.F.I.	Teſtamento fieri iuſſit.

T.FL.

T.FL.	Titius Flauius.
T HR.	Thrax.
T I.vel TIB.	Tiberius.
T IB'.D.F.M.	Tibi dulci filio meo.
T.L.	Titus Liuius.uel Titi Libertus.
T.LEG.III.	Tribunus legionis tertiæ.
T M.DD.	Terminum dedicauit.vel dedicatæ.uel Thermæ dedicatæ.
T.P.	Titulum posuit.
T P.B.vel .T.B.	Tempus bonum.
T R.CEL.	Tribuni Celeruз.uel Celtium.
T R.AE.	Tribuni Aerarii.
T RANS AM.	Trans Amnem.
T RANS PAD.	Trans padum.uel Transpadana.
T RIB.POT. vel POTEST. vel TRIBVNIC.	Tribunicia poteſtate.
T RIVMPH.	Triumphator.
T R.LEG.II.	Tribunus legionis ſecundæ.
T R.M.vel MIL. vel MILIT.	Tribunus Militum.
T R.POT.vel PT. vel TRIB.POT.	Tribunitia poteſtate.
T R.V.CAP.	Trium viri Capitales.
T R.V.MON.	Trium viri Monetales.
T.S.F.I.	Teſtamento ſibi fieri iuſſit.vel Teſtamento ſuo.
T.V.vel TVTVL.	Titulo vſus.

T VL.	Tullius.
T VL.H.	Tullius Hostilius.
T VL.	Tutela.
7.	Turma,uel Turmarius.
V	Vir.uel quinque.
V.VI.VII.VIII.	Quinque,Sex,Septem,Octo.
V.A.	Veterano assignatum.
V AL.	Valerius.
V AT.	Vates.uel Vatum.
V.A.XI.	Vixit annis vndecim.
V.B.A.	Viri boni arbitratu.
V.B.F.	Vir bonæ fidei.
V.C.	Quinti Cõsulis.uel Vir Cõsula/ris.uel Clariss.
V.D.	Viuus dedit.
V.VICT.	Vir dictatorius
V.E.	Verum etiam.
V.F.	Viuens.uel Viuus fecit.uel Val/de feliciter.uel Vsus fructus.
V.F.vel FR.	Vsus fructus.uel Vir fortis.
V.F.S.E.S.	Viuẽs fecit sibi,& suis.uel Viuus.
V.F.C.	Viam faciundam curauit.
V.I.	Vir iustus.uel Illustris.
V IC.	Victores.
V II.	Septumuiri.
V IR.	Virtutes.
V IR.VE.	Virgo Vestalis.
VI.VIR.	Sextum vir.uel Sextumuiri.

V IX.vel.V.	Vixit.
V IX.AN.uł ANN. III.MENS.XI. DIEB.XV. vel V.A.III.M.XI. D.XV.	Vixit annis tribus,mensibus vndecim,diebus quindecim.
V.M.M.	Votum merito Mineruæ.
V.N.	Quinto Nonas.
V.P.	Viuus posuit.uel Vrbis p̃fectus. vel Vir ꝓbus.uel Vir prudẽs.
V.P.R.	Veteri possessori redditum.
V.PRAE.	Vir prætorius.
V.Q VAES.	Vir quæstorius.
V R.	Vrbs.uel Vrbis.uel Vrbanus.
V RB.C.	Vrbis conditæ.
VRBISAL.	Vrbisalia.
V.S.	Viuens statuit.uel Vir sacer.
V.S.C.	Voti sui compotes.
V.S.L.M.	Viuẽs sibi locũ monumẽti.uł Monumẽto.uel Viuus.uel Voto soluto libero munere.uel Viuẽs sibi legauit monumẽtuꝫ.uel Votũ soluit lubens merito.uel Voto solenni libero munere.
V.S.L.L.M.	Viuens sibi legauit locum monumẽto.
V.S.P.	Viui sibi possiderunt.
V.V.F.	Viuis viuens fecit.
V.TRIVMPH.	Vir triumphalis.

V.FF.	Viuentes fecerunt.
V.VRB.	Vir vrbanus.
V X.vł VNX.vł $\overline{VC}$ S.	Vxor.
V XO.D.	Vxorem duxit.

X	Decem.
X.P.	Decem pondera.vel Pondo.
X.V.	Decem viri.
X.VIR.	Decem vir.
$\overline{X}$.DIBSS.	Decem diebus.
$\overline{X}$.MILL.	Decem milliaria.
$\overline{X}$.P.	Decem pedes.
$\overline{X}$.PSS.	Decem passuum.
✱	Denarii.

ʖ. γ. ¥. pro Y. V. ∿.

LITERÆ SINGVLARES IN IVRE CIVILI.

IN LEGIBVS ET PLEBISCITIS HÆ.

A.A.A.F.F.	Aere,argēto,auro,flando,ferūdo.
C.E.C.	Colonis eius coloniæ.
D.C.S.	De Consulis sententia.
E.H.O.L.N.R.	Eius hac oībus lege nihilū rogat̃.
I.N.Q.Q.	Iustis nuptiis quæsita,quæsit⁹.vel Iustus nūcius quæsitos,quæsitus.

L.I.D.A.C.	Lex Iulia de adulteriis coercẽdis.
L.P.C.R.	Latini Priſci, ciues Romani.
M.E.M.D.D.E.	Municipibus eius municipii dare damnas eſto.
P.I.R.P.Q.I.S.I. F.P.R.E.A.D.P.	Populũ iure rogauit, populusq; iure ſciuit, in foro, pro roſtris, & ante diem pridie.
Q.D.E.R.F.P.D. E.R.V.I.C.	Quod de ea re fieri placeret, de ea re vniuerſi ita cenſuerunt.
Q.E.R.F.E.D.	Quod eius rei factũ eſſe dicetur.
Q.F.E.I.S.F.	Quod factũ eſt, in Senatu fuerit.
S.C.P S.	Senatus cõſultum plebiſcitum.
S.F.S.	Sine fraude ſua.
S.N.L.	Socii nominis Latini.
S.Q.M.D.E.R.A. P.P.V.L.O.E. COSS.PRR.TR. PL.Q.N.S.Q. E.V.A.P.P.V.F.	Si quid me de ea re ad populum, plebem'ue lati opus eſt. Cõſules, Prætores, Tribuni plebis, q nũc ſunt, quod eis videbit', ad populum, plebem'ue ferant.
S.Q.S.S.E.Q.I. N.S.R.E.H.L. N.R.	Si quid ſacri ſancti eſt, quod iure nõ ſit rogatum, eius hac lege nihil rogatur.
S.R.L.E.I.C.Q. O.R.E.	Si rem lex ex iuſſu, cauſſa'q; omnium rerum eſto.
V.A.	Veterano aſſignatum.
V.D.P.R.L.P.	Vnde de plano recte legi poſſit.
V.F.	Vſuſfructus.
V.P.R.	Veteri poſſeſſori redditum.

IN ACTIONIBVS HÆ.

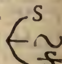
A.L.AE.	Arbitium liti æstimandum.
A.T.M.D.O,	Aio te mihi dare oportere.
C.E.D.	Coniunctum esse dicetur. uel Conuictum.
E.I.M.C.V.	Ex iure manu consertum vocari.
F.C.	Fraude creditores. ul' Fiduciæ caussa. uel Fideicommissum.
I.D.C.	Iuris dicundi caussa.
I.D.II.	Iudicium dabo iuris iudicio.
I.D.P.	Iuri dicundo præerit. uel Iuri iudicando.
I.D.T.S.P.	In diem tertium, siue perēdinum.
N.K.C.	Non calumniæ caussa.
P.P.L.V.	Pro præde litis vindicarium.
Q.A.N.Q.N.	Quando ais, neq; negabo.
Q.B.F.	Quare bonum factum.
Q.N.T.S.Q.P.	Quando negas, te sacramēto quinquagenario prouoco.
Q.I.I.T.C.P.A. F.A.	Quando in iure te conspicio, postulo, an fias author.
S.N.S.Q.	Si negat, sacramento quærito.
S.S.C.S.D.E.T.V.	Secundum suā caussam, sicuti dixi, ecce tibi vindicta.
T.I.A.V.P.V.D.	Tempore iudicē, arbitrum'ue postulat, vt des.

IN EDICTIS PERPETVIS HÆ.

C.C.	Cõsiliũ cœpit.uł Caussa cognita.
C.E.D.	Conuictum esse diceretur.
C V.	Centũuiri.uel Clarissimi viri.
D.M.E.F V.C.	Dolo malo, Fraudis'ue caussa.uel Caussa commissa.
F.C.	Fraude creditoris.uł Fidei caussa. vel Fidei commissum.
F.E.D.	Factum esse dicetur.
H.S.	Hæc sit.uel Hic sit.uel Hora secũ/da.
I.C.E.V.	Iusta causa esse videbitur.
I.D.	Iudicium dabo. uel Iuris dictio.
I.D.C.	Iuris dicundi caussa.
I.D.P.	Iuridicundo præerit.
I.S.	Iudicatum solui.
M.F.P.	Malæ fidei possessor.
N.K.C.	Non calumniæ caussa.
P.C.	Patres cõscripti.uel Pactum con/uentuȝ.uel Pecunia cõstituta.
P.DEL.V.	Pro delictis vindicarium.
P.P.L.I.	Pro prædictæ litis iudiciis.
Q.A.M.	Quemadmodum.
Q.E.R.E.T.P.I. R.D.T.Q.DT. D.D.P.F.	Quanti ea res erit, tãtæ pecuniæ iu dicium recuperatorium dabo. testibus'qȝ duntaxat decẽ de/nunciandi potestatem faciam.
Q.M.	Quomodo.uel Quo magis.

Q.R.F.E.V. Quod recte factū esse videbitur.
Q.S.S.S. Quæ supra scripta sunt.

PONDERVM NOTÆ.

Semis alicuius rei notatur horum signorum quouis.

A S numus est Libralis,& notatur per
Dipondius numus est bilibris,cuius nota est.
Sestertius numus est duarum semis librarum,
cuius signū est huiusmodi.
vel,ut fossæ Clodiæ visitur,sic.
vel,ut Iadræ,in arcu quodam,sic.

DE NOTIS NVMERORVM.

Omnis Numerus per figuram vnitatis repræsentari deberet. Vt Denarius per decem vnitates IIIIIIIIII. Nouenarius per nouem IIIIIIIII. & sic de aliis. Verū quia hoc scriptori pariter,& lectori fastidiū pareret, institutū est,ut omnis numerus usq; ad Quinarium per figuram vnitatis scribatur. Vnitas per vnum I. Binarius numerus per duo II. Ternarius per tria III. Quaternarius per quatuor IIII. q̄q̄ alii etiam sic IV. Quinarius uero per quintam uocalem V, notatur a quo numero per adiectionem vnitatum deinceps ad Denarium peruenitur. Denarius per decimā cōsonantē X. Et notandum, q, quantum I addit postposita ad X. tantūdem demit ei præposita. Quare si suppenas I. ad X. habebis.

bebis vndeciȝ:vt XI.Q đ si præponas,habebis nouẽ:vt IX. Id'qȝ de simplici vnitate itelligimus,quæ semel tm̃ præponit̃. Nam si postponat̃, ter repeti põt.Quod aũt de I diximuus, idem de X, & aliis Notis,cum eas præponi,aut postponi cõtigerit,intelligatur.

L notat quinquaginta.ad imitationeȝ Græcoꝝ,qui per ν. idest N hunc numeꝝ scribunt. L autẽ & N inuicẽ sibi cedunt.vt Lympha,Nympha.Huic si præponas X, habebis Quadraginta.Si postponas,habebis Sexaginta.

C Centum significat,quia prima litera eius numeri est.

D Quinquaginta,quia, vt nonnullis placuit,post C D subsequatur.vel,ut aliis,quia inter hanc & M,qđ Mille significat, quinque literæ intercedant,quæ dimidium millenarii numeri innuant.vel, quod magis placet, quia sit capitalis litera huius nominis dimidium,quod dimidium millenarii significet. vel potius quia Antiqui hunc numeruȝ per sinistram partem M notarent sic ꟿ .quæ nota penè D similis est.

M Mille, quia principalis est huius nominis litera.

Et sciendum,q, quælibet figura,si ei iacens recta linea supraducatur,tot significabit millenarios,quot per se significat vnitates. vt

$\overline{\mathrm{I}}$	Mille vnitates,id est mille significat.
$\overline{\mathrm{V}}$	Quinque Millia.
$\overline{\mathrm{X}}$	Decem millia.& aliquando mille.
$\overline{\mathrm{L}}$	Quinquaginta millia.
$\overline{\mathrm{C}}$	Centum millia.
$\overline{\mathrm{D}}$	Quingenta millia.
$\overline{\mathrm{M}}$	Mille millia. & aliquando Millia.

VAL.PROBI,

DE NVMERO LITERARVM EX ANTIQ. VISS. CODICE.

A. notat	CCCCC.	Quingenta.
B.	CCC.	Tercenta.
C.	C.	Centum.
D.	D.	Quingenta.
E.	CCL.	Ducentumquinquaginta.
F.	XL.	Quadraginta.
G.	CCCC.	Quadringenta.
H.	CC.	Ducenta.
I.	I.	Vnum.
K.	LI.	Quinquagintaunum.
L.	L.	Quinquaginta.
M.	M.	Mille.
N.	LXXXX.	Nonaginta.
O.	XI.	Vndecim.
P.	CCCC.	Quadringenta.
Q.	CCCCC.	Quingenta.
R.	LXXX.	Octuaginta.
S.	LXX.	Septuaginta.
T.	CLX.	Centum ſeptuaginta.
V.	V.	Quinque.
X.	X.	Decem.
Y.	CL.	Centumquinquaginta.
Z.	ĪĪ.	Duo Millia.

ITEM, SI HIS IACENS RECTA LINEA SVPERADDATVR, QVID SIGNIFICENT.

$\overline{A}$	Quinque millia.
$\overline{B}$	Tria millia.
$\overline{C}$	Centum millia.
$\overline{D}$	Quingenta millia.
$\overline{E}$	Ducenta quinquaginta millia.
$\overline{F}$	Quadraginta millia.
$\overline{G}$	Quadringenta millia.
$\overline{H}$	Ducenta millia.
$\overline{I}$	Mille.
$\overline{K}$	Centũ quinquagĩta vnũ millia.
$\overline{L}$	Quinquaginta millia.
$\overline{M}$	Mille millia.
$\overline{N}$	Nonaginta millia.
$\overline{O}$	Vndecim millia.
$\overline{P}$	Quadringenta millia.
$\overline{Q}$	Quingenta millia.
$\overline{R}$	Octuaginta millia.
$\overline{S}$	Septuaginta millia.
$\overline{T}$	Centum ſexaginta millia.
$\overline{V}$	Quinque millia.
$\overline{X}$	Decem millia.
$\overline{Y}$	Centum quinquaginta millia.
$\overline{Z}$	Bis millies mille.

ALIÆ NOTÆ NVMERORVM.

	CC.	Ducenta.
∞ CXↃ	$\overline{M}$	Mille.
qↄ IↃↃ	$\overline{V}$	Quinque millia.
IMI ccIↃↃ ↃMC	$\overline{X}$	Decem millia.
DMIↃↃↃ IↃↃↃ	$\overline{L}$	Quinquaginta millia.
CCCIↃↃↃ LCM	$\overline{C}$	Centum millia.
CQↃ	$\overline{D}$	Quingenta millia.
CMↃ	$\overline{M}$	Mille millia.

NOTÆ RO. EXPLICIVNT.

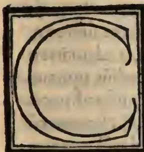
PETRI DIACONI DE NOTIS LI TERARVM MORE ROMA NO LIBR AD CON/ RADVM IMP. RO. PRI/ MVM.

NVNC PRIMVM EDITVS.

MARINO SANVTO LEO-
NARDI V.C. F. S.

POSTEA Quam mihi Petri Diaconi Libellum de Notis Literarum, non antea editum, tibi muneri mittere certum fuit, Marine Sanute V.C. Cum hoc meum consilium cum ratione compono, id sane muneris tam tibi deberi intelligo, quam cui maxime. Nam cum primum apud Romanos M.T.C. Notis scribere instituisse monimentis proditum sit. Qui Catonis Vticensis orationem, quam ille in Catilinam, reliquosque sceleris populares dicturus erat, optaret. cui potius Res a' summo oratore profecta, quam tibi, hoc est eius simillimo debeatur, inueni neminem. Qui orator optimus in Senatu Veneto ampliss. cui Romanum nunquam antepono, tam ornate, ac grauiter sententiam dicas, vt neque eloquentia maiore quisquam, nec grauitate dicere possit, cum summa testificatione egregiæ tuæ erga Remp. pietatis, & in consultando sapientiæ singularis. Quare tuo tibi iure hoc, quicquid est, libelli habe. Nam & Ioannes Tacuinus librariorum Solertiss. quicquid impensa, cura, opera, denique diligentia, vt elegantioribus hisce characteribus repræsentetur, effecerit, tibi donat, dicatque. Qui, cum eius in rebus omnibus ita semper adesse soleas, vt per te eius fortunæ maxime sustententur, immensum quiddam, ac infinitum esse, quod tibi debeat, & fatetur, & prædicat, quod nunquam persoluere poterit. Vale.

PETRI DIACONI DE NOTIS LITERARVM MORE ROMANO LIBER AD CONRADVM IMP. RO. PRIMVM.

ONRADO Dei Gratia Imp. Romano, omnibus inuicte ꝑpetuo, PETRVS Diaconus. Quicquid vbiq; in Solomatero remorantes Apocrisarii adeo conseruati Imperii matri erũt, ex parte præceptoris nostri Rhodulphi, Cancellarii nostri Imperi flagitari, scilicet, vt Librum notaꝝ, iam iam pene deletum, renouãs vestræ eminẽtiæ destinaré. Amplexus su3 (fateor) interioribus brachiis tanti præceptoris famã, & de sacri vestri Imperii incolumitate deo cõseruatori oĩum gratias egi, ardẽtissimo desiderio flagrãs aliqđ opusculu3 tanto imperio gratum quomõlibet exarare. Simil'r etia3 concernẽtes vos omni nixu ueteꝝ prædecessoꝝ uestroꝝ industriam imitari:q vbiq; dispsos libros in Romano palatio adunauerunt. Aemilius nãq; Paulus Imp. Rom. Persen regem potẽtissimũ superans libroꝝ copiam in Vrbis palatio adunauit. Dehinc Lucullus ex Pontica præda. Post Cæsar dedit P. Terentio. M. Varroni negocium maximæ bibliothecæ exornãdæ. Qui tam multa scripsit, q̃ multa vix quisq̃ legere posset: ta3 multa legit, vt aliqđ ei scribere uacauisse, nobilitas Romana miret̃. Simil'r etia3 Publius Græcas, & Latinas adduxit. De his iteꝝ. Nunc, quas primus notas instituit, scribamus. Vulgares notas habe/

mus,primus Mille,& Centũ inuenit,ad hũc.ſ.vſu3,vt quicq̃d per cõtemptionẽ præſentiu3 diceret,librarii ſcriberẽt cõplures res ſimul aſtantes diuerſis inter ſe partibus,quot quiſq; verba, & quo ordine exciperet.Dehinc Tullius Tyro Ciceronis li/ bertus notas præpoſitionũ cõmentatus eſt.Poſt hunc Philar gius Samius,& aliq Mecœnatis alias addiderunt.Deinde Lu cius Anneus Seneca cõtractas omniu3 digeſto,& aucto nume ro,opus in quque millia extendit.Notæ autẽ dictæ ſunt eo,q, verba in ſyllabas præfixis characteribus notãt,vt ad notitiam legẽtiu3 reuocarẽt,quas didicerũt.Quas,qui ſcribũt,ꝓprie ia3 Notarii appellant.Scribebant aũt verba ꝑ huiuſmodi notas breuitatis cã,vt per B.F.Bonũ factu3.Per S.C.Senatus cõ ſultũ.Per R.P.Res publica.Per P.R.Populus Romanus. Per DT.Dũtaxat.Per ſupremã ω literam,Mille.Per P. Pupillus.Per q aduerſo capite:Pupilla.Per vnũ K.Caput. Quinque aũt ſunt apud Græcos myſticæ literæ.Prima Y.hu manam vitam ſignificat.Hac Pythagoras Samius primus for mauit vitæ curſu3.Nam primã ætate3,quippe,quæ adhuc ſine vitiis eſt,inferiori parti huius literæ dedit. Biuium,quod ſup/ eſt,adoleſcẽtia cœpit.cuius dextera pars ardua eſt,ſed ad bea/ tam vitam tendens:ſiniſtra facilior,ad malum vergẽs.Secun/ da θ. quod mortem denotat.Nam cuius nomini Imperato/ res eandem θ apponebant,ſupplicio afficiebatur,& dicitur θ ἀπὸ τοῦ θανάτου.i. à morte:& habet per mediu3 telu3.i.mor te3 ſignificat Militis in bello.Tertia3 eſt T figurã demõſtrans Dominicæ Crucis.Reliquas vero duas,primam,& vltimam, ſibi vendicat Chriſtus dicens. Ego ſum A,& ω. Concur/ rentibus enim in ſe inuicem ı,& ω vſq; deuoluitur,& rur/

ſus ω ad

ſus ω ad A replicatur, ut oſtendatur intra ſe dominus initii decurſus ad finem,& finis decurſus ad initium. Sane' literā K Saulius magiſter primus Romanis adiecit,vt in ſono duaruȝ literaruȝ diſcretionem faceret H,& Q .Quæ ideo ſupuacuæ dicuntur,q,,exceptis calendis, ſuperfluæ videantur. X litera vſq; ad Auguſti tempus nō erat:ſed pro ea C & S ſcribebāt. Sed tempore Crucis euenit,vnde duplex uocatur: quia pro C & S ponatur. A' Græcis duas Auguſtus literas mutuauit Romanis Y & Z.& hæ vsq;' ad Auguſti tempus nō ſcribebantur:Sed pro Z duas SS ponebant:Pro Y uero I ſcribebant. Sed de his hactenus. Ad Notarum deſcriptionem renouandam,CHRISTO Auſpice,veniamus.

A	Aſſolet. vel Aulus.
A̅.	Aut. vel Ager.
A A.	Auguſti. vel Auguſta.
A̅ A̅.	Auguſtalis.
A V G. vel A V̅ G̅.	Auguſtus.
A G̅.	Ago.
A C.	Actio.
A CON.	Actionem.
A M̅ S̅.	Amicus.
A VR.	Aurelius. vel Aurum.
A MN.	Amantiſſimus.
A T̅.	Autem.
A T̅ R.	Authoritas. vel Author.
A D̅.	Adiutor.
A CC.	Acceptat. vel Acceperat.

A ER.	Aerarium.
A DI.P.	Adiutor prouinciæ.
A D.L.	Ad locum.
A D.Q SR.	Ad quæſtorem.
A P.	Apud.
A̅P̅P̅.	Appellat.
A M.N̅T̅.A MN.	Amicus noſter amantiſſimus.
A IC.MT.	Actione mandati.
A D.F.	Ad finem.
A G.	Agit.
A GT.	Agitur.
A LA.LG.	Alia lege.vel Legione.
A.	Annus.vel Abſoluo.vel Abſo/
A NN.	Annos.vel Annorum. (lutio.
A.TP.	Annuo tempore.
A.D.P.	Ante diem pridie.
A EDIL.CVRVL.	Aedilis curulis.
A EDIL.PLEB.	Aedilis plebis.
A E.D.	Aedem dicauit.
A ED.IN.M.	Aedes inſcripſit mercede.
A ED.S.	Aedibus ſacris.
A RC.	Arca.
A.P.Q.	Auli Publii Quinti.
A.A.C.	Ante auditam cauſam.
A VT.PR.R.	Author prouinciæ Romanoꝝ.
A P.N.	Apud nos.
A P̅P̅N.	Appellantur.
A RG.	Argentum.

A P̄PS.CLV.	Appius Claudius.
A LXA.	Alexander.
A D.D.	Ad Dioſcorē.uel Ad diſcordiā.
A.ALR.	Alii adulterauit.
A.T.AB.	Adoleſcenti teſticulos abſcidit.
A P̄.	Apud.
A NT.	Ante.vel Antea.
A GO.	Agor.
A CN.	Actione.
A VG.N.	Auguſtus noſter.
A Ḡ.	Agro.
A G.	Agrippa.uel Agit.
A' S.L.F.	A' ſua lege fecit.
A' S.	A' ſuis.
A RM.E.	Arma eius.
A' CSL.	A' Conſulibus.
A' C.S.L.E.C.	A' cōſiliariis ſuæ legionis,& ciuitatis.
A C.MR.	Ancus Martius.
A NG.P.	Angelus percuſſit.
A O.P.	Auro puro.uel Auro poſito.
A.C.P.VI.	Ad caput pedes ſex.
A.TT.	Ante titulum.
A RC.II.	Arcas duas.
A RR.	Arrius.
A MPHTR.	Amphitheatrum.
A' S.TT.	A' ſupra tecto.
A ER.ST.	Aerario Saturni.
A.P.CLN.	Ad pedes columnæ.

A' COSS.C̄I.	A' Cōſulibus ciuitatū.vel A' cō (ſiliariis.
A D.D.	Ad diſcendum.
A C.D.Q.T.P.	Actione dotis, quæ tibi petitur.
A C.D.N.	Actione domini noſtri.
A VC.	Auctoratus.vel Auctoritas.vel (Auctor.
A NM.	Anima.
A.TR.TP.	Ad turrem Tarpeiam.
A.FBR.	Ad Foſſabaurum.
A'C.L.AQ.	Actio legis Aquiliæ.
☧.	Militis ignorantiam denotat.
A D.	Adeſt.
A D F.	Ad frontem.
A L.	Alluit.
A'.G.	Aulus Gellius.
A DLR.	Adulterauit.
A D.P.XII.	Ad pedes duodecim.
A.AT.	Ante audita.
A NN.SEN.	Anneus Seneca.
A. ✱ .ω.	
B	Bonus.vel Bene.vel Balbus.vel Brutus.
B̄.	Bene.vel Bonæ.vel Balbus.
-B-	Buſtum.
B.A.	Bonus, amabilis.
B.F.	Bona fides.
B.S.	Bona ſua.
B S.	Bonus.

B̄ Ō.EM.	Bonorum emptores.
B.PC.	Bona pecunia.
B.ARA.	Bona aurea.
B̄.A.	Bonam actionem.vel Bonis Auguriis.vel Auspiciis.
B.M.H.E.	Bona memoria hic est.
B.MN.	Bona munera.
B̄ Ī.	Balbius.
B.M.	Bene merentes.
B.MR.C.	Bene mereat cibum.
B.MR.SE.	Bene merentibus serua.
B.MR.SE.H.	Bene merentibus seruatur hoc.
B B.	Bonorum.
B FC.	Beneficium.vel Benefecit.
B.M.F.	Bñ merẽtib⁹ fecit. vel Bñ merẽti.
B.V.	Bonorum venditor.
B.H.	Bonorum hæres.
B.HTS.	Bonorum hæreditas.
B̄ R̄.	Bonorum.
B̄ R.SI.	Bonorum serui.
B.LB.	Bonorum liberi.
B.FL.	Bonorum filius.
B.P.	Bonorum possessor.vel Bonorum potestas,vel Bonorum publicũ.
B̄ Ā.	Bona.
B N.	Bonum.
B.N.	Bona nostra.
B̄.V.	Bona vestra.

B̄.F.	Bona fœmina.vl' Bona fortuna. vel Bonum factum.
B.FI.C.	Bonæ fidei contractus.
B VS.	Bonus.
B.F.CT.	Bona fide contracta.
B̄.VD.	Bona uendita.
B.M.	Bona materna.
B.P.	Bona paterna.
B.E.R.	Bona eorum.
B.ER.ST.	Bona eorum seruantur.
B.ER.INT.	Bona eorum īueniunt.vel sic aliqn̄.
B.E.I.	
B N.H.I.	Bona hic inuenies.
B N.ĪE.	Bona inuenies.
B N.E.I.	Bona eius inuenies.
B.E.	Bona eius.
B.E.ĪT.	Bona eius instituta.
B.E.C̄A.	Bona eius caduca.
B F.	Beneficium.uel Benefecit.
B.E.E.	Bona ex edicto.
B E.	Breuiter.vel Beneficium.
B.FR.	Bona fortuna.
B.H.S̄.I.	Bona hic sita inuenies.
B.MT.	Bona materia.
B.R.P.N.	Bono rei publicæ nato.
B EL.	Bellum.
B A.	Bra.
B̄ E.	Bre.

B'	Bus.
B.	Bus.
BIINIIMIIRII NTI FIICIT. p	Benemerenti fecit.
B N.M.FEC.	Benemerenti fecit.

C Causa. Causat. & Centuʒ. & Con. & Contra. & Cum & Cornibus. & Condemno. & Condemnatio. & Caius. Inuersa uero, si scribatur eadem litera. vt Ↄ, mulierem Caiam significat: qa tam Caias eē uocitatas, q̃ Caios, ex nuptialibus sacris apparet: & plurima sunt monumenta ueterum documento. Item de digama æolico Ⅎ. ut in multis sepulchris SERⅎVS, ⅎVLGVS, ⅎALE, ⅎIXIT.

C. vel C A. A M.	Causa amabilis.
C A. M'.	Causa mortis.
C.C.E.	Causa conuenta est.
C.N.EE.C.C.	Credimus nō esse cām conuentā.
C AES. vel C S.	Cæsar.
C̄S. A.	Cæsar Augustus.
C̄S. M.	Cæsar Maximus.
C̄S. IP.	Cæsar Imperator.
C NTO.	Centenario.
C̄ I.	Centum millia.
C TR.	Cæterum.
C̄ C̄.	Circum.
C̄ T̄.	Causat.
C T.RM.	Ciuitatis Romanæ.
C.R.	Ciuis Romanus.

C.R.C.P.	Cuius rei causa promittis.
C C.	Ducenti.
C.M L.	Centum millia.
C TR.M.	Citra murum.
C̄.	Corymbus.
C.N.	Ciuis noster.
C T̄R̄.	Cæteræ. vel Ciuitatis Romanæ.
C̄T̄.	Caput.
C.C.	Calumniæ causa.
C M'.	Comis.
C OR̄.	Cornelius.
C ORP.	Corpus.
C Ꝯ.	Contrarium.vel Contractum.
Ɔ O.	Controuersia.
C OSS.vel C ONS.	Consulibus.vel Consules.
C S.	Cõmunes.vel Cõsiliarius.& ali (quãdo Cõsul.
C OM. vel C̄Ō.	
OBD.	Comitia obdurata.
C L.V.	Clarissimus vir.
C L.F.	Clarissima fœmina.vel Filia.
C'.	Cuius.
Ɔ.	Con.
C.C.F.	Caius Caii filius.
C IV.	Ciuis.vel Ciuitas.
C.R.C.	Cuius rei Causa.
C LI.	Claudius.
C.III.INV.	Cubitos tres inuenies.
C.LDBL.	Causam laudabilem.

C.S.S

C.S.S.	Cum ſuis ſeruis.
C.S.FL.	Cum ſuis filiis.
C.CL.R.	Cauſa clara regi.
C.V.	Cauſa Virginum.
C.M.	Ciuis malus.
C.B.	Ciuis bonus.
BORN.R.F.	Corneliæ Regis filiæ.
C.F.R.	Cauſa filiæ Regis.
CCC.DP.	Tercentum duplex.
CORN.AVRS.	Coronas aureas.
C.IT.	Cauſa iuſti.
C.S.H.	Cum ſuis hæredibus.
C.S.P.E.	Cum ſua pecunia eſt.
C.II.IV.P.	Cubitos duos ĩuenies plumbuꝫ.
C.X.IV.ARG.	Cubitos decẽ inuenies argentuꝫ.
C.XX.IV.AVR.M.	Cubitos viginti inuenies aurum mirabile.
C.PT.	Cauſa petitionis.vł Cãm poſuit.
C.MAR.P.	Caput margine pleno.
CVIT.	Ciuitas.
CCC.T.P.	Tercentum terræ pedes.
CPS.	Capſa.
C.M.T.	Cauſam mali tui.
C.MT.	Crementum multum.
CPRSS.	Cupreſſi.
CNT.VI.	Centenaria ſex.
CT.V.O.A.B.	Ciuitas vitæ omnia aufert bona.
CML.XII.	Camelos duodecim.

CORN.	Cornibus.
CVI.	Cuius.
C.E.D.	Coniunctus esse dicitur.
C.CR.	Contrarius contractus.
CONTVB.	Contubernali.
CR.	Creticus.vel Crispus.
CD.	Condemnatu.
C.P.S.E.	Causam posuit sui edicti.
CENS.vel CNS.P.	Censor Pompeius.
CD'.	Condignum.
CLS.	Clarissimus.
CL.COS.DESIG.	Claudius Consul designatus.
CS.	Communis.
CSI.	Controuersia.
CT.RAE.	Ciuitatis Romæ.
C.	Comitialem diem quoq; significabat.
COʒʒ.	Collegæ.
D	Diuus.
D̄.	Dedicauit.
D'.	Dedit.vel Dies.
D.D.	Damnum Dedit.
DR.P.	Dare spondet.vel Promittit.
D'.E.	Damnatus est.
D̄D̄.	Dedimus.
DD'.	Dandam.
DD'.M.	Dedimus mercedem.

D'D'.	Dandas.
Ɖ.	Dedit. & quandoq; Dedicauit. & aliquando, Denarium dicit.
D.D.	De donis. vel Deinde.
DD.	Dedicatio.
D.D.	Doctio Ducis.
D.D.	Dedit Deus. vel Dono dedit.
D.D.	Decreto dato. vel Deo dedicauit.
D.D.	Dotis dictio.
D̄D̄.	Dedicauerunt. vel Declinauerūt.
ƉƉ.	Dixerunt. vel Dederunt.
DEST.	Destinauit.
DP̄Ō.	Depositio.
D.L.	De loco.
DOT.R.	Dotem recuperauit.
D̄F.	Defunctus. vel Defuncta.
D.Q̄.R.	De qua re.
DV.	Deuotus.
DV'.	Deuotus.
D.B.	Decius Brutus.
D.P.	Deuota persona.
D.A.	Diuus Augustus.
DA.	Dona.
DB.C.D.C.D.E.	Diebus Cæsaris dictatoris causa dedicata est.
D.C.A.	Dius Cæsar Augustus.
D.B.DD.	De bonis dixerunt. vel Dederūt.
D.B.S.F.	De bonis suis fecit.

D.B.N.	De bonis noſtris.
D.C.S.	De Conſulis ſententia.
DCT.	Detractum.
D⁹	Dedicauit.vel Dixit.vel Damnauit.vel Ducit.vel Donat.vel Donauit.vel Damni.
D.P.	Diuus Pius.
DIG.M.	Dignus morte.uel Memoria.
DDC.	Dedicauerunt.
DIL.	Dilectus.uel Dilectiſſimus.
D.M.	Dis Manib⁹.uł Domus mortui.
DM.	Deum.uel Demum.
D.M.	Diuus maximus.uel Dis maximis.uel Diuos Manes.
D.M.S.	Dis Manibus ſacrũ.uel Dormierũt.uel Dormiũt mortui ſecuri.
D.M.S.C.P.	Dies mali ſequantur,cras peius.
D.M.L.	De male loquentibus.
D.M.S.C.	Dies malus ſequitur cras.
D.Q.S.	Die quo ſupra.
DOT.	Dotem.
D.P.	Dotem petit.uel Dotis ꝓmiſſio.
D.F.	Dotem fecit.
D⁹O.	Donatio.
D.L.	Do Legem.uel Dono legauit.uel Dico legem.
DNS.	Dominus.
DNA.	Domina.

DNO.	Domino.
D'.DS.	Duo deferebantur.
DV.S.	Deuotus istorum seruatur.
D Ꝑ.	Duntaxat.
D.EE.	Damnatum esse.
D.D.N.M.P.	Dare de nutu mihi parat.
D.M.O.	Domum mitius operans.
D.P.F.	Denunciandi potestatem fecit.
DERS.	Deserta.
DD.DD.D.A.A. A.	Dedicarunt, dederunt, dono, auro, argento, ære.
D.V.M.T.	Dolo, uel malo tuo.
DVL.	Dulcis.
DVMS.	Dulcissimus.
DS.	Deus.
DS.	Dis.
DT.	Durat.
DO.TRA. vel TRIN.	Diuo Traiano.
DO.VAL.	Diuo Valerio. vel Valeriano.
D.S.P.O.	De sua pecunia obiit.
D.SP.S.P.	De sapientia sua perfecit.
D.MN.FL.R.LS. E.I.	De munere filiæ Regis lucus est iste.
D.H.P.I.MR.R. H.	De hac petra itus munera Regis habes.
D.M.B.D.	De memoria bene dicit.
D.P.	De pecunia.

DOS.CS.E.CCL. PC.AG.VS.	Duos cubitos est conclusa pecunia Augustæ virginis.
D.D.VRG.	De donis virginis.
D.RS.	De Regibus.
D.PS.	De Principibus. vel Pauperibus.
D.VS.	Deæ virgines.
D.VS.	De virtutibus.
D.VS.	De verbis.
D.M.L.	De male loquentibus.
D.SP.	De sapientibus.
D.IPS.	De ipsis.
D.B.MB.	De bene merentibus.
D.TB.	De Tribubus.
D.PF.	De Præfecto.
D.RM.	De Romanis.
D.TRBNL.T.S.	De tribunali tulit sententiam.
D.P.ORT.	De parte orientis.
D.P.OC.	De parte occidentis.
DFTI.	Defuncti.
DPS.	Discipulus.
D.M.S.C.S.R P. T.DEINV.CAR.	Dies malus seqtur cras, si rupis to nitrua, deinuenies carbones.
D.PEC.R.	De pecuniis repetundis.
DIIIB.	Diebus.
DVC.DVC.	Ducum ductor.
D.D.	Ducum dux. vel Duc, duc.
D.AE.	De ærario.
D.B.C.	De bene consulentibus.

D.B.N.	De bene notatis.
D.R.P.	De rē publica.
D.B.C.	De bono communi.
D.B.IN.	De bonis incertis.
D.B.I.	De bono iudicio.
D.SVP.P.	De supina pila.
D.N.G.	Diutius non gaudebis.
DD.M.V.	Dies mali uenerunt.
D.R.N.	Deus respice nos.
D.C.N.N.B.D.	De Cæsare nemo non bene dicat.
D.A.M.S.AV.	De auibus male senserunt Augures.
D.I.L.IV.A.	De isto lapide inuenies aurum.
D.N.P.F.S.	De nũerata pecunia facies sacruȝ.
D.T.G.Q.S.	De tuo genio quid sentis?
DEG.A'T.M.	Degeneras a' tuis maioribus.
DEGN.T.O.	Degenerem te ostendis.
DI.V.BB.	Dilutum vinum biberat.
D.M.B.M.F.	Dis manib⁹ bonæ memoriæ fecit. vel Bene merentibus fecit.
D.L.D.P.	Dis locum dedit publice.
D.S.	Dato solo.
D.D.Q.O.H.L. S.E.V.	Dis, Deabusq; omnibus hunc locum sacrum esse uoluerunt.
DD.E.H.L.IO. LIB.PRI.DN. MAR.PV.ET. LI.P.	Dedicatus est hic locus Ioui Liberatori primum, deinde Marti Pugnatori, & Libero Patri.

E'	Eius.
E.N.	Eſt noſter.vel Et non.
EE.	Eſſe.
EX.	Eius.
EX.M.D.	Eius memoria dixit.
EX.B.	Eius bona.
EC.ABSC.P.	Hæc abſcondita pecunia.
ER.L.M.ETN.	Erit locus memoriæ æternæ.
ELG.B.EX.	Elanguit bonitas eius.
ESS.VDD.MM. R.	Eſſe videndum monumentum Regis.vel uendendum.
ET.	Etiam.
ET.NC.	Etiam nunc.
EG.	Ego.vel Aeger.vel Eius.vel Aegrum.
EG.M.	Eiuſmodi.
E̅E̅.	Eſſe.
EE.I.P.	Eſſe in poteſtate.vel In poſteruꝫ.
EE.MG.P.	Eſſe magis poteſt.vel Magr̃ pōt.
EE.M.F.I.	Eſſe magis fieri iuſſit.
EE.N.P.	Eſſe non poteſt.
E.ERG.R.	Eius ergo Rex.
EIMO.	Eiuſmodi.
EꝐ.vel EP.	Epiſtula.vel Epitaphium.
EP.M.	Epiſtulam miſit.
ER̅.	Erunt.
ER.	Erit.
ERP.	Eripiet.vel Erit paratus.

ERG'. vel ERG.	Ergo.
EPS.	Episcopus.
EQ. R.	Eques Romanus.
EV.	Eius.
EX.	Exigitur.
EX C.	Ex consuetudine. vel Ex contione. vel Ex conditione.
E. A.	Est ante.
E. R. B.	Eius regit bona.
EOR.	Eorum.
E. PP.	Et præparat.
EH·E.	Exhæres esto.
E. H.	Ex hæredib⁹. vel Ex hæreditatis.
EI. RQ.	Exiui requietum.
E. R. A.	Ea res agitur.
E. I. M. C. V.	Ex iure manu consertuȝ uocauit.
E. H. O. L. N. R.	Eius hac oīb⁹ lege nihil rogauit.
E. E.	Ex edicto.
E. H. E.	Ex hæreditate est.
E. C. S. AB.	Eius causa Senatus abdicauit.
E. M.	Ex more.
EX M.	Ex malitia.
EDV. P. D.	Edulium populo dedit.
ED. V.	Edendo viuimus.
E. V. V. N. V. V. E.	Ede, ut viuas, ne viue, vt edas.
E. P.	Edendum parce.
E' CONV.	E' conuiuio.
E' S.	E' Senatu.

E' C.	E' comitio. vel E' Capitolio.
E' S. AE. MR.	E' sacra æde Martis.
E' P.	E' palatio. vel E' publico.
EQ. COH.	Equestris cohortis.
∾	Est.
ſ	Et.

F

F	Fecit. aliquando Felix. & Familia. & Fuit. & Fit. & Figura. & Fides. & Filius.
FAM.	Familiaris.
FR.	Frater.
FEM.	Fœmina.
F. FL.	Fratris filius.
FA.	Filia.
FO.	Forum.
FD. C. vel F. C.	Fideicommissum.
FD. M.	Fides mundi.
FRS.	Fortis.
FE.	Fundauerunt.
FER.	Fecerunt.
FB.	Fabricauit.
FC.	Fecerunt.
FRMS.	Fortissimus.
FEA.	Fœmina.
FF.	Fecerunt.
FC.	Fecit.
FLA. R.	Filia Regis.

F.F.	Filius familiæ.
FF.	Fabrefactum.
FLB.	Flabrum.
FRT.	Forſitan.
F.D.	Fecit diues.vel Deus.
F.FBC.	Fecit fabricatio.
FO.	Forum.
FR.	Frater.
FR̄.	Forum.
FR.F.	Fratris filius.
FS̄.	Fratres.
FRA.C.	Fraude creditoris.
FO.S.V.P.XX.INN. MM̄.LDBLE.	Fode ſub via pedes viginti, inue/nies monumentum laudabile.
F.H.IV.	Fortunam hic inuenies.
FN.AGR.	Fines agrorum.
FRES.ARR.	Fornaces Aurificum.
F.P.H.SB.TLA.	Fortis porta hac ſub tabula.
F.R.	Forum regundorum.vel Reguꝫ. vel Finium regundorum.
FLS.	Flauius.
F.M.IT.	Fati munus impleuit.
FN.AGR.	Fines agrorum.
F.M.	Fecit memoriã.vel Factuꝫ monu/mentũ.
F.S.E.	Factum ſic eſt.
FS.E.	Factus eſt.
F.T.C.	Familia teſtis cauſa.vel Famula.
F.FAM.vel F.F.	Filius familias.

FIC.	Fiscum.vel Fideicommissum.
FIC.RP.C.	Fiscum Reipublicæ causa.
FI.B.	Fide bona.
FIR.	Fideiussores.
F'E.	Fortem.
FD.AG.	Fundum agri.
F'B.	Fabricabant.
F.P.	Forma publica.vel Fama.
F.PP.R.	Forum populi Romani.
FE.	Familiæ.
F'.	Fit.& aliquando Fur.
F.P.	Fidei promissor.vel Fides p̄missa.
F.R.	Finibus regnandis.
F.C.L.	Fraudationis causa Latina.
F.CD.	Fraude credentes.
F.E.	Filios eius.
F.ED.	Factum edicto.
F.E.D.	Factum esse dicetur.
FABR.	Fabrorum.
FID.M.	Fides mera.
FF.	Fefellerunt.
F.F.	Fortunæ felici.
FAC.B.	Factum bene.
FAC.F.	Factum feliciter.
FAV.F.	Faustinæ fatum.
FID.D.	Fide dignus.
FID.SER.	Fidelis seruus.
FID.F.	Fideliter factum.

FID.P.R.	Fides populi Romani.
FID.R.P.	Fides Rei publicæ.
FID.S.	Fides Senatus.
FID.P.C.	Fides Patrum Conſcriptorum.
FID.IMP.	Fides Imperatoria.
FID.℞.	Fides Regia.
FID.INTEM.	Fides intemerata.
FIG.	Figulus.vel Figura.
F.CL.	Fraude clientis.
F.	Faſtum quoq; declarabat diem.
G	Gaudium.& aliquãdo Gaius.& Genus,& Gens.& Gratia.
G9.	Gens.& Genus.
GR.	Gerit.vel Gratis.
G̅S̅.	Geſſerunt.
G̅G̅.	Geſſerunt.
GA̅.	Grauis.
GAV.V.	Grauitas uera,vel Veſtra.
G.B.	Gens bona.
GENS.	Gentes.
GD.	Gaudium.
GR.EX.	Gratia eius.
GRC.	Græcus.
GLA.	Gloria.
GLA.S.H.I.	Gloria ſua hic intus.
G.RM.HI.RQ.	Genus regium hic requieſcit.
GN.N.	Genus noſtrorum.vel Noſtrum.

GN.	Gens.& aliquando Genus.
GT.	Gentes.
GRI.	Gerit.
GS.	Genus.
G.D.	Gens doloſa.
GM.F.	Germanus frater.
GV.	Genus.
GN.R.S.	Genus Romani Senatus.
GR.AT.RS.B.	Genitor aũt reſeruator bonus.vel Gerit rem Senatus bene.
G.V.	Grauis Valerius.
Gꝰ.R.	Genus Regium.
GMꝰ.FIꝰ.	Germanus filius.
GLI.	Gloria.
GL.P.	Gloria parentum.
GA.V.	Grauitas vera.vel Veſtra.
GX.	Grex.
G.II.IVI.L.M.	Cubitos duos ĩuenies locum mirabilem.
G.GEN.GER.	Gaudium generis Germanici.
GLA.S.H.INT.E.	Gloria ſua hic intus eſt.
GERM.	Germanicus.
GM.FI.	Germani filius.
GOTH.	Gothicus.
GR.EX.	Gratia eius.
GS.	Geſſit.
GR.D.	Gratis datum.
G.P.	Gula parentum.

G.F.	Gula filiorum.
G.IN.	Gens iniqua.
H	Hoc.
H̄.	Hæres.
Ħ	Hæc.
Hꝰ.	Habet. vel Hæres. vel Huius.
HO.H̄.	Homo honeſtus.
HC.	Hunc.
H.F.	Hic fundauit.
H.DD.	Hic dedicauit.
H.E.M.TBNR.	Hæc eſt memoria Tribunorum.
H.ÆDF.Q.C.P. AMR.PFEC.	Hoc ædificium, qd' cernis, prudẽs amator perfecit.
HER.S.	Herculis ſacrum.
HÆS.PRC.	Hæredes principis.
HÆ.M.	Hæredem meum.
HIC.IV.EDF. REGL.	Hic inuenies ædificium Regale.
H.M.M.	Hic memoria mirabilis.
H.COG.	Hæredem cognitorem. vel Hæredem cognouit.
HC.L.RO.	Hunc locum Romanorum.
HC.AM.N.	Hunc amicũ noſtrum.
HC.L.	Hunc locum.
H.DD.	Hic dedicant. vel Hoc dono datum.
H.SPL.M.AV.	Hæc ſepultura modo aucta.

H.S.V.F.M.	Hoc sibi viuens fieri mandauit.
H.M.S.M.	Hic mater sua mortua. vel Hora mala sũpsit morã.
TH TR.	Theatrũ.
H.S.E.	Hic sepultus est.
H.HA.P.	Hic habet pecuniam.
H.S.	Hic sunt.
HH.	Hæredes.
HR.	Hæres.
HTT.	Hæreditatibus.
H.I.	Hæreditario iure.
H.Ī.	Hic inuenies.
HA.	Hora.
HS.	Hos.
H.O.S.	Hic hora secunda.
H.P.	Honesta pſona. vel Puella.
H.L.N.	Honesto loco natus.
H.V.	Honesta vita.
HSB.	Hostibus.
HSS.	Hostes.
HOM.	Homo.
H.HON.	Homo honestus.
HC.V.	Hunc virum.
HC.AM.N.	Hunc amicum nostrum.
HEM.M.	Hæredem meum.
H.B.V.P.	Hæres, bonorum'ue possessor.
HV.	Huius.
H.M.	Hora mala. vl' Hora mortis.
H.M.H.N.S.	Hoc monumẽtũ hæredes nõ seqn tur.

HOC.M.N.NON. SEQ.	Hoc monumentum hæredes nõ sequuntur.
H.PS.	Hora pessima.
H.S.	Hæc sic. vel Hora secunda. vel Hoc satis.
H.S̄.	Hæc sunt.
H.S.B.	Hic situs bonus.
H.SS.	Hostes sacrilegi.
H.V.B.P.	Hæres verus bonoruȝ possessor.
H.D.M.	Hæc domus mortis.
H.S.	Hostia sacrilega.
H.M.EXT.N. REC.	Hoc monumentum exteros. non recipit.
H.M.D.A.	Hoc mandauit dari Augustus.
H.M.S.S.E.H.N.S.	
I	Inter. & Intra. & In.
Ī	In.
I9	Intra.
I.S.	Ii sunt.
I.AGL.	In angulo.
IMPL.	Imperialis.
IIII.TT.	Quatuor tituli. vel Tribuni.
III.VIR.R.P.C.	Triũuiri reipublicæ constituẽdæ.
IↀI.VIR.	Sextum vir.
III.VIR.AED. CER.	Triumuiri ædiles cereales. vel Cærimoniales.
ĪĪ.	Duo millia.
ĪĪĪĪ.V.	Quartum̃ viri.

III. VIR. A. A. A. F.F.	Triumuir ære, argento, auro, flando, ferundo.
I.I.	Ius iurādum. vel Iuste iudicauit.
I.G.	In agro.
I.I.I.	Iusta iudicauit iudicia.
I.L.	Intra limites. vel In loco.
INT. vel INC.	Initio.
INTS.	Introeuntes.
I.M.I.ST.B. ABCD.	In memoria ista sunt bona abscō/dita. vel In monumēto isto. &c.
IN HC.MM.S.P. SN.FN.	In hoc monumēto sunt pecuniæ sine fine.
IN.B.M.	In bona memoria.
INT.S.B.EX.	Intus sunt bona eius.
IN.L.ADMRBL.	Inuenies locum admirabilem.
IN M.I.ST.D. AVGI.	In memoria ista sunt diuitiæ Augusti.
IN.HC.MM.S.P. S.	In hoc monumēto sunt pecuniæ sacræ.
INT.S.AR.E.M.S.	Intus sub ara est memoria sacra.
IN AGR.P.	In agro pedes.
IN FR.P.	In fronte pedes.
I.TPL.APL.	In templo Apollinis.
I.M.TPL.	In medio templo.
ID.	Iudex.
IT.P.VI.	Intra pedes sex.
IT.P.XIII.	Intra pedes tresdecim.
I.MO.	In medio.

INR.AR.	Intra aram.
IN FO.vel I.FO.	In fundo.vel In foro.
I.M.CTT.	In media ciuitate.
IT.LM.	Intra limen.vel Limites.
I'D.	Interdum.
IA.	Interea.
IAD.	Iamdudum.vel Iam diu.
IA.SD.	Iam satisdandum.
IA.RI.	Iam respondit.
I.AGL.	In angulo.
I.FT.	In fonte.
I.PTO.	In puteo.
I.PNA.	In piscina.
IT.II.CL.	Intra duos colles.
IT.II.SPCL.	Intra duo sepulchra.
I.PTE.	In pariete.
IMPLE.	Imperiale.
I.C.	Iuxta catulum.
I.D.	In dominio.vel In dimidio.vel (Iurisdicũdi.
I.PS.	In possessione.
I.L.S.	In loco sacro.
I.L.D.	In loco diuino.vl' In loco dom?.
I.SN.R.	In senatu Romano.
I.F.	In foro.
ID.ID.	Iudicium iudicandum.
ID.	Interdum.
I.D.P.	Iure dicundo præcepit.
I.D.C.	Iuris dicundi causa.

I.E.	Iudex eſto.
I.F.	In foro.vel Interfuit.
I.FOR.CS.A'.	In foro Cæſaris Auguſti.
I.FOR.FLM.	In foro Flaminio.
II.	Ibi. vel Inibi.
IM.	Iam.
IA.℞I.	Iam reſpondit.
IA.Q.	Iam quam.
I D'.E.	Idem eſt.
ID.Q.	Idem'q;.
I.PT.	In poſitione.
I.Ꝉ.℞.	In loco religioſo.
I.Ꝉ.D.	In loco diuino.
I.Ꝉ.PI.	In loco præſenti.
I.Ꝉ.A.	In loco abſenti.
I.B'.	In breui.
I P'.	Intra prouinciam.
I.C.	Intra circulum.
I.T'.TP.	In tuo tempore.
I.T.C.	Intra tempus conſtitutum.
Iꝰ.P.	Intra poſuit.
I E.	Intereſt.vel In eum.
IMP.CS.A.	Imperator Cæſar Auguſtus.
I.PC̄E.	Ius præcepti.
I.XIX.	Duodeuigeſies.vl Duodeuicies. vel Duodeuiginti.
IX.I.	Nonus decimus.
IX.I.	Nouem decem.

I.D.T.S.P.

I.D.T.S.P.	In die tertio,siue perendinum.
I.S.F.	In Senatu fuerunt.
IFT.	Interfuerunt.
IDI.D.	Iudicium dabo.
IMP.AV'.	Imperator Augustus.
ꝗ A.	Interea.
IG̅.	Igitur.
IT̅.	Item.
I'M.	Hymnus.i.laus.
I.N.EE.	Iustum non esse.
I.FOR.CS.A.	In foro Cæsaris Augusti.
I.FOR.FLM.	In foro Flaminio.
I.F.CS.	In foro Cæsaris.
I.F.P.	In foro Pacis.
I.F.TR.vel T℞.	In foro Transitorio.
I.F.N.	In foro Neruæ.
I.F.TR.	In foro Traiani.
I.F.HA.	In foro Hadriani.
I.F.IV.	In foro Iulii.
I.F.POP.	In foro Pompilii. vel Pōpeii.vel Popilii.vel Populi.
I.F.B.	In foro Boario.
I.F.L.	In foro Liuii.
I.F.FLAM.	In foro Flaminii.vel Flaminiæ.
I.F.P.R.	In foro pro rostris.vel Popl'i Romani.
I.L.P.	In loco publico.
IP.CS.	Imperator Cæsar.
I.S.C.	In Senatu consulto.

I.F.P.XIII.I.A.P.T.	In frõte pedes.xiii.in agro pedes (totidem.
I.CL.	Intra cliuum.
I.P.	Ius prætoris.vel Præcepti.
IIX.	Duodecies.
IN.	Intercisum denotabãt diem.
K	Castra.vel Caput.
K̄.	Calendæ.vel Calendis.
Ꭹ.	Carissima.
K.	Cardo.
KS.	Chaos.
K M̄.vel K.	Karissimus.
K K.	Carissima.vel Carissimi.
K.IAN.	Calendis Ianuarii.
KLD.	Calendas.
KI.	Carissimi.
KR.R.N.	Carus Rex noster.
KR.AM.N.	Carus amicus noster.
KRA.C.M.	Cara caue me.
KRM.	Carmen.i.tonus,vel sonus.
KK.ST.CND. SPLC.	Cara sunt cernenda sepulchra.
K.Q.	Calendis Quintilis.
KS.	Calendis Sextilis.
KR.	Chorus.
KR.M.	Cara memoria.
K.C.	Capite census.vel Calũniæ cã.vel
K.D.	Capite diminut⁹. (Capite cæsus.

K.PS.	Castra posuit.vl' Castra pegrina.
K̄.FES.	Calendis Februariis.
K̄.MART.	Calendis Martii.
K̄.AP.	Calendis Aprilis.
K̄.MA.	Calendis Maii.
K.P.	Castra Ponti.vl' Cardo positus.
K.MR.	Cara memoria.
K.M.	Cardo maximus.
KL.SEP.	Calendis Septembris.
KL.OCT.	Calendis Octobris.
KL.NOV.	Calendis Nouembris.
KL.DEC.	Calendis Decembris.
K.M.	Cardo maximus.
KARO.	Chartago.
K.F.	Cardo finalis.
K.	Cœlius.
K.MT.	Cœlius mortuus.
K.FX.	Castra fixit.
K.DD.	Castra dedicauit.
KR.C.	Cara ciuitas.
K.M.	Cardo marinus.
K.D.	Capite donatus.
KAR.C.	Chartago ciuitas.

L	Lucius.vel Libertus. vel Locus.
L.	Lex.vel Lector.
LG.	Leges.
LITR.	Literæ.

LC.	Locus.
L.L.	Laudabilis loci.
LD.	Laudandum.
LG.D.	Legem dedit.
LG.S.F.	Legem suam fecit.
LG.PM.	Legem promisit.
LG.S'.I.	Legem seruare iussit.
LG.S'.P.	Legem seruare ꝓmisit.vel p̄cepit.
LG.	Legauit.
LB.	Liberi.
LC.S.	Locus sacer.
LC.SN.	Locus Senatus.
L.DVI.	Locus diuinus.
L.DD.	Locus dedicatꝰ.vel Dono datus. vel Locum dono dederunt.
L.R.	Locus Religiosus.
L.Q.S.	Loco quo supra.
L.P.	Locus propitius.
L.EM.	Locus emptus.
L.PL.	Locus publicus.
L.ADQ.	Locus adquisitus.
L.M.D.	Locus morti deditus.
L.B.P.	Locus bene possessus.
L.I.I.	Locus iniuriæ.
L.I.I.Q.	Locus iniuriæ Quiritum.
L.IT.F.	Locus inter fines.
L.IMPL.	Locus Imperialis.
L.PR.	Locus priuatus.vel Proprius.

L.S.PAL.	Loca ſacra palatii.
L.IC.	Loca incerta.
L.PL.	Loca periculoſa.
L.T.	Lucius Titius.
L.T.	Locus Titi.
L.M.	Lucius Muræna.
L.VAL.R.F.	Lucius Valerius Rufus.
LVD.AP.	Ludus Apollinis.
L.PR.C.R.	Latini priſci, ciues Romani.
L.C.	Libertatis cauſa. vel Latini ciues. vel Conſules.
L.I.D.AG.	Lex Iulia diui Augusti.
L.M.E.	Lex mecum eſt.
LG.EG.	Legem egiſſe.
L.R.I.	Lex Regis iuſta.
L.B.P.	Locus bene poſſeſſus.
LC.DIV.	Lucrum diuinum.
LC.S.	Lucrum ſacrũ. vel Locus ſacer.
L.D.	Locum deditum. vel Dedit.
L.D.D.D.	Locus datus d'creto Decurionũ. vel Locũ dedicatõis dono dede rũt. vel Locus dedicationũ deo (dicatus.
LG.F.S.	Legem fecit ſuã.
LEG.	Legio.
L.H.	Locum hunc.
LT.PR.	Latini patres.
L.M.D.	Locus morti deditus. vl' Manib' (dicatus.
LX.	Sexaginta.

L.Q.S.E.	Locus,qui ſuper eſt.
LEG.X.	Legione decima.
HS.	Seſtertium notat.
LIBER.L.F.F.O.M. D.S.	

M	Meuȝ.vel Meam.vł Marcus.vel Miles.vel Martius.
MR.	Marcus.
MAX.POT.	Maximus Pontifex.
MC.	Mancipio.
MF.F.	Manifeſtum fecit.
M.F.	Mala fide.vł Male fidus.vel Malæ fidei.
M.F.P.	Malæ fidei poſſeſſor.
MNF.L.	Manifeſtus locus.
MF.OPP.	Manifeſtum oppidum.
MF.TT.	Manifeſtũ territoriũ.vel Titulũ.
MNM.	Manumiſſum.
M.D.O.	Mihi dare oportet.
MAG.ML.	Magiſter Militũ.vł Magiſtrat⁹.
M.RF.	Marcus Rufus.
M.CS.	Marcus Cæſar.
MAN.	Matrimonium.
MAI.	Maior.
M.	Mihi.
MIN.	Minor.
MM.	Militem.
M.L.	Militis locus.
M.AG.	Militis ager.

M̊.	Modo.
M̊.P.	Mortem ponit.
M̊.	Molestus.
MMT.	Monumentum.
MM.P.	Monumētum petit.vel Posuit.
MM.A.	Monumentum accepit.
MM.L.	Monumenti locus.
MS.	Mos.vel Mus.
M.V.N.T.	
MVL.B.	Mulier bona.
MVL.M.	Mulier mala.
MV Ł.P.	Mulier pessima.
M.P.	Male positus.
M.P.D.	Maiorem partem diei.
M.C.V.	Manu consertum uocauit.
M.T.F.E.	Malo tuo factum est.
M.M.P.	Malo mancipio potestate.
ML.Q.E.	Melius quicunq; erit.
M.H.E.	Mihi hæres erit.
M.C.M.	Mortis causa manumissus.
MN.MN.	Municipalis municeps.
MVN.	Municipium.vel Municipes.
MO.	Modi.
ML.PR.	Multum primum.
MR.C.P.	Murum cum porta.
MM.RG.	Memoria Regis.
MM.LATN.	Memoria Latonæ.
MVNR.vel MVN.	Munerabilis.

ML.	Miles.vel Maleficus.
MLT.	Milites.
M.	Munus.
M̄S̄.	Molestus.
MM.L̄Ē.	Memoria Legatorum.
M.M.F.	Mutius Martii filius.
M.C.F.	Mortis causa fecit.vel Fuit.
MIICVM.	Mecum.
MIIS.	Menses.vel Mensibus.

N

	Nam.vel Nec.vel Non.vel Nomen.vel Nepos.vel Nonius.
NQ'.	Nanq;.vel Nunq̄.
N.M.	Nam malum.
N.S̄F.E.	Nam satisfactum est.
Nꝰ.	Nascitur.
Nꝰ.E.P.	Natus est puer.
NQ̄.	Neq;.vel Nusq̄.
NR.	Nero.
N.	Nos aliquando.
Nꝰ.	Nisi.vel Noster..
N.C.	Nero Cæsar.
N.P.	Nihil potest.vel Posset.
N.N.	Non enim.
N.M.	Non minus.
N.V.	Non vacat.vel Non valet.
N.VV.	Non vult.
N'.S.E.	Non sic est.

NC.	Nunc.
N.C.	Non certe.
N.L.	Non longe.
N. V;	Non vis.
N.LC.	Non licet.
NB.	Nobis.
NBL.	Nobilis.
NOB.G.N.	Nobili genere natus.
NO.	Nos.
NOB.F.N.	Nobili familia natus.
NNR.	Noſtrarum.
N.E.D.	Notus,& diues.
NQ.N.	Nunquid non.
N.Q.AN.	Numerat,qui annumerat.
N.P.	Non poteſt.vel Non patet.
N.C.	Non credo.
N.C.N.P.	Non clam,nec precario.
N.L.	Nominis Latini.
N.R.	Non reſtituerunt.
N.K.C.	Non calumniæ cauſa.
N.NQ.N.	Numerat,neq; numero.
NS.	Noſter.
N.	Noſtri.
N.	Noſtrum.vel Num.
N O.	Noſtro.
NON.	Nonarum.
N.M.	Nomen Muri.
NOR.	Noſtrorum.

N̄.	Non.
NOB.G.	Nobilis generatus.
N.L.	Nonius Lucius.vel Non lege.vel Noīs Latini.
NR.CL.	Nero Claudius.
N̄.	Numerator.
NEPT.	Neptũnus.vel Neptũnalia.
N.vel NF.vel NP.& NF.	Nephaſtus.
NT.	Nominatis.
O	Oportet.vel Omnis.vel Oſtendit.& aliquando Omnibus.
OO.	Oportebit.& Oportuit.vel Omnino.& Oēs aliqñ.
OPT.	Oportet.
O.F.B.	Oportebit fide bona.
OP.	Opiter.& Oportere.
ON̄A.	Omnia.
OP.	Opus.
OP̄P̄.	Oppidum.
O B.	O briacum.
O.BN.	Omnia bona.
ON̊.	Omnino.
O.A.C.O.N.T.I.	
OB.	Orbem.
OD.	Ordo.
OFF.	Officium.
OC.	Occurſum.
O.	Os.& Oſtentat quandoq́.

ONTM.IMPL.	Ornamentum Imperiale.
O.O.TS.	Ornamentis omnibus textus.
O.E.R.	Ob eam rem.
O.C.	Ore concilio. vel Ora concilii.
O.D.M.	Opera domus munus.
OT.FN.	Oſtium feneſtræ.
O?.	Oſtendit. & Oportet.
OMS.	Omnibus.
ŌS.	Omnes.
OM.	Omnium.
OMA.	Omnia.
OPT.P.	Optimo Principe.
OM.V.F.	Omnibus viuis fecit.
ORN.IMP.	Ornatus Imperialis.
-θ-.	Opto. vel Optum. & noī Militis appoſitū ipſum obiiſſe demon (ſtrat.
ʘ. ∋. K.	
ORN.	Ornauit. vel Ornamento.

P	Publicus. & Pœna. & Pius.
P.LGA.TP.	Per longa tempora.
PLT.	Placitum.
PNT.	Ponte.
PLRS.	Pleroſq;.
PRF.	Præfectus.
P.E.	Poſitus eſt.
PBLC.	Publicum.
P.H.	Poſitus hic.

PD.DC.	Pondera duodecim.
PPQ.R.	Populus'q; Romanus.
P.	Præ.vel Præpes.
P.	Pro.
P.	Per.
PPT.	Promptus.
PVG.	Priuilegium.
P.	Poteſt.
P.C.	Patres conſcripti.vel Per conſulatum.vel Poſt conſulatum.vel Patris conſcriptum.
PAT.	Patritius.
P.X.	Patris actio.vel Pedes decem.
PMS.	Præſtamus.
PTM.	Patrimonium.
P.F.	Patris filius.
P.FM.	Pater famil/as.
PEC.	Pecunia.
P.A.	Pluuiæ arcendæ.
P.P.	Poſſideri,præſcribi.
PE.	Potes.
PS.	Poſſunt.vel Poſui.vel Poſuit.
PDE.	Poſſidere.
PCP.	Principem.
PC.	Priſca.
PCL.	Priſcalis.
PIVG.	Priuilegiis.
PP.	Propoſita.

PP'T.

PP'T.	Proprietati.
PT.Q.R.	Propter quam rem.
ꝒT.Q.	Propter qđ.vel Propter quãtuꝫ.
ꝒV.	Prouincia.
ꝒC.	Proconſul.
ꝒPT.	Proponitur.
ꝑP.	Perpetuum.
PP.AVG.	Perpetuo Auguſto.
P.	Pedes.vel Pater.vel Patriæ.
PP.	Perpetua.
PEG.	Peregrinus.
P.E.C.	Pecunia eſt conſtituta.
PIC.ORB.	Piceno Orbicario.
PE.	Poteſt.
P⁹.PE.	Poſt pœnam.
P⁹.CONS.	Poſt Conſules.
PRS.	Præſes.
PCT.	Præceptum.
P.P.V.C.	Præſes prouinciæ vir clariſſimus.
P.AF.	Præſes Africæ.
P.AEG.	Præſes Aegypti.
P.SYR.	Præfectus Syriæ.
P.IVD.	Præfectus Iudææ.
P.CL.	Præfectus Claſſis.
P.CL.R.	Præfectus Claſſis Rhauẽnatũ.vł (Romãoꝝ.
P.ISP.	Præfect⁹Hiſpaniæ.
PR.ILL.	Præfectus Illyrii.
PR.DM.	Præfectus Damaſci.

P̄C.MSPT.	Præfectus Mesopotamiæ.
P̄C.PRT.	Præfectus Prætorii.
P.FBR.	Præfectus Fabrum.vel Fabroꝝ.
P.IMP.OR.	Præfectus Imperii Orientalis.
P̄S.COOR.	Præfectus Cohortis.
PRAEF.VIGIL,	Præfectus Vigilum.
PRAEF.VRB.	Præfectus Vrbis.
PR.PR.	Præfectus Prætorii.
PRAEF.ANN.	Præfectus Annonæ.
PRAE.PRAES.	Præfectus præsidii.
P.S.	Plebiscitum.
PR.CLD.	Pridie calendas.
ꝑIC.	Periculum.
PR.	Prætor.
PIC.	Picenum.
P.F.	Potest fieri.
P§.	Potest.vel Possunt.vel Potentes.
P.E.	Profectus est.
PR.P.	Præses prouinciæ.
P̄D.	Prædium.
PR.	Possessori redditum.
PE.	Præter.
PS.	Præceps.
PR.TR.PL.	Prætores Tribuni plebis.
PR.I.A.	Prætori iudicem arbitrum.
P.S.T.Q.H.	Præcipito, sumito, tibiq; habeto.
P⁹.	Pax.
P̄O.	Potest.

PEC.	Pecunia.
PPA.	Propterea.
PRT.	Prætorii.
P.STLITIB.IVD.	Præfectus ſtlitibus iudicandis.i. litibus.
P.C.	Per Cõcilium.vel Per Cõſules.
P.F.O.	Patris filius optimus.
PCP.	Principe.
PAT.R.	Patritii Romani.
P.V.	Populus videtur.
P.VID.	Populo videtur.
P.V.E.	Populo viſum eſt.
PRO.P.	Proditor Patriæ.
PVB.IV.	Publice iurauit.
PVB.HO.	Publicus hoſtis.
POR.C.F.	Porcii Catonis filius.
P.PAT.	Pater patratus.
PCT.	Præceptum.
P.G.	Publice gerendum.
PRF.	Præfectos.
PRR.	Prætores.
PRESBB.	Preſbyteri.

Q	Quæ.vel Qua.vel Quia.vł Qui. vel Quintule.
Q.M.P.	Quadrum munere plenum.
QT.MAX.	Quintus Maximns.
QS.	Quis.

Q̃.	Quod.vel Quas.vel Quantũ.vel
Q̃D.	Quidem (Quur.vel Quæstio.
Q̂.	Qua.
Q A.	Qua.
Q VI.	Quamdiu.
Q̄.	Quatenus.
Q V.	Quarum.
Q̄Q̄.vel Q̃ Q̃.vel Q Q.	Quanq̃.& Quoq;.
Q R.	Quare.
Q .S.	Qua ſicut.
Q̂PP.	Quapropter.
Q .D.R.P.	Qua de re peto.
Q .D.R.P.G.V.	Qua de re peto grauitate virum. vel Graues viros.
Q .D.R.P.L.I V.	Qua de re peto laudabiliter iura.
Q .P.	Quo perit.
Q .E.	Cur eius.
Q .A.	Quemadmodum.
Q C.	Quaſi.
Q T.C.	Quintus Cœlius.
Q M.	Quomodo.
Q' R.EL.	Curtius Hælius.
Q̃.ST.	Quur ſtellis.
Q MS.	Quæſumus.
Q°.TP.	Quo tempore.
Q P.	Quippe.
Q̃.R̃.	Q uæ res.

Q̸E.	Quæ.
Q̸RO.	Quæro.
Q̸Q̸.	Quæcunq;.
Q M.PT.	Quam patriam.
Q̸.R.	Quem rogat.
Q̸C.ASS.	Quem asserit.
Q̸C.DIC.	Quem dicit.
Q̸C.P.	Quem petit.
Q S.	Quis.
Q̸.E.	Quærendum est.
Q̸.	Quæstio.
Q .N.	Quænam.
Q M.L.	Quem locum.
Q M.PV.	Quam prouinciam.
Q C.V.	Quæ vult.
Q V.	Qui.
Q T.M.	Quintus Murena.
Q°.M.	Quo modo.
Q .E.R.E.	Qualis ea res erit.
Q .Q D.	Quando quidem.
Q .G,V.	Quæ grauitas viri.
Q .C.P.	Qua causa petit?
Q .I.P.	Quo iure petit?
Q .IND.P.	Quibus indiciis petit?
Q M.PTR.D.	Quam patriam dicis?
Q .B.N.F.	Quare bonum non factum.
Q T.M.	Quanta munera.vel Quot munera.

R	Roma.vel Romanus.vel Romanorum.vel Rem.vel Rex.vel Regulis.vel Regnum.
RT.	Refert.
RTD.	Rotundum.
RM.L.	Romanæ Leges.
R.M.I.	Res materna iacet.
RG.TS.	Regium Thesaurum.
R.PCP.	Rei principium.
RC.vel ℞C.	Rescriptum.
℞.	Responsum.vel Respondit.vel Res.vel Rus.vel Rex.vel Ruunt.
R.vel RR.	Rura.
R̄.	Res.vel Rem.
℞EE.	Recuperatores.
R.PI.	Res priuata.
R.D.	Regis donum.vel Domus.
R.M.	Regis manus.vel Rege maiori.
RG.F.	Regis filius.
R.M.	Regis mundum.
RGL.	Regulus.vel Regalis.
RG.FA.	Regis filia.
RMS.	Romanus.
R.C.	Romana ciuitas.vel Romani ciues.
Rᴬ.	Romana.
RHAV.	Rhauenna.vel Rhauennatum.
RE.	Rhauennæ.

℞S.	Reſponſio.
℞C.	Recognouit.
℞.G.	Res geſta.
R̄.C̄.	Romani ciues.
RAR.	Rarum.
R.V.	Rura venalia.
RG.F.	Regis familia.
℞.P.	Rura publica.
S	Senatus. vel Stabat. vel Stultus. vel Stupidus. vel Sic. vel Sunt. vel Sint. vel Sub.
SLX.	Silexerius.
ST.P.	Studium poſuit.
S̄C̄.CM.	Sacratus cōmunes.
SC.L.	Sacri Largitoris.
SS. vel	
SAT.	Satis.
STF.	Satiſfecit.
SF.	Satiſfacit.
S.G.	Satis geſtum.
SC.CM.	Sacra coma.
SC̄ŌR̄.	Sanctorum.
SC.MM.	Sanctæ Memoriæ.
SPM.	Spiritum.
SN.	Sententia. vel Sine.
S.D.	Sententiam dixit. vel Dedit. vel Senatus dixit.

SG.	Sacrilegium.
SN.D.	Sine dubio.
SCL.	Scilicet.
SN.P.M.	Sine periculo mortis.
S.C.	Senatus consulto.
S̅S̅.	Suprascriptus. vel Sine sensu.
SCD.	Secundum.
SGN.	Signum.
ST.TS.	Statutum tempus.
ST.D.	Statutum diem.
STD.D.	Stadium dedicauit.
SD.	Supradictus.
SP.M.	Supra memorauit.
SIG.	Sigillum.
ST.TP.	Statuta tempora.
ST.CS.	Statuti Consules.
ST.SN.	Statuti Senatores. vel Stupet Senatus.
ST.P.	Stadium posuit.
S9.	Sunt.
SPD.	Supradicti.
SCS.	Sanctius.
SCM.	Sanctum.
SB.	Sibi.
ST.	Statutum.
SV.	Siue.
SQ D.	Siquidem.
SA.	Sententia.
SL.	Sylla.

ST.

S.T.	Sine testiculis.vel Sine testibus.
S.V.R.	Sine viribus.
S.GN.vel.G.	Sine genitalibus.
S.O.	Sine oculis.vel Sine occasione.
S.M.	Sine manibus.vel Sine malo.
S.P.	Sine pedibus.vel Sua pecunia.
S.P.	Sine patre.
SP.	Spurius.
S.ꝯ.	Senatus consultus.vel Cõsultũ.
ST.SN.	Statuta sententia.
ST.COS.	Statuto Consulis.
S.C.PS.	Senatus consultum Plebiscitum.
SCI.AF.	Scipio Africanus.
S.I.D.	Supplicatio immortali Deo.
S.VR.	Sine viribus.vel Sine virtute.
S.X.P.Q.R.	Salua Crux populĩ,quem redemisti.
S.S.	Sacri scrinii.
S.CON.	Sine consensu..
S.AV.	Sine auribus.
S.COR.	Sine corde.
S.L.	Sine lingua.vel Sine liberis.
SAC.S.	Sanctio sancta.
SS.	Sanctiones sanctæ.
S.D.	Sacrum Dis.
S.M.	Sacrum Manibus.
S EQ.Q.O.D.ET. P.R.	Senatus,Equestrisq; ordo,& Populus Romanus.
S.L.M.N.	

T	Tullius.vel Tanto.vel Titus.
Tᵒ.	Ter.vel Tam.vel Trans.vel Tum.
TC.	Tunc.
TP.	Tempus.
TM.	Tantum. vel Terminus. vel Thermæ.
T.M.R.	
TN.	Tamen.
TM.P.	Terminus poſitus.
TTO.	Teſtamento.
7T7.	Intus.
TB.R.	Tiberius Romæ.
TB.T.	Tibi tantum.
TB.D.F.M.AD.	Tibi dulci filio meo adoptato.
TRAI.	Traianus.
✝.	Tibi.vel Tribuni.
TB.	Tibunus.
TB.POT.	Tribunitiæ poteſtatis.
TB.CL.	Tiberius Claudius.
TT.Q TS.	Titus Quintus.
TB.CS.	Tiberius Cæſar.
TT.IMP.	Titulum impoſuit.
TP.M.	Tempus malum.vel Medium.
T.I.A.V.P.VV.D.	Tento iudicem,arbitrum'ue,poſt volo,vti des.
T.	Nomini Militis appoſitus ipſus in bello ſupſtitẽ eſſe ſignabat.

	Vicit.vel Victor.vel Veniet.vel Vitellius.vel Veſter.vel Veſtro.vel Vero.
V.E.	Viſum eſt.
V°.vel V S.	Veſter.
V.V.V.	Viros vrbis veſtræ.
VAL.$\overline{\text{CS}}$.	Valerius Cæſar.
$\overline{\text{VS}}$.$\overline{\text{CS}}$.	Veſpaſianus Cæſar.
VP.IP.	Veſpaſianus Imperator.
V.MVN.	Vias muniuit.
VBI.	Vrbi.
VI.G.	Verbi gratia.
V̂.E.	Verum etiam.vel Veterum etiam
V°.	Vero.
$\overline{\text{V}}$.	Vel.& Ver.
VV.	Veluti.vel Venerunt.
VIR.	Virgo.
VRB.℞.	Vrbis Romanæ.
VAL.	Valerianus.
VLPS.	Vlpius.vel Vlpianus.
V.$\overline{\text{C}}$.	Vir clariſſimus.vel Clarus.
VM.	Veſtrum.
VL.	Videlicet.
VB.	Vobiſcum.
$\overline{\text{VV}}$.$\overline{\text{CC}}$.	Viri clari.
V.R.	Vrbs Roma.
VRB.R.	Vrbis Romæ.
VS.L.M.P.	Viuens locum monumēti poſuit.

V.N.V.	Viro nostræ Vrbis.
VT.	Verumtamen.
V.S.	Voluit Senatus.
V.COSS.	Voluerunt Consules.
V.C.C.F.	Vale coniunx carissima feliciter.
V.D.A.	Vale dulcis amice.
V.D.N.V.	Vale decus nostræ Vrbis.
V.S.L.M.H.D. S.S.	Viuus statuit lege mãdari hoc de suo sibi.
VV.FF.	Viuentes fecerunt.

X

X.	Xidus.
⁎.	Denarius.
X'.	Xynodus.
X9. vel X.	Existimatio.
X.D.	Decies dedit.
X.E.	Decies existimet.
X.VIR. vel X.V.	Decemviri.
XXIIX.	Duo de triginta.
XIX.	Vndeuigesimo anno.
XXX IIII.	Trigintaquatuor.
XV.	Quindecim.

Y

YMN.	Hymnus.

DE MINVTIIS, EX DEMETRIO ALABALDO.

As XII Vnciarum Libra			SS	id est
Scrupulos habet				CCLXXXVIII.
Deunx, vel. Deuns	XI	SSS	SS	CCLXIIII.
Dextans, siue Decuns	X	SSS.	SS	CCXL.
Dodrans	VIIII	S'S'	SS	CCXVI.
Bes.	VIII		SS	CLXXXXII.
Septunx, siue Septus	VII	S' S	SS	CLXVIII.
Semis	VI	S	SS	CXLIIII.
Quincũx, siue Quincus.	V.	ʒ. S	SS	CXX.
Triens.	IIII	ʒ S	SS	XCVI.
Quadrans.	III	ʒ'	SS	LXXII.
Sextans.	II	ʒ'	SS	XLVIII.
Sexcuncia.	I	ʒ	SS	XXXVI.
Vncia.		S ↄ	SS	XXIIII.
Semiuncia.		S'	SS	XII.
Duella.		∨ υ	SS	VIII.
Sicilicus.		ʔ	SS	VI.
Sextula.		υ	SS	IIII.
Hemisescla.		Ψ	SS	II.

Siliqua dimidia Sextula, κεράτιον græce, Lentis octo semina cō tinet. Sic autem est. ϶-II.

Obolus, qui latine dicitur Scrupulus, Siliquas omnino conti net sex.

Drachma, siue Argenteus. ϶-III.

Tres autem Scrupuli Drachmam faciunt.

Sextulam creat additus Scrupulus Drachmæ. ϶-4.

Denarius ϶-4. hoc est, sexta pars Vnciæ, ita pro vna Libra xii. Vnciarum faciet Denarios. lxxii.

Sicilicum facit duplex Drachma. ϶. VI.

Sextulæ duæ Duella vocant̃, & tertia ps Vnciæ est. i. ϶. VIII.

Semiuncia, Semisuncia, Sexcuns, vel Sexcuntia tres dimidiæ partes Vnciæ.

Vncia Sextulas senas hēt. vł dicas, Vncia vna Drachmæ. VIII. Scrupuli. xxiiii. Siliquæ. cxliiii.

Libra Italica cōtinet Drachmas. xcvi. id est duodeciȝ Vncias.

Libra Græca minor est, vt quæ Drachmis conficiatur septem, & septuaginta.

Mnam, seu Minam constituunt centum Drachmæ, maiorem Drachmis quatuor Romana Libra.

Dipondius Libræ duæ.

Sextarius vero Libræ duæ cum dimidia sunt.

Talentum Atticuȝ maius tres, & octoginta Minas, & Vncias insuper quatuor habet, nec maius vllum pondus Attico Talento.

Talentum Atticum minus Minas cõtinet ſexaginta,quæ ſex millia Drachmarum ſunt.

DE MENSVRIS.

Amphora,capit quantum Teſſera quoquo verſus in Area Pedum quatuor.

Pes ſexdecim conſtat Digitis.

Modius eſt duplex Amphora.Græce μέδιμνος.id eſt Medimnus.

Sextarius fit triplici Amphora.

Cotyle vocatur dimidium Sextarii,& Hemina.

Chœnica completur quatuor Sextariis.

Congius uero completur ſex Sextariis.qui latine Chus dicitur.Inde quidam putant Sextarii nomen,quod eum ſexies Congius capit.Scribit tamen Iulius Pollux Cotulá Chœnicis eſſe tertiam partem.Chœnicas octo,& quadraginta Medimno cõtineri.Sed & Hemina ſex implet Cyathis.Cyathi uero pondus ferè Drachmæ decẽ,ſicut Oxybaphi quindeciꝫ.Cyathi pars quarta Myſtros.Huius tertia Cyamæ, quæ duo Cochlearia capit.Sunt & Artabæ, quæ ternæ denos capiũt Modios,& omniũ maximus Culleus,quem viginti Amphoræ complent.

Sextarii nota hæc eſt. ꞩꞩ.

Et hæc nota aliquando capitur pro Scrupulo.

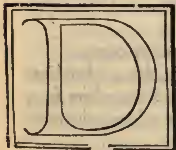
Sed Scrupuli figura talis eſſe cenſetur. ∋.

Vnciæ vero ℥

Semis ß

Libræ talis ℔

VENERABILIS BEDÆ PRESBYTERI TRACTATVS DE COMPVTO, VEL LOQVELA PER GESTVM DIGITORVM.

E TEMPORVM Ratione, Domino iuuante, dicturi necessarium duximus, vtilissimã primo, ꝓmptissimam'q; flexus digitorum paucis præmonstrare solertiam. vt, cum maximã computãdi facultatem dederimus, tum ꝓmptiores legentium ingenio ad inuestigãdam, dilucidandam'q; computando seriem temporum ueniamus. Neq; enim contẽnenda, paruipẽdenda'q; est Regula, cuius omnes pene' Sacræ expositores Scripturæ nõ minus, q̃ literarum figuras monstrãtur amplexi. Deniq; & multi alii alias, & ipse Diuinæ interpres Historiæ Hieronymus in Euangelicæ tractatu sententiæ huius adiumẽtum disciplinæ non dubitauit assumere. Cẽtesimus inquit, & Sexagesimus, & Trigesimus fructus, q̃q̃ de vna tera, & de vna semẽte nascatur, tñ multum differt in numero. Triginta referũtur ad Nuptias, nam & ipsa digitorum cõiunctio quasi molli osculo cõplexans se, & fœderans, maritum pingit, & coniugem. Sexaginta vero ad Viduas, eo q in angustia, & tribulatione sunt positæ. vnde & superiori digito deprimuntur. Quãto'q; maior est difficultas expertæ quondam voluptatis illecebris abstinere, tanto maius est præmium. Porro' Centesimus numerus (diligenter quæso lector attende) de si/

Hier. in Iouiñ. lib. i.

niſtra trãſfertur in dexteram. Et eiſdem qdem digitis,(ſed nõ eadem manu) quibus in læua Nuptæ ſignificant,& Viduæ, Circulum faciens exprimit virginitatis coronam.
Cum ergo dicis Vnum,minimum in læua digitum inflectens in medium palmæ arctum infigas.
Cum dicis II, ſecundum a minimo ibidem impones.
Cum dicis III, tertium ſimiliter inflectes.
Cum dicis IIII, minimum leuabis.
Cum dicis V, ſecundum a minimo ſimiliter eriges.
Cum dicis VI, tertium nihilominus eleuabis, medio dũtaxat ſolo,qui medicus appellatur,in medium palmæ fixo.
Cum dicis VII, minimum ſolum ſuper palmæ radicem,cæteris interim læuatis,impones.
Iuxta quem,cum dicis VIII, medicum.
Cum dicis VIIII, impudicum e regione compones.
Cum dicis X, vnguem indicis in medio figes artu pollicis.
Cum dicis XX, ſummitatem impudici inter nodos indicis, & pollicis arcte figes.
Cum dicis XXX, vngues indicis,& pollicis blãdo coniunges amplexu.
Cum dicis XL, interiora pollicis lateri,vel dorſo indicis ſuperduces,ambobus duntaxat erectis.
Cum dicis L, pollicem exteriore artu inſtar græce literæ Γ curuatum ad palmam inclinabis.
Cum dicis LX, pollicem,vt ſupra,curuatum indice circũflexo diligenter a fronte præcinges.
Cum dicis LXX, indicem,vt ſupra, circũflexum pollice in longum extenſo implebis, vngue videlicet in medium in-

dicis artum fixo.

Cum dicis LXXX, indicem, vt supra, circũflexum pollice in lõgum tenso implebis, vngue illius erecto trans medium indicis artum.

Cum dicis XC, indicis inflexi vnguem radici pollicis erecti infiges. Atq; hactenus in læua.

CENTVM vero in dextera, quo modo in læua X facies.

CC in dextera, quo modo XX in læua.

Eodem modo cætera vsq;. DCCCC.

Item Mille in dextera, quo modo vnum in læua.

Duo millia in dextera, quo modo II in læua.

III in dextera, quo modo III in læua. Et cætera vsq; ad nouem millia.

Porro' X̄ cu3 dices, læuam in medio pectoris supinam appones, digitis tantum ad cœlum erectis.

X̄X̄ cum dicis, eandem pectori expansam late superpones.

X̄X̄X̄ cum dices eadem prona, sed erecta, pollicem chartilagini medii pectoris immittes.

X̄L̄ cum dices, eandem in vmbilico erectam supinabis.

L̄ cum dicis, eiusdem pronæ, sed erectæ pollicem in vmbilico impones.

L̄X̄ cum dices, eadem prona femur læuũ desup cõprehendes.

L̄X̄X̄ cum dicis, eandem supinam femori superimpones.

L̄X̄X̄X̄ cum dicis, eandem pronam femori superimpones.

X̄C̄ cum dicis, eadem lombos apprehẽdes, pollice ad inguina uerso.

At vero C̄, & C̄C̄, Et cætera vsq; ad DCCCC, eodem, quo

diximus ordine, in dextera corporis parte complebis.

Decies autem centena millia cum dicis, ambas sibi manus in rectis sibi inuicem digitis implicabis.

Est & alter modi computus articulatim decurrens, qui, quoniam specialiter ad Paschatis rationem pertinet, cum ad hãc ex ordine ventum fuerit, opportunius explicabitur.

Cuius ordo ludi, vel loquelæ talis est.

Cum primam Alphabeti literam intimare cupis, vnum manu teneto. Cum secũdam, II. Cum tertiam III. Et sic ex ordine cæteras, verbi gratia, si amicum inter insidiatores positum, vt caute se agat, admonere desideras, III, & I, & XX, & XVIIII, & V, & I, & VII, & V digitis ostẽde. Huius nanq; ordinis (caute age) significant. Potest & ita scribi, si causa secretior exigat. Sed hoc Græcorum computo, literis'q; facilius disci simul, atq; agi possunt. Qui non, vt Latini, paucis, hisdem'q; geminatis, suos numeros solent exprimere literis. Verum toto Alphabeti charactere in numerosum ordinem figuras extendunt. Tres, qui plus sunt, numeros notis singulis depingunt, eundem pene numeri, figurandi'q; scribendi Alphabeti ordinem sequentes hoc mõ. α. ϛ. ϛ. λ. ε. & cætera. id est I. II. III. IIII. V. Qui & ideo mox numeros digitis significare didicerũt, nulla instante mora literas quoq; pariter hisdẽ præfigere sciũt. Verum hæc hactenus. Nunc ad ordinem Vnciarum, & rationem, quantum ipse temporum conditor, ordinator'q; Dominus adiuuare dignabit, exponendum veniamus.

EIVSDEM DE RATIONE VNCIARVM.

VNCIARVM Quoq; diuisionem nosse, quæ non minus temporibus, rebus'ue aliis, quã minus est apta computandis non ignobilis intentio est, quibus quia & dispersæ passim historiæ, & ipsa sacra scriptura vtitur, nomina pariter, & figuras earum paucis affigere curauimus.

X	Libra, vel As, vel Assis,	. XII vnciæ.
	Deunx, siue Labus,	XI vnciæ.
	Deunx, vel Dextans,	X vnciæ.
	Dodrans, siue Doras,	VIIII vnciæ.
	Bes, siue Bisse,	VIII vnciæ.
	Septunx, siue Septus,	VII vnciæ.
S	Semis,	VI vnciæ.
	Quinquunx, siue Cingus,	V vnciæ.
	Triens, siue Tras,	IIII vnciæ.
	Quadrans, siue Quadras,	III vnciæ.
	Sextans, siue Sextas,	II vnciæ.
	Sexcunx, siue Sexcuncia,	vna Vncia, & semis.
	Vncia,	XXIIII. ss Scrupuli.
	Semuncia,	XII ss Scrupuli.
	Duæ Sextulæ, siue Sesclæ, id est Tertia pars vnciæ.	VIII ss Scrupuli.
	Sicilicus,	VI Scrupuli ss
	Sextula, siue Sesclæ,	II ss Scrupuli.
	Scrupulus,	ss Sexilicæ.

Hæc inquam ponderu3 vocabula, vel characteres non modo ad

pecuniam mensurandam, verum ad quæuis corpora, siue tempora dimetienda conueniunt. Vnde & ratio, & mos obtinuit, vt in cautione computorum pueri vnum, & duo sæpius asse, & dipondio mutẽt. Item Tressis, Quartussis, Quinquussis, Sextussis, Septussis, & cætera huiusmodi, quasi tres asses. IIII. asses. V asses. VI asses. VII asses proferant, & in eũdem modum sequentia numerorum quãplurima. Siue igitur horam vnam, siue diem integrum, siue mensem, siue annum, seu certe aliud aliquid maius, minus'ue temporis spatium in xii partirevis, ipsa xii. pars vncia est. Reliquas vndecim, deuncem appellant. Si in sex partire vis, sexta pars Sextans, reliquæ Dextans. vel, vt alii Distas vocitantur. Si in quatuor, quarta pars Quadrantis nomen, residuæ tres Dodrantis accipiunt, & huius disciplinæ regula soluitur, quæ & pleros'q; turbat imperitos. Quia Philippus in expositione beati Iob, Aestum maris Oceani quotidie bis venire describens, adiunxerit hunc vnius æquinoctialis Dodrante transmisso tardius sine intermissione, siue die venire, siue nocte. Porrò, si per tria quid diuidere cupis, tertiam partem Trientem, residuas Bissem nuncupabis. Si per duo, dimidium Semis appellatur. Sic & cætera, quæ verbo melius colloquentis, q̃ scribentis stilo disci pariter, & doceri queunt. Item de corporibus, siue milliarium, siue stadiuȝ, siue iugerum, siue perticam, siue etiam cubitum, pedem'ue, aut palmum partire habes opus, præfata ratione facies. Deni'que & in Exodo, dimidium Cubiti Semis appellatur, Narrante Mose, ꝙ habuerit Arca testamenti duos semis cubitos longitudinis, & cubitum, ac semissem altitudinis. Et in Euangelio

Quarta pars totius mundani corporis. id est, Tera mystice Quadrantis nomine censeatur, cum mittendo in pœnam peccatori dicitur. Non exies inde, donec reddas nouissimũ Quadrantem. id est, Donec luas terena peccata, vt Beatus exponit Augustinus.

LECTORI

QVONIAM Fortasse, vt res quædam noua computãdi ratio à Beda tradita, ita etiam leuius quippiam tibi facile videri possit, quã quod te viro grauiss. dignum sit. Statui e re fore, si tibi cum Græcorum, tum Latinorum testimonia quædam proferrem, quibus hanc numerandi rationem non modo nostris, isque antiquioris, quã Beda, ac Hieronymus fuerint, verum etiam Græcis ipsis in vsu fuisse perspicias. Ita enim facile fore confido, vt munus nostrum tam gratum tibi futurum sit, quam quod gratissimum. Quare iam Plutarchum primum testimonium græce dicentem audiamus.

Plutarchus per initia Apophthegmatum Regum, & Impp.

ὀρόντης ὁ βασιλέως ἀρταξέρξου γαμβρὸς ἀτιμίᾳ περιπεσὼν, διʼ ὀργὴν, καὶ καταγνωσθὴς ἔφη. καθάπερ οἱ τῶν ἀριθμητικῶν δάκτυλοι νῦν μὲν μυριάδας, νῦν δὲ μονάδα τιθέναι δύνανται, τὸ αὐτὸ καὶ τοὺς τῶν βασιλέων φίλους, νῦν μὲν τὸ πᾶν δύνασθαι, νῦν δὲ τοὐλάχιστον.

Hoc est

Orontes Regis Artaxersis gener, cum ob iram inhonoratus, cõdemnatusq; iaceret, Quemadmodum, inquit, Computatorum digiti nunc decem millia, nunc vnum significare possunt, eodem modo & Regum amici quandoq; omnia, quandoq; minimum possunt.

Macrobius Saturna. Lib. primo.

INDE Et Simulacrum eius plerunq; fingitur manu dextera CCC. & sinistra LX, & V. numerum tenens, ad demonstrandam anni dimensionem.

Plinius Natu. hist. Lib. XXXIIII. Cap. VII.

IANVS Geminus a Numa Rege dicatus, qui pacis, belliq; argumento colitur, digitis ita figuratis, vt trecentorum quinquaginta quinque dierum nota per significationem anni temporis, & æui se Deum indicaret.

Sed, vt obiter vtrunq; authorem emendamus, rectius apud Plinium scriptum est Quinquagintaquinque, q̃ apud Macrobium Sexaginta, & quinque. Nam profecto quã anni dimensionem Statua a Numa Iano dicata magis significare debuit, quã eam ipsam, quæ a Numa esset constituta? Aut certe quo nam pacto ea potuit tunc anni ratio indicari, q̃ multis post annis C. Cæsar Pont. Max. instituisset?

Verba autem illa duo apud Plinium (per significationem) vt adulterina, inducenda sunt.

Apuleius Apologia Secunda.

SI Triginta annos pro decẽ dixisses, posses videri pro computationis gestu errasse, quos circulare debueris digitos apuisse.

Quum

Quu3 vero quadragintaiquæ facilius cæteris porrecta palma significantur,ea quadraginta tu dimidio auges,non potes digitorum gestu erraſſe,niſi forte triginta annorum Pudentillam ratus,binos cuiuſq; anni Conſules numeraſti.

Quintilianus Oratori.Inſti.lib.I.

NAM Cum ſit Geometria diuiſa in numeros,atq; formas,numerorum quidem notitia non oratori modo,ſed cuicũq; primis ſaltem literis erudito neceſſaria eſt.In cauſis vero vel frequentiſſime verſari ſolet,in quibus actor,nõ dico,ſi circa ſummas trepidat,ſed,ſi digitorum ſolum incerto,aut indecoro geſtu à computatione diſſentit,iudicatur indoctus.

Iuuenalis Satyra decima.

Atq; ſuos iam dextra computat annos.

Sed quid ego plura in re non dubia?Quaſi vero Lector optime iam te ita digitis ludentẽ videre mihi non videar,vt riſum moueas.

DE LEGIBVS PONTIFICIIS ROMANORVM.

In Pontificum libris ita cautum erat.

AD DIVOS Adeunto caste: pietatē adhibēto: opes amouēto. Qui secus faxit, deus ipse vindex erit. Separatim nemo habessit deos: ne'ue nouos, sed ne aduenas, Nisi publice adscitos, priuatim colunto. Constructa a patribus delubra habēto. Lucos in agris habēto: & larum sedes. Ritus familiæ, patrum'que seruanto. Diuos, & eos, qui cœlestes semp habiti, colunto: & ollos, quos in cœlū merita vocauerint: Herculē, Liberum, Aesculapiū, Castorē, Pollucem, Quirinū. A st olla, ppter quæ datur homini ascēsus in cœlū: Mentē. Virtutē. Pietatem. Fidem: earum'que laudū delubra sunto. Nec vlla vitiorum sacra solēnia obeūto. Feriis iurgia amouēto: eas'que in famulis opibus patratis habēto. Itaque, vt ita cadat in annuis anfractibus, descriptū esto. Certas'que fruges, certas'que baccas, sacerdotes publice libanto. Hoc certis sacrificiis, ac diebus. Item'que alios addes. Vbertatē lactis, fœtus'que seruanto. Id'que ne cōmitti possit ad eam rationē cursus annuos sacerdotes finiunto. Quæ'que cuique diuo decoræ, gratæ'que sint hostiæ, prouidento: Diuis'que aliis alii sacerdotes, omnibus pontifices, singulis flamines sunto. Virgines uestales in vrbe custodiunto ignem foci publici sempiternum. Quo'que & priuatim, & publice modo, ritu'que fiat, discunto ignari a publicis sacerdotibus. Eorum autem genera sunto duo: vnum, quod præsit cerimoniis, & sacris: alterum, quod interpretetur fatidicorum, & vatum effata incognita: cum Senatus, po/

pulus'que asciuerit. Interpretes autem Iouis optimi maximi publici augures signis, & auspiciis postea vidento: disciplinam tenento. Sacerdotes vineta, virgetaque, & salutem populi auguranto. Qui'que agent rem duelli, qui'que populare auspicium, præmonento: olli'que obtemperanto: diuorum'que iras prouidento: ollis'que parēto: Cœli'que fulgura regionibus ratis temperanto: Vrbemque, & agros, & templa liberata, & effata habento. Quæ'que augur iniusta, nefasta, vitiosa, dira defixerit, irrita, infecta'que sunto. Qui'que non paruerit, capitale esto. Fœderum, pacis, belli, induciarum, oratores Feciales iudices ne sunto. Bella, disceptatio, prodigia, portenta, ad Ethruscos, & Aruspices, si Senatus iusserit, deferunto. Ethruriæ'que principes disciplinam docento. Quibus diuis creuerint, procuranto. Iidem'que fulgura, atque obstita pianto. Nocturna mulierum sacrificia ne sunto: præter olla, quæ pro populo rite fient. Ne'ue initianto, nisi, vt assolet, Cereri græco sacro. Sacrum cōmissum, quod neque expiari poterit, impie commissum est: quod expiari poterit, publici sacerdotes expianto. Ludis publicis, quod sine curriculo, & sine certatione corporum fiat, popularem lætitiam in cantu, & fidibus, & tibiis moderanto, eam'que cum diuum honore iungunto. Ex patriis ritibus optima colunto. Præter Ideæ matris famulos, eos'que iustis diebus, ne quis stipē cogito. Sacrum, sacro'ue commendatum qui clepserit, rapserit'que, patricida esto. Periurii pœna diuina, exitium: humana dedecus. Incestum Pontifices supremo supplicio sanciunto. Impius ne audeto placare donis iram deorum. Sancte vota reddunto. Pœna violati iuris esto. Quo circa ne quis agrum consecrato. Auri, argenti, eboris, sacrandi modus esto. Sacra pri/

uata perpetua manento. Deorum manium iura sancta sunto. Hos leto dato diuos habento. Sumptum in ollos, luctum'q; minuunto. Ex M.T.C. de legibus Lib. II.

DE LEGIBVS.XII.TABVLARVM.

In Tabulis Decemuirali bus ita cautum erat.

IVSTA Imperia sunto. Iis'q; ciues modeste, ac sine recusatione parento. Magistratus nec obedientem, & noxiu3 ciuẽ mulcta, vinculis, verberibus'q; coercẽto. Ni par, maior'ue potestas, populus'q; prohibessit. Ad quos prouocatio esto, cum magistratus iudicassit, interrogassit'ue, per populum multæ pœnæ certatio esto. Militiæ, ab eo, qui imperabit, ꝓuocatio ne esto. Quod'q; is, qui bellu3 gerat, imperassit, ius, ratum'q; esto. Minores magistratus periti iuris plures in prælia sunto. Militiæ quibus iussi erunt imperanto. Eorum'q; tribuni sunto. Domi pecuniam publicam custodiunto. Vincula sontium seruãto. Capitalia vindicanto. Aes, argẽtum, aurum'ue publice signanto. Lites cõtractas iudicãto. Quodcũq; Senatus creuerit, agunto. Sunto'q; ædiles curatores vrbis, annonæ, ludorum'q; solẽnium. Ollis'q; ad honoris amplioris gradum, is primus ascensus esto. Cẽsores, populi, ciuitatis, soboles familias: Pecunias'q; censento, vrbis tẽpla, vias. Aquas, ærarium, vectigalia tuẽto. Populi'q; partes in tribus distribuũto. Exin pecunia ciuitatis ordines partiunto. Equitum, peditum'q; prolem describũto. Cœlibes esse prohibento. Mores populi regũto. Probrum in senatu ne relinquunto. Bini sunto, magistratu3 quinquẽniu3

habēto. Reliqui magiſtratus annui ſunto. Ea'q; poteſtas ſem/
per eſto. Iuris diſceptator, q priuata iudicet, iudicari'ue iubeat,
prætor eſto. Iuris ciuilis cuſtos eſto. Huic poteſtati parento.
Quotcūq; ſenatus creuerit, populus'ue iuſſerit, tot ſunto. Re/
gio imperio duo ſunto. Ii'q; præundo, iudicando, conſulēdo,
prætores, iudices conſules appellanto. Militiæ ſummum ius
habento, nemini parento. Salus populi ſuprema lex eſto. Eun
dem magiſtratum, ni interfuerint. x. anni, ne quis capito. Ciui/
tatem annali lege ſeruanto. Aſt qn̄ duellu3 grauius, diſcordiæ
ciuium, eſtunto ne'amplius ſex mēſes, ſi ſenatus creuerit. Idem
iuris, qđ duo Cōſules, tenūto. Is'q; aue ſiniſtra dictus, populi
magiſter eſto. Aeqtate3, quicūq; regat, habeto pari iure cū eo,
quicūq; erit iuris diſceptator. Aſt qn̄ conſulis eſt, magiſtratus'
ue populi, nec reliqui magiſtratus'ue ſunto. Auſpicia patrum
ſunto. Olli'q; ex ſe produnto. Qui comitiis creares'cōſules ri/
te poſſint. Imperia, poteſtates, legationes, cu3 ſenatus creuerit,
populus'ue iuſſerit, ex vrbe exeunto. Duella iuſta iure gerun/
to. Sociis parcūto. Se, & ſeruos continēto. Populi ſui gloriam
augento. Domū cum laude redeūto. Rei ſuæ ergo ne qs lega
tus eſto. Plebs, quos pro ſe contra vim auxilii ergo decē creaſ
ſit, tribuni eius ſunto. Quod'q; ii ꝓhibeſſint. quod'q; plebem
rogaſſint: ratu3 eſto. Sancti'q; ſunto: ne'ue plebē orbam tribu
nis relinquūto. Omnes magiſtratus auſpiciu3, iudicium'q; ha
bento: ex'q; iis ſenatus eſto. Eius decreta rata ſunto. Aſt ni po
teſtas par, maior'ue ꝓhibet S. C. præſcripta ſeruanto. Is ordo
vitio vacato: cæteris ſpeciem eſto. Creatio magiſtratuu3, iudi/
cia, populi iuſſa, vetita, cum ſuffragio conſciſcentur, optimati/
bus nota, plebi libera ſunto. At ſi quid erit, quod extra magi/

ſtratus quo ærario ex vſu ſit,qui coercet,populus creato:ei'q; ius coercendi dato.Cum populo,patribus'q; agendi ius eſto. Conſuli,prætori,magiſtro populi,equitum'q;:ei'q;,quem p/dunt patres conſulum rogandorum ergo̅.Tribunis'q;,quos ſibi plebs rogaſſit,ius eſto cum patribus agendi.Idem ad ple/bem,quod cenſus erit,ferunto. Quæ cum populo, quæ cum patribus agentur,modica ſunto.Senatori, qui nec aderit,aut cauſa,aut culpa eſto.Cauſas populi teneto.Ius in populo ab/eſto.Par,maior'ue poteſtas plus valeto. Aſt qui turbaſſitur in agendo,fraus authoris eſto.Interceſſor rei male ſalutaris ci uis eſto.Qui agent auſpicia ſeruanto.Auguri publice paren/to.Promulgata,propoſita,in ærario cognita,agunto,Nec ple bem vſquam de ſingulis rebus ſemel conſulunto.Rem popu lum docento. Doceri à magiſtratibus, priuatis'q; patiunto. Priuilegia ne irroganto de capite ciuis,niſi per maximum co/mitatum.Ollos'q;,quos cenſores in partibus populi locaſſint ne ferunto.Donum ne capiunto:ne'ue danto, ne'ue petenda, ne'ue gerenda,ne'ue geſta poteſtate.Quod quis earum rerum migraſſit,noxiæ pena par eſto.Cenſoris fide legem cuſtodiun to.Priuata ad eos acta referũto:nec eo magis lege liberi ſunto.

Ex.M.T.C.de Legibus libro.III.

In veterum legibus.

Qui reus voti eſto,accedito ad ſacra.
Qui damnatus eſto,ſacra rite perſoluito.

In tabulis decem viralibus.

In vrbe ne ſepelito,ne'ue vrito.

In duodecim, ex C. Plinii testimonio.

Ne pelliciunto alienas segetes excantando.
Ne incantanto, ne agrum defrudanto.
Ne frugem aratro quæsitam nox furtim depascunto.
Puberes si secanto, Cereri eos suspendunto.
Impubes arbitratu prætoris verberanto.
Ac noxam duplionem decernunto.

In tabulis Pontificum.

Sacri commissum est, quod nunquam expiari poterit.
Impie commissum est, quod expiari poterit.

In Antiquis sacris sic adnotatum est.

Obseruanto ferias siquis Salutem, Semoniam, Setiam, Segetiam, Tutilinam inauspicato nominassit.

Sic in. XII. Tabulis de multandis iniuriis scriptum fuit.

Si qui iniuriam alteri faxit. XXV. æris pœnæ sunto.

DE RITIBVS ROMANORVM.

Ex M. Catone de re Rustica. Insti. CXXXII.

DAPEM Hoc modo fieri oportet. Ioui dapali culignã vini quãtum vis poluceto. Eo die feriæ bubus, & bubulcis, & qui dapem facient. Cuꝫ polucere oportebit, sic facies. Iupiter dapalis, qđ tibi fieri oportet, in domo, familia'ꝗ mea culignaꝫ

vini dapi eius rei ergo. Macte vino īferiori esto. Macte hac il lace dape polucenda esto. Manus interluito. Postea vinū sumito. Iupiter dapalis, macte istace dape polucēda esto. Macte vino inferiori esto. Vestæ, si voles, dato. daps Ioui assaria pecunia vrna vini Ioui caste. Profanato sine cōtagione. Postea dape facta, serito milium, panicum, lentim, allium.

Item Inst. XXXIIII.

PRIVS Quam messem facias, porcaȝ præcidaneam hoc modo fieri oportet. Cereri porca præcidanea, porcam fœminam, prius q̄ hasce fruges condātur far, triticū, ordeuȝ, fabam, semen rapitiuȝ, thure, vino, Iano, Ioui, Iunoni præfato. Prius q̄ porcam fœminā īmolabis, Iano struem cōmoueto sic. Iane pater te hac strue cōmouēda bonas preces te precor, vt sies volens ꝓpitius mihi, liberis'qȝ meis, domo, familiæ'qȝ meæ mactus hoc ferto. Fertū Ioui moueto, & mactato sic. Iupiter te hoc ferto ob mouēdo bonas preces precor vti siēs volens ꝓpitius mihi, liberis'qȝ meis, domo, familiæ'qȝ meæ mactus hoc ferto. Postea Iano vinum dato sic. Iane pater, vti te strue cōmouēda bonas preces bn̄ precatus sum, eiusdem rei ergo macte vino inferiori esto. Postea Ioui sic. Iupiter macte ferto esto, macte vino inferiori esto. Postea porcam præcidaneā īmolato. Vbi exta proiecta erunt, ita Iano struem cōmoueto, mactatoqȝ item, vti prius obmoueras. Ioui item fertuȝ obmoueto, mactato'qȝ, vti prius feceras. Item Iano vinū dato, ita vti prius datum fuit ob struem obmouēdam, & fertū libandum. Postea Cereri exta, & vinum dato.

Item Insti. CXXXIX.

LVCVM Collucare Romano more sic oportet. Porco

pulo

piaculo facito. Sic verba concipito. Si deus, si dea, cuius illud sacrum est, uti tibi ius siet porco piaculo facere, illiusce sacri coercendi ergo. Harumque rerum ergo, siue ego, siue quis iussu meo fecerit, vti id recte factum siet. Eius rei ergo te hoc porco immolando bonas preces precor, vti sies volens propitius mihi, domo, familiae que meae, liberis que meis. Harunce rerum ergo macte hoc porco piaculo immolando esto.

Item Insti. CXL.

SI FODERE Velis, altero piaculo eodē modo facito, hoc amplius dicito, operis faciundi caussa, cum opus quotidie per partes facies. sed si inter miseris, aut feriae publicae, aut familiares intercesserint, altero piaculo facito.

Item Insti. CXLI.

AGRVM Lustrare sic oportet. Imperans solitaurilia circūagi cum diuis volentibus, quod que bene eueniat, mando tibi Mani, vti illa solitaurilia, fundum, agrum, terram que meā quota ex parte, siue circūagi, siue circūferenda censeas, vti cures lustrare. Ianū, Iouē que vino praefamino, sic dicito. Mars pater te pcor, quaeso que, vti sies volēs ppitius mihi, domo, familiae que nostrae. quoius rei ergo agrū, terrā, fundum que meū solitaurilia circūagi iussi. vti morbos visos, inuisos que, viduertatem, vastitudinem que, calamitates, intemperias que phibessis, defendas, auerrunces que. Vtique tu fruges, frumēta, vineta, virgulta que grādire, bene que euenire sinas. pastores, pecua que saluā seruassis, duis que bonā salutem, valetudinem que mihi, domui, familiae que nostrae. Harūce rerum ergo fundi, terae, agri que mei lustrandi, lustri que faciēdi ergo, sicuti dixi, macte hisce solitaurilibus lactentibus īmolandis esto. Mars pater eiusdē rei ergo macte hisce

ſolitaurilibus lactẽtibus eſto. Item cultro facito ſtruem,& fertum vti adſiet. Inde obmoueto. Vbi porcum ĩmolabis, agnũ, vitulum'q; ſic oportet. Eius'q; rei ergo macte hiſce ſolitaurilibus ĩmolandis eſto nominare vetat Martẽ, neq; agnu3, vitulũ'que. Si minus in oẽs litabis, ſic verba concipito. Mars pater ſi quid in illiſce ſolitaurilibus lactẽtibus, neq; ſatiſfactũ eſt, his ſolitaurilibus piaculo. Si vno, duobus'ue dubitaueris, ſic verba concipito. Mars pater, quod tibi illuc porco, neq; ſatiſfactum eſt te hoc porco piaculo.

Item Inſti. CLX.

LVXVM Si quod eſt, vt excantes, hac cantione ſanũ fiet. Arundinem prende tibi viridem pedes IIII. aut V. longa3. Mediam diffinde,& duo hoĩes teneant ad coxendices. Incipe cãtare in alio. S. F. motus donata daries dardaries aſtararies, dic vna pariter vſq; dum coeant. Ferro inſup iactato, vbi coierint,& alteram altera tetigerit, id manu prende dextra, ſiniſtra præcide. Ad luxum, aut fracturã alliga,& ſanũ fiet,& tñ quoti die cãtato in alio. S. F. vel luxato. Vel hoc modo, haut haut haut, iſta piſta ſiſta, damiabo, damauſtra,& luxato. Vel hoc mõ. Haut haut haut iſtagis turſis ardannabon damauſtra.

Verba, quæ Pont. Max. diceret, cum veſtalem capiebat. Ex A. Gellii libro primo, cap. XII.

SACERDOTEM Veſtalẽ, quæ ſacra faciat, quæ ius, fas'que ſit Sacerdotẽ Veſtale3 facere pro populo Romano Quiritibus, vti id optima lege fiat, ita te Amata capio.

Verba Arrogationis ex A. Gel. Libro. X. cap. XIX.

VELITIS, Iubeatis, vti Lucius Valerius L. Titio tam Iure, lege'q; filius ſiet, q̃ ſi ex eo patre, matre'q; familias eius natꝰ eẽt,

vti'q; ei vitæ,necis'q; in eum potestas siet, vti pariendo filio est. Hæc,ita vti dixi,ita vos Quirites rogo.

Quo ritu,quibus'q; verbis Fœcialis po.R o.bellum indicecere solitus sit his,quibus Po.Ro.bellum fieri iusserit.
Ex eiusdem lib.XVI.Cap.IIII.

CINCIVS In libro.iii.de Re militari.Fœcialem Po.Ro. bellu; indicentem hostibus,telum'q; in agrum eoꝝ iacientem, hisce verbis vti scripsit. Quod populus Hermundulus,homines'q; populi Hermũduli aduersus Po.Romanũ bellum fecere,deliquere,quod'q; Po.Ro.cum populo Hermũdulo,hominibus'q; Hermũdulis bellum iussit,ob eam rem ego.Po.'q; Ro.populo Hermundulo,hominibus'q; hermundulis bellum indico,facio'q;.

In quæ verba ꝑ tribunũ cõceptu; fuerit iusiurandũ de furtis militarib⁹ sanciẽdis. Apud eũdẽ,ex lib.v.Rei Mil.Cincii.

IN Magistratu . C . Lælii . C . F . Consulis . L . Cornelii P . F . Consulis. In exercitu,decem'q; millia passuũ ꝓpe furtum nõ facies dolo malo solus,neq; cu; pluribus,pluris numi argẽti'in dies singulos.Extra'q; hastam,hastile,ligna,pompabulũ, vtrem,follẽ,faculam,siqd vbi inueneris,sustuleris'ue,qđ tuum nõ erit,qđ pluris numi argẽti erit,vti tu,ad C . Læliu; . C . filium Cõsulem. L . ue' Corneliu; . P . F . Cõsule;,siue ad quẽ vter eoꝝ iusserit,ꝓferas,aut ꝓfitebere in triduo ꝓximo.Quicquid ĩueneris,sustuleris'ue in dolo malo,aut dominio suo,cuiu; id censebis esse,reddes,vti qđ recte factum esse voles.

Quæ exceptiones additæ iuriiurãdo eẽnt,qđ milites,vt adessent,concipiebatur.

NISI Haruncе aliqua caussa erit,funus familiare,feriæ vinde/

miales,Calendæ'que,quæ non eius rei caussa in eum diem collatæ sint,quo is eo die minus ibi esset,morbus sonticus,auspicium'ue,quod sine piaculo præteriri nõ liceat. Sacrificium'ue anniuersarium,quod recte fieri non posset,nisi ipsus eo die ibi sit. Ius,hostis'ue status,condictus'ue dies cum hoste. Si cui eorum harunce quæ caussa,tum se postridie,quã per eas caussas licebit,eo die venturum,aditurum'que eum,qui eum pagum,vicum,oppidum'ue delegerit. Ex Gel.lib.XVI.Cap.IIII.

Hersilia,cum apud T. Tatium verba faceret,pacem'que oraret,ita precata est.

NERIA Martis te obsecro pacem dare,vt liceat nuptiis propriis,& prosperis vti,quod de tui coniugis cõsilio contigit,vti nos itidem integras raperent,vnde liberos sibi,& suis posteris patriæ parerent. Ex A. Gellii lib.XIII.Cap.XXI.

Carmen quo Dii euocãtur,quom oppugnatione ciuitas cingit̃. Ex libro tertio Saturnaliorum Theodosii Macrobii Aurelii,qui in libro. V. recõditorum Sãmonici Sereni,Carmen hoc repperit,quod ille se in cuiusdam Furii vetustiss.libro legisse professus est.

SI Deus,Si Dea est,cui populus,ciuitas'que Carthaginiensis est in tutela,te'que maxime ille,qui vrbis huius,populi'que tutelam recepisti,Precor,veneror'que,veniam'que à vobis peto,vt vos populum,ciuitatem'que Carthaginiensium deseratis,loca,templa,sacra,vrbes'que eorum relinquatis,abs'que iis abeatis,ei'que populo,ciuitati metum,formidinem,obliuionem iniiciatis,proditi'que Romam ad me,meos'que veniatis,nostra'que vobis loca,templa,sacra,vrbs acceptior,probatior'que sit,mihi quoque,Po.'que Romano,militibus'que meis põpositi sitis:vt sciamus,ĩtelligamus'que,

si ita

si ita feceritis, voueo vobis templa, ludos'q; facturum.

In eadē verba hostias fieri oportet, authoritatem'q; videri extorum, vt ea promittant futura. Vrbes vero, exercitus'q; sic deuouentur, numinibus iam euocatis. Sed dictatores, Impp.'q; soli possunt deuouere, his verbis.

DIS Pater, siue Iouis Manes, siue quo alio nomine fas est nominare, vt omnes illam carthaginem, exercitum'q;, quem ego me sentio dicere, fuga, formidine, terrore cōpleatis. Qui'q; aduersus Legiones, exercitum'q; nostrū, arma, tela'q; ferēt, vti vos eos exercitus, eos'q; hostes, eos'q; hoīes, vrbes, agros'q; eorum, & qui in his locis, regionibus'q;, agris, vrbibus'q; habitāt, abducatis, lumīe supero priuetis, exercitum'q; hostiū, vrbes, agros'que eorum, quos me sentio dicere, vti vos eas vrbes, agros'q;, capita, ætates'q; eorum deuotas, consecratas'q; habeatis, ollis, legibus, quibus quandocūq; sunt maxime hostes deuoti, eos'q; vicarios pro me, fide, magistratu'q; meo pro Po. Ro. exercitu, legionibus'q; nostris do, deuoueo: vt me, meam'q; fidem, Imperium'q;, legiones, exercitum'q; nrm, qui in his rebus gerundis sunt, bn saluos nos sinetis esse, si ita hæc faxitis, vt ego sciam, sentiā, intelligam'q;. Tūc quisqs hoc votū faxit, vbi faxit, recte factū esto, ouibus atris tribus, tellus mr, te'q; Iupiter obtestor.

Cum Tellurē dicit, manibus terā tangit. Cum Iouē dicit, manus ad cœlū tollit. Cum votū recipe dicit, manibus pectus tangit.

In Antiquitatibus aūt hæc oppida inueni deuota, Stonios, Veios, Fregellas, Gabios, Fidenas. Hæc intra Italiam. Præterea, Carthaginē, & Corinthum. Sed & multos Exercitus, Oppida'q; hostium Gallorum, Hispanorum, Afrorum, Maurorum, aliarum'q; gentium, quas Prisci loquunt Annales. Hinc est ergo,

ꝙ propter eiuſmodi Euocationem. Numinum'q; diſceſſionẽ ait Vergilius.

Exceſſere omnes adytis, aris'q; relictis,

Di. Et, vt Tutelares deſignaret, adiecit.

Quibus impium hoc ſteterat. Vt'q;, præter Euocationẽ, & vis Deuotionis oſtenderet, in qua præcipue Iupiter, vt diximus, inuocatᷓ, ait. Ferus omnia Iupiter Argos Trãſtulit. Videtur'ne vobis probatum, ſine diuini, & humani Iuris ſcientia non poſſe profunditatem Maronis intelligi?

Hæc verba in principio Pompæ Romani Imperatores triumphantes, in Vaticano dicebant.

DI, Nutu, & imperio quorum nata, & aucta eſt Res Romana, eandem placati, propitiati'q; ſeruate.

In fine vero in Capitolium aſcendentes hæc.

GRATIAS Tibi Iupiter Optume Maxume, Tibi'q; Iunoni Reginæ, & cæteris huius cuſtodibus, habitatoribus'que Arcis Di lubẽs, lætus'q; ago, Re Romana in hãc diem, & horam per manus, qđ voluiſtis, meas ſeruata, bene geſta'q;. eandẽ & ſeruate, vt facitis, fouete, protegite, ꝓpitiati ſupplex oro.

Iuraturi per Iouem, ſilicem manu tenere ſolebant, hæc verba dicentes.

SI Sciẽs fallo, qui me deſpicit, ſalua Vrbe, Arce'q;, is me eiiciat, vbi hunc ego lapidem.

Prætor ferias, quæ Compitalia appellantur, his verbis concipiebat.

DIE Noni poſt Calendas Ianuarias Quiritibus Compitalia ſunto. Ex Macrobii Saturn. lib. primo.

Caius Iuſtiniani Digeſtorum. lib. xxiiii. Tit. de Diuortiis.

In Repudiis, id est in renũciatiõe, cõprobata ſunt hæc verba.

RES Tuas tibi habeto. Item hæc verba.

TVAS Res tibi agito.

In ſponſalibus quoq; diſcutiendis placuit renũciationem interuenire oportere, in qua re hæc verba probata ſunt.

CONDITIONE Tua non vtar.

Vlpianus Dig. lib. xxiiii. de Diuortiis. Ait Lex.

DIVORTII Faciendi poteſtas Libertæ, quæ patrono nupta eſt, ne eſto. Idem paulo infra. Ait lex.

QVANDIV Patronus eam vxorez eſſe volet, & velle debet, vxorem eſſe, & patronus durare.

Apud Romanos ſponſam introducentes dicere iubebãt.

VBI Tu Caius, ego Caia.

Cautionis exemplum.

Paulus Dig. li. xii. Tit. de rebus creditis.

Lecta eſt in auditorio Aemilii Papiniani Præfecti Prætorio Cautio huius modi.

L. TITIVS Scripſi me accepiſſe a P. Meuio XV mutua numerata mihi de domo ſua, & hæc quindecim proba recte dari Calendis futuris, ſtipulatus eſt P. Meuius. Spepondi ego L. Titius. Si ea die ſupraſcripta ſumma P. Meuio data, ſoluta non erit, tunc eo amplius, quo poſt ſoluam, pœnæ nomine in dies XXV denarios centenos, denarios ſingulos dari ſtipulatus eſt P. Meuius. ſpepondi L. Titius. Cõuenit'q; inter nos, vt P. Meuio ex ſumma ſupraſcripta menſtrua refundere debeam denaria tercenta ei, hæredi'ue eius.

Stipulationis Exemplum.

Ex Digeſtorum libro XLV. Tit. de verborum obligationibus. l.

Si ita ſtipulatus. ſ. Chryſogonus.

CHRYSOGONVS Flauii Candidi Seruus actor ſcripſi coram ſubſcribẽte, & aſſignãte domino meo, accepiſſe me a Iulio Goza agente res Iulii Quintiliani abſentis, mutua denaria mille, quæ dari Quintiliano, hæredi'ue eius, ad quem ea res ꝑtinebit, Calẽdis Nouembris, quæ ꝓximæ futuræ ſunt. Stipulatus eſt Gozas libertus, & rem agens Quintiliani, ſpopondit Flauius candidus Dñs meus ſub die ſupſcripta, ſi ſatis eo noı̃e factum nõ erit: tunc, quo tẽpore poſt ſolueret, vſurarum nomine denarios octo præſtari ſtipulatus eſt Iulius Gozas. Spopondit Flauius Candidus dominus meus. & ſubſcripſit,

In verboꝝ obligationibus hæc verba tradita fuerũt Inſtit. Iuſti. lib. III. Tit. De verboꝝ obligatione.

SPONDES? Spondeo. Promittis? Promitto. Fidei ꝓmittis? Fideipromitto. Fideiubes? Fideiubeo. Dabis? Dabo. Facies? Faciam.

Stipulationis Aquilianæ conceptio.

Stipulatio Aquiliana nouat omnes obligationes, & a Gallo Aquilio ita compoſita eſt.

QVICQVID Te mihi ex quacunq; cauſa dare, facere oportet, vel oportebit, præſens, in diem'ue, aut ſub conditione quarũcunq; rerum mihi tecum actio, quæ'ue aduerſus te petitio, vel aduerſus te ꝓſecutio eſt, erit'ue, quod'ue tu mecum habes, tenes, poſſides, quãti quæ'q; eaꝝ rerum res erit, tãtam pecuniam dari ſtipulatus eſt A. Augerius. Spopõdit Numerius Nigidius A. Augerio promiſit, ſpopõdit'ue, id habes'ne acceptum. Numerius Nigidius A. Augeriuſ rogauit A. Augerius Numerio Nigidio acceptum fecit. Ex Inſtitu. Iuſti. lib.

lib.III.Tit. Quibus modis tollitur obligatio. Et Digest.libro XLVI. De acceptilationibus.
Vlpianus Dig.lib.XLVI. De acceptilationibus.
Sane & sic acceptilatio fieri potest.
ACCEPTA Facis Decem? ille respondet, Accepta facio.
De nexu faciendo Caii lib.I.Institu. hæc verba sunt.
Est autem emancipatio, vt & supra quoq; indicauimus, imaginaria quædam venditio, quod ipsum ius proprium Romanorum est. Ea'q; res ita agitur, adhibitis nō minus, q̄ quinque testibus, ciuibus Romanis, puberibus, & præterea alio eiusdem cōditionis, qui libram æneā teneat, qui appellatur Libripens. Is qui mancipium accipit, æs tenens ita dicit.
HVNC Ego hoīem ex iure Quiritū meum esse aio. Is'q; mihi emptus est hoc ære, ænea'q; libra. Deinde ære pcutit Libram, id'q; æs dat ei, a quo mancipium accipit, quasi pretii loco.
Ex his autem Caii I.C. verbis quo mō imaginaria illa venditio perageretur, facile percipi potest, quæ præcipua erat tertii generis testamentorum solennitas, quod per æs & libram vocabat? cuius meminit Imp. Iustinianus Rhapsodiæ suarum Iuris ciuilis Institutionū libro tertio. Tit. de Testamētis ordinādis. & Gellius Noctium atticarum lib.xv. capite vigesimo septimo.
Cessio in iure quomō fiat, Ex eiusdē Caii cōm. secūdo.
In iure aūt Cessio fit hoc mō apud Magistratum Populi Romani, vel apud Prætorem, vel apud Præsidem Prouinciæ. Is, cui res in iure ciuili cæditur, rem tenens ita vendicat.
HVNC Ego hoīem ex iure Quiritum meum esse aio. Deinde postea q̄ hic vendicauerit, Prætor interrogat eum, qui cedit, an contra vindicet: quo negante, tunc ei, qui vendicauerit eum

adiicit.idq; legis actio vocabatur.

Formula stipulationis,qua Prisci in emptiõe ouiũ vterent.
Ex M. Varronis de Re Rustica lib.II.cap.II.

IN Emptionibus iure vtimur eo,qđ Lex præscripsit.in ea eniз alii plura,alii pauciora excipiunt.Quidam enim pretio facto in singulas oues,vt agni cordi duo pro vna oue annumeretur, & si cui vetustate dentes absunt,itẽ binæ pro singulis,vt pdant de reliquo.antiqua fere formula vtunt,cũ emptor dixit,tanti sunt mihi emptæ? & ille rñdet,Sunt.& expromisit numos.

Emptor stipulatur prisca forma sic.

ILLASCE Oues,qua de re agitur,sanas recte esse,vti pecus ouillum,quod recte sanum est,extra luscam,surdam,minam, id est ventre glabro,neq; de pecore morboso esse,habereq; recte licere.hæc sic recte fieri spondes.

Formula,quam antiqui cõcipiebant in emptione caprarũ.
Ex eiusdem M. Varronis eodem lib.cap.III.

De emptione aliter,atq; de ouibus dico.q capras sanas sanus nemo promittit.nunq̃ enim sine febre sunt.itaq; stipulantur,paucis exceptis verbis.ac Manelius scriptũ reliquit sic.

ILLAS Capras hodie recte esse,& bibere posse,habereq; recte licere,hæc spondesne?

Quibus verbis stipularent antiqui,cum Sues emerent. Ex eiusdẽ M. Varronis eodẽ lib.cap.vero IIII.

Parari,& emi solent sic.

ILLASCE Sues sanas eẽ,habereq; recte licere,noxiisq; præstare,neq; de pecore morboso esse,spondesne? Quidaз adiiciunt,perfunctas esse a febri,& feria.

In emptione Boum ab Antiquis quomodo exciperetur.

Ex eiusdem eodem libro.cap.V.

Eos cum emimus domitos,stipulamur sic.

ILLOSCE Boues sanos esse,recte'q; noxis præstari?

Cum emimus indomitos sic.

ILLOSCE Iuuencos sanos recte,de'que pecore sano esse, noxis'q; præstari spondes'ne?Paulo verbosius hæc,qui Manilii actiones sequuntur.Lanii,qui ad cultrum boues emunt,& qui ad altaria,hostiæ sanitatem non solent stipulari.

Quibus modis,ritibus'q; apud priscos vxor haberetur.

Boetius in secundo Topicorum Commentario.Tribus modis inquit vxor habebatur, vsu,farre, emptione. Sed confarreatio solis Pontificibus conueniebat.Quæ autem in manum per coemptionem cõuenerãt,hæ matres familias vocabantur. Quæ vero vsu,vel farre,minime.Coemptio vero certis solénitatibus pagebat,& sese coemẽdo inuicẽ interrogabãt.Vir ita. An sibi mulier materfamilias esse vellet? Illa respondebat. velle.

Mulier.

An sibi vir paterfamilias esse vellet? Ille velle,respõdebat. Ita'q; mulier viri conueniebat in manum,& erat materfamilias viro loco filiæ.Q uam solennitatem in suis institutionibus Vlpianus posuit.hactenus Boetius.

Vindicationis exemplum.

Ex Iure ita manum conserebant Antiqui.

FVNDVS, qui est in agro,qui Sabinus vocat,meus est,Eum ego ex iure meũ esse aio.ibi ego te ex iure manũ cõsertũ voco.

Author M.C.pro Murena.

A quo vero vindicabatur,eius hæc erant verba.

VNDE Tu me ex iure manum consertum vocasti,inde ibi te

ego reuoco.

Traianus, cum Præfectum Prætorio cingulo donaret, dignitatis eius insigni, ita ad eum dixisse fertur.

ACCIPITO Hunc ensem, vt, siquidem recte, atq; e' rep. imperauero, pro me, sin secus, in me vtaris.

Verba ex legib. Edictis, & S. C. antiquis.

Vlpianus Dig. lib. xlviii. ait. Cap. v. legis Iuliæ ita cauet.

VIRO Adulterum in vxore sua deprehēsum, quem aut noluit, aut non liceat occidere, retinere per horas diurnas, nocturnas' que continuas non plus, q̄ xx testandæ eius rei causa, vt vti sine fraude suo iure liceat.

Ex quodam peruetusto libello.

REDEMPTOR Syluam ne cædito, ne' ue findito, ne' ue deurito, ne' ue quem findere, cædere, vrere sinito,

Verba paucula ex vetustiss. quodam S. C. quibus locus ille in Terentii Phormione declaratur. Hui dixti pulchre, siquidem quisquam crederet, te viuo.

PLACERE Ne cui, q filiofamilias mutuā pecuniā dedisset, ēt post mortē parētis, cui⁹ in ptāte fuisset, actio, petitio' q; daret.

In quodam Edicto antiquiore.

QVI Flumina retanda publice redempta habent, siquis eorum ad me adductus fuerit, qui dicatur q̄ cū ex lege locationis facere oportuerit, non fecisse.

Verba paucula Legis Fanniæ, quæ extant.

LVDIS Romanis, Plebeis, & Saturnalibus, & aliis quibusdam diebus æra cētena in dies singulos impendūto, & aliis diebus decem in singulis mensibus triginta sunto, cæteris diebus

omnibus tantũdem, siqs plus faxit: dicta pœna dãnatus esto.

In lege Meuia de cõprimẽdis moriẽtiũ oculis ita cautũ erat.

NE Filii parentibus luci claro oculos suggillanto.

Ex Atinia lege.

QVOD surreptum erit, eius rei æterna auctoritas esto.

Verba Prætoris ex Edicto perpetuo, de Flamine Diali, & de Sacerdote Vestæ.

SACERDOTEM Vestalem, & Flaminẽ Dialem in omni mea iurisdictione iurare non cogam.

Verba quibus Senatus remp. Consulibus cõmendabat.

VIDEANT Consules, ne quid resp. detrimenti capiat.

In XII Tabularum lege.

VTI Legasset suæ rei quisq;, ita ius esto.

In Antiquis legibus.

QVI Secus faxit, & terminum exarassit, ipsus, & Boues sacri sunto.

In XII Tabulis ĩ ea lege, qua de iumẽto & arcera agebat.

SI In ius vocat, si morbus, æuitas' ue, vitium est.
Qui in ius vocassit, iumentum dato.
Si uolet, arceram insternito.

In XII.

SOLIS Occasus, suprema tempestas esto.

In iisdem.

SI Nox furtum factum sit, si in aliquis occisit, iure cæsus esto.

In lege Talionis.

SI Membrum rupit meum, e pacto talio esto.

Verba legis in æris confessos.

ÆRIS Confessi, rebus' q; iure iudicatis XXX dies iusti sun

to. Post deinde manus iniectio esto, in ius ducito, ni iudicatũ facit, aut qui pseudo eo in iure vim dicit secũ ducito, vincito, aut neruo, aut compedibus XV pondo, nec minore: aut, si volet, maiore vincito: Si nolet, suo viuito, ni suo viuit, qui eũ vinctum habebit, libras farris indies dato: si volet, plus dato.

Verba legis, quæ imanitatem partiendi, & secãdi corporis debitoris permittebat, qui soluendo non esset.

TERTIIS nundinis parteis secanto.
Si plus, minus'ue secu erunt, sine fraude esto.

Perelegans Phlegontis Tralliani Epistola Hadriani Cæsaris liberti, sub ipsius Principis noie Romã Seruiano viro Maximo, & qui ter Cons. fuerit. In qua de Aegyptiis, eorum'q; Moribus nõ parum multa digna prorsus memoria legũtur. Ex Flauii Vopisci historiarum lib. ad Bassum. II.

Hadrianus Augustus Seruiano Cons. S.

ÆGYPTVM, Quã mihi laudas Seruiane, totã didici leuẽ, pendulã, & ad omnia famæ momẽta volitãtem. & illi qui Serapim colunt, Christiani sunt, & deuoti sunt Serapi, qui se Christi Episcopos dicunt: Nemo illic Archisynagogus Iudæorũ: nemo Samarites: nemo Christianorũ nõ Presbyter, non Mathematicus, nõ Auspex, nõ Aliptes. Ipse ille Patriarcha cum Aegyptum venerit, ab aliis Serapidem adorare, ab aliis cogitur Christum. Genus hoium seditiosissimũ, vanissimum, iniuriosissimũ. ciuitas opulẽta, diues, fœcunda, in qua nemo viuat ociosus: alii vitrum conflãt. ab aliis charta conficitur. oẽs certe lymphiones cuiusq; artis videntur, & habẽt podagrosi quod agant. ne chiragrici quidem apud eos ociosi viuunt. vnus illis

Deus eſt. Hunc Chriſtiani, hũc Iudæi, hunc oẽs Gentes venerantur: & vti nam melius eſſet morata ciuitas. digna ꝑfecto ſui ꝓfunditate, quæ pro ſui magnitudine totius Aegypti teneat principatũ. Huic ego cũcta conceſſi: vetera priuilegia reddidi: noua ſic addidi, vt præſenti gratias agerent. Deniq; vt primum diſceſſi, & in filium meum Verum multa dixerũt, & de Antonio quæ dixerunt, comperiſſe te credo, nihil illis opto, niſi vt ſuis pullis alantur: quos queadmodum fœcundantur, pudet dicere: calices tibi albos, fortes, diuerſi coloris tranſmiſi, quos mihi ſacerdos templi obtulit, tibi, & ſorori meæ ſpecialiter dedicatos, quos tu velim feſtis diebus conuiuiis adhibeas: caueas tñ ne his Africanus noſter indulgenter vtatur. Vale.

Aureliani Cæſaris Imperatoris epiſtola de officio Tribuni militum. Ex Flauii Vopiſci hiſtoria.

SI Vis Tribunus eſſe, imo ſi vis viuere, manus militũ cõtineto: nemo pullum alienũ rapiat: ouem nemo cõtingat: annona ſua contentus ſit: de præda hoſtis, nõ de lachrymis ꝓuinciam habeat. Arma terſa ſint: ferraméta ſamiata: calciaméta fortia: veſtis noua veſtem veteré excludat, ſtipédium in balteo, non in pompa habeat, torquem brachialé, & annulũ apponat: equuꝫ ſaginarium ſuum defricet: captum animal nõ vendat: mulum centuriarum cõmuniter curet: alter alteri quaſi ſeruus obſequatur: a medicis gratis curetur: aruſpicibus nihil det, in hoſpitiis caſte ſe agant: qui litem fecerit, vapulet.

INSCRIPTIONES ANTIQVÆ, VARIIS IN LOCIS REPERTÆ.

Edictum Populi Romani, quod in ponte Rubiconis legebatur: quo cautũ fuit, ne Cæsar id flumen cum exercitu trásiret. cuius tamen authoritati ipse non paruit.

IVSSV, MANDATOVE PO.RO. CONS. IMPE. TRIB. MILES, TIRO, COMMILITO, ARMATE QVISQVIS ES, MANIPVLARIE, CENTVRIO, TVRMARIE, LEGIONARIE HIC SISTITO, VEXILLVM SINITO, ARMA DEPONITO, NEC CITRA HVNC AMNEM RVBICONEM SIGNA, ARMA, EXERCITVM, COMMEATVMVE TRADVCITO. SIQVIS HVIVSCE IVSSIONIS ERGO ADVERSVS PRAECEPTA IERIT, FECERITVE, ADIVDICATVS ESTO HOSTIS PO.RO. AC SI CONTRA PATRIAM ARMA TVLERIT, PENATESQ. E SACRIS PENETRALIBVS ASPORTAVERIT.

S. C.

De Re Venerea scitum admodum, & elegás, quod olim Romæ (vt fertur) in templo Veneris legebatur.

IVRA VISVNDI, CONSECTANDI, SVSVRRANDI, GESTIVNDI, SVTTRVDENDI, SALVTANDI, CONFABVLANDI, PRECANDI, PERPETVO, INTERDIV, FVTVARIIS PERMISSA EX ME SVNTO. EX AEDE, FORAMINE, HORTO, POSTICO, IMPLVVIO, CVNCTA HAEC COMMODA NEMO HOMINI PROHIBENTO. FIDEM, CONSILIVM FERVNTO. SERVANTO AVXILIVM, OPERAMVE DANTO. SVB NOCTV VOTA TRRACTANTO. PROMISSA, IVRAMENTA, LAMENTA ADMISCENTO, SOLICITANTO. VERECVNDIAM, TIMOREM AMOVENTO.

TRISTITIAM SVPPREMVNTO. TEMPORI, LOCOVE OBSECVNDANTO. OCCASIONI NE VNQVAM CEDVNTO. INTERNVNCIAS EPISTOLAS SVCCVDVNTO. HIS SPEM, VOLVNTATEM, EXPECTATIONEM, NECESSITATEM, MISERICORDIAM ADLECTANTO, INSERVNTO. FRAVDE, VI, DOLO, OSTENTATIONE ATTEMPERATE VTVNTOR. PRVDENTIAM, TACVITATEM HABENTO, TENENTO, GESTIVNTO. EX PATHICA QVICQVAM SEMPITERNE, QVASI STIPEM, ET PIGNVS, CAPIVNTO. EIVS PERMISSVM ADVEHVNTO. NOVAM QVAERVNTO, ASTVVE, POMPAVE. GRANDIANIMEM, NOBILEM INSECTANTOR. NOTAS CONIECTARIAS TECTIVS NOVANTO.

Ex Tabula ænea, admirandæ vetustatis eruta, & effossa ad Iugi, seu Apẽnini radices, in Liguriæ valle, quæ Porcifera dicitur, Anno Salutis septimo supra Millesimum, quingentesimum, Mense Februario. Tabula vero est lõgitudinis duorum palmorum paulo amplius, latitudinis sesquipalmi, literis antiquissimis maiusculis, minutis tamen perscriptis ita, vt expeditissime legatur.

Q. M. MINVCIEIS. Q. F. RVFEIS DE CONTROVERSIEIS INTER GENVATEIS, ET VEITVRIOS IN RE PRAESENTE COGNOVERVNT, ET CORAM INTER EOS CONTROVERSIAS COMPOSEIVERVNT, ET QVA LEGE AGRVM POSSIDERENT, ET QVA FINEIS FIERENT, DIXERVNT, EOS FINEIS FACERE, TERMINOSQVE STATVI IOVSSERVNT. VBEI EA FACTA ESSENT. ROMAM CORAM VENIRE IOVSSERVNT. ROMAE CORAM SENTENTIAM EX SENATI CONSVLTO DIXERVNT, EIDIB. DECEMB. L. CAECILIO. Q.

EX TABVLA ÆNEA

F.Q.MVVTIO.Q.F.COS.QVA AGER PRIVATVS CASTELLI VEITVRIORVM EST. QVEM AGRVM EOS VENDERE,HAEREDEMQVE SEQVI LICET,IS AGER VECTIGAL NEI SIET,LANGATIVM FINEIS AGRI PRIVATI AB RIVO INFIMO,QVI ORITVR AB FONTEI IN MANNICELO AD FLOVIVM AEDEM,IBEI TERMINVS STAT. INDE FLOVIO SVSOVORSVM IN FLOVIVM LEMVRIM. INDE FLOVIO LEMVRI SVSVM VSQVE AD RIVOM COMBERANE. INDE RIVO COMBERANEA SVSVM VSQVE AD CONVALLEM CAEPTIEMAM, IBEI TERMINI DVO STANT CIRCVM VIAM POSTVMIAM,EX EIS TERMINIS RECTA REGIONE IN RIVO VINDVPALE, EX RIVO VINDVPALE IN FLOVIVM NEVIASCAM. INDE DORSVM FLOVIO NEVIASCA IN FLOVIVM PROCOBERAM. INDE FLOVIO PROCOBERA DEORSVM VSQVE AD RIVOM VINELASCAM INFVMVM, IBEI TERMINVS STAT,INDE SVRSVM RIVO RECTO VINELASCA, IBEI TERMINVS STAT PROPTER VIAM POSTVMIAM. IN DE ALTER TRANS VIAM POSTVMIAM TERMINVS STAT. EX EO TERMINO QVEI STAT TRANS VIAM POSTVMIAM RECTA REGIONE IN FONTEM IN MANICELVM. INDE DEORSVM RIVO,QVEI ORITVR AB FONTE IN MANICELO AD TERMINVM, QVEI STAT AD FLOVIVM AEDEM AGRI POPLICI. QVOD LANGENSES POSSIDENT,HISCE FINIS VIDENTVR ESSE,VBI CONFLVONT EDVS,ET PROCOBERA,IBEI TERMINVS STAT.INDE FLOVIO SVRSVORSVM IN MONTEM,LEMVRINO INFVMO,IBEI TERMINVS STAT.INDE SVRSVM VORSVM IVGO RECTO MONTE LEMVRINO,IBI TERMINVS STAT. INDE SVSVM IVGO RECTO LEMVRINO,IBEI TERMI

NVS STAT IN MONTE PROCAVO. INDE SVRSVM IVGO RECTO IN MONTEM LEMVRINVM SVMMVM, IBEI TERMINVS STAT. INDE SVRSVM IVGO RECTO IN CASTELLVM, QVEI VOCITATVST ALIANVS IBEI TERMINVS STAT. INDE SVRSVM IVGO RECTO IN MONTEM IOVENTIONEM TERMINVS STAT. INDE SVRSVM IVGO RECTO IN MONTEM APENNINVM, QVI VOCATVR BOPLO, IBEI TERMINVS STAT. INDE APENNINO IVGO RECTO IN MONTEM TVLEDONEM, IBEI TERMINVS STAT. INDE DEORSVM IVGO RECTO IN FLOVIVM VERAGLASCAM IN MONTEM BARIGIEMAM INFVMO, IBEI TERMINVS STAT. INDE SVRSVM IVGO RECTO IN MONTEM PRENICVM, IBEI TERMINVS STAT. INDE DORSVM IVGO RECTO IN FLOVIVM TVLELASCAM, IBEI TERMINVS STAT. INDE SVRSVM IVGO RECTO BLVSTIEMELO IN MONTEM CLAXELVM, IBEI TERMINVS STAT. INDE DEORSVM IN FONTEM LEBRIEMELVM, IBEI TERMINVS STAT. INDE RECTO RIVO ENISECA IN FLOVIOM PORCOBERAM, IBEI TERMINVS STAT. INDE DEORSVM INFLOVIOM PORCOBERAM, VBEI CONFLVONT FLOVI, EDVS, ET PORCOBERA, IBEI TERMINVS STAT. QVEM AGRVM POPLICVM IVDICAMVS ESSE. EVM AGRVM CASTELLANOS, LANGENSES, VEITVRIOS POSSIDERE, FRVIQVE VIDETVR OPORTERE, PRO EO AGRO VECTIGAL, LANGENSES VEITVRIS IN POPLICVM GENVA DENT IN ANNOS SINGVLOS, VIE. N. CXXXↃ, SEI LANGENSES EAM PEQVNIAM NON DABVNT, NEC SATISFACIENT ARBITRATVV GENVATIVM, QVOD PER GENVENSES MORA NON FIAT, QVO SETIVS EAM PEQVNIAM ACCIPIANT. TVM QVOD IN EO AGRO

NATVM ERIT FRVMENTI, PARTEM VICENSVMAM, VINI PARTEM SEXTAM LANGENSES IN POPLICVM GENVAM DARE DEBENTO IN ANNOS SINGVLOS. QVEI INTRA EOS FINEIS AGRVM POSSIDET GENVAS, AVT VITVRIVS, QVEI EORVM POSSEDEIT K. SEXTIL. L. CAICILIO. Q. MVVTIO COSS. EOS ITA POSSIDERE, COLEREQVE LICEAT, EIS QVEI POSSIDEBVNT VECTIGAL LANGENSIBVS PRO PORTIONE DENT, ITA VTI CAETERI LANGENSES, QVEI EORVM IN EO AGRO AGRVM POSSIDEBVNT, FRVENTVRQVE. PRAETEREA IN EO AGRO, NI QVIS POSSIDETO, NISI DE MAIORE PARTE LANGENSIVM VEITVRIORVM SENTENTIA, DVM NE ALIVM INTROMITTAT, NISI GENVATEM, AVT VELTVRIVM COLENDI CAVSSA, QVEI EORVM DE MAIORE PARTE LANGENSIVM VEITVRIVM SENTENTIA, ITA NON PAREBIT, IS EVM AGRVM NEI HABETO, NIVE FRVIMINO, QVEI AGER COMPASCVOS ERIT, IN EO AGRO, QVO MINVS PECVASCERE GENVATES, VEITVRIOSQVE LICEAT, ITA VTEI IN CAETERO AGRO GENVATI COMPASCVO, NI QVIS PROHIBETO, NIVE QVIS VIM FACITO, NEIVE PROHIBETO, QVO MINVS EX EO AGRO LIGNA, MATERIAMQVE SVMANT, VTANTVRQVE, VECTIGAL ANNI PRIMI K. IANVARIS SECVNDIS VETVRIS LANGENSES IN POPLICVM GENVAM DARE DEBENTO. QVOD ANTE K. IANVAR. PRIMAS LANGENSES FRVCTI SVNT, ERVNTQVE, VECTIGAL INVITEI DARE NEI DEBENTO, PRATAQVE FVERVNT PROXVMA FAENISICEI L. CAICILIO. Q. MVVTIO COS. IN AGRO POBLICO, QVEM VITVRIES LANGENSES POSSIDENT, ET QVEM ODIATES,&

tes,&

TES, ET QVEM DECTVNINES, ET QVEM CAVATVRINEIS, ET QVEM MENTOVINES POSSIDENT EA PRATA INVITIS LANGENSIBVS, ET ODIATIBVS, ET DECTVNINEBIIS, ET CAVATVRINES, ET MENTOVINES, QVEM QVISQVE EORVM AGRVM POSSIDEBIT INVITIS EIS, NI QVIS SICET, NIVE PASCAT, NIVE FRVATVR, SEI LANGENSES, AVT ODIATES, AVT DECTVNINES, AVT CAVATVRINES, AVT MENTOVINES MALLENT IN EO AGRO ALIA PRATA IMMITTERE, DEFENDERE, SICARE, ID VTI FACERE LICEAT, DVM NE AMPLIOREM MODVM PRATORVM HABEANT, QVAM PROXVMA AESTATE HABVERVNT, FRVCTIQVE SVNT VITVRIES. QVI CONTROVERSIAS GENVENSIVM OB INIOVRIAS IVDICATI, AVT DAMNATI SVNT. SEI QVIS IN VINCVLEIS OBEAS RES EST, EOS OMNEIS SOLVEI, MITTI, LEIBERIQVE GENVENSES VIDETVR OPORTERE ANTE EIDVS SEXTILIS PRIMAS. SEI QVOI DE EA RE INIQVOM VIDEBITVR ESSE, AD NOS ADEANT PRIMO QVOQVE DIE, ET AB OMNIBVS CONTROVERSIEIS, ET HONO. PVBL. LI. LEG. MOCO METICANIO METICONI. F. PLAVCVS PELIANI PELIONI F.

Viterbii, prope Episcopatum Characteribus Longobardis Marmore insculptum.

Decretum Desiderii Regis Italiæ.

REVOCAMVS STATVTA REGIS ASTVLFI CONTRA VETVLONOS EDITA, VT LACVS NON TIRENSIVM, SED VETVLONVM SIT, QVIA LACVS MAGNVS IDEO ITALIAE EST, QVIA EORVM AGER PRIVS EST ITALIA DICTA, AB IBI SEDE ITALI, ET VT SVAM LONGOLAM, NON LONGOBARDVLAM, SED COGNOMI

NE SVI AMPLIATORIS TYRRHENI TERBVM VOCENT. ET VT SVB VNO MVRO CINGANT SIOT TRIA OPPIDA LONGOLAM, VETVLONIAM, ET TYRRHENIAM, VEL TYRRHENAM DICTAM, DICTAM HETRVRIAM, TOTAMQ. VRBEM NOSTRA ADIECTIONE, VITERBVM PRONVNCIENT, VT DE RODA, ET CIVITA, BALNEOREGIVM DICI IVSSIMVS. PERMITTIMVS PECVNIIS IMPRIMI F. A.V.L. SED AMOVERI HERCVLEM, ET PONI SANCTVM LAVRENTIVM, EORVM PATRONVM, VT FACIT ROMA, ET BONONIA. IVBEMVS QVOQVE REPARARI CORNIENTAM, DARDANVM, ASSIVM, FORANIVM, CORNIETVM, ET THVSCANELLVM. NOS ENIM NON SVMVS THVSCIAE DESTRVCTORES, VT NOS APVD GALLOS ACCVSAT HADRIANVS PAPA. NAM THVSCIA AEDIFICAVIMVS A FVNDAMENTIS VOBIS QVIDEM VOLTYRRHENIS CALVELLVM, VICVM ORCHIANVM, BALNEARIAM, BARBARANVM, ET GARIOFILVM. SENTINATIBVS AVTEM AVSDONIAS. ET RODACOFANVM, VOLATERRIS, RODACOMALVM, LVNAE SERGIANVM, ET PETRAM SANCTAM, OLIM FANVM FERONIAE. PHOCENSIBVS, SANCTOS GEMINIANVM, ET MINIATEM. FESVLANIS OPPIDVM MVNIONIS, IN QVOD VAGOS SPARSOS ARINIANOS, ET PALANTES FLVENTINOS COLLEGIMVS, RVRSVS PLVRES ANTIQVAS NOBILES VRBES AMPLIAVIMVS, ET MVRIS CINXIMVS, VT NVNC IDEM AGIMVS CIRCA LVCAM, PISTORIVM, ARETIVM, ORBITVM, HETRVRIAM, NVNC VITERBVM. CVIVS NOMEN, AVT A NOBIS CONSTITVTA DECRETA, SIQVIS VIOLAVERIT AVT CAPITE PVNIATVR, AVT LAQVEO STRANGVLETVR. HOC ITAQVE NON EST HETRVRIAM DE-

STRVERE, VT NOS ARGVIT HADRIANVS, QVI PACEM VLTRO A NOBIS OBLATAM RESPVIT. QVARE TIBI GRIMOALDE PRAEFECTE VITERBIEN. PRAECIPIMVS, VT QVANDIV PAX DVBIA PERSEVERAT, IVBEAS OMNES THVSCIAE MILITES PARATOS ESSE IN ARMIS, ET COMMEATVS, AC STIPENDIA SINE AVARITIA IN PROMPTV FAC HABEAS, VT NON SOLVM HOSTIBVS OCCVRRERE, SED ILLOS INVADERE.

CIVES NON GRAVABIS NOVIS EXACTIONIBVS. Fragm̃tatum.

EX PAPIA VENIENT.

LIBERI EXEMP.

Epithaphiuȝ Sertii Polẽsis Parasiti, Histrionis festiuissimi, apud Saloná, vrbeȝ Dalmatiæ, in lapide miræ magnitudinis incisuȝ.

VIATORES, CIVES OPTVMI, VEL ADVENAE, SIVE BINI, SIVE SINGVLI INCEDITIS, SIVE TVRMATIM, QVOD MAGIS ERIT GRATIAE, SISTITE, OBFIRMATE GRESSVM, NEC MIREMINI, SI MORAMINI ALIQVANTISPER. DICACVLVS EQVIDEM FVI, SVCCINCTVS SERMO DARI VOBIS NON POTEST. IVVAT VOBISCVM ESSE, AC AB ORE MEO PENDVLOS DETINERE, VT IVVIT SEMPER. SAXVM HOC VOS VOCAT, QVID INQVAM? VIVVS ASSVEVI PRVDENS, IMPRVDENS, MORTVVS ITEM VOS FALLO. NAM NON VOS VOCAT; QVOD VACAT ORE, VERVM IS, QVO IVS CINIS HIC LATET, OLIM QVOM POTVIT, NVNC HVC VOS VOCARI VOLVIT, VALVITQ. HOC. HAEC OLIM SVA VOLVNTAS VOLENTES VOS LEGERE HOC SCRIPTVM. VAH QVID LOQVOR? IMMO

SCVLPTVM. QVAM AEGRE VERITAS ADHVC SE ME CVM CONCILIAT? NAM NEQVE HIC ATRAMENTVM, VEL PAPYRVS, AVT MEMBRANA VLLA ADHVC; SED MALLEOLO, ET CELTE LITERATVS SILEX, SILENS ADHVC, QVID HIC LATET LATE, QVOD EGO EFFERRI, ET EFARI GESTIO. SERTIVS POLENSIS PARASITVS, HISTRIO VESTER FESTIVISSIMVS HEIC CVBO. HOC VNVM QVIDEM TANDEM SPONTE DICTVM, VERVM EST. SIQVIS DVBITAT, HANCINE OLFACIAT HVMVM, OLET TEMETVM, ET FLOREM VINI VETERIS, QVO SATVR SATIS IVVENIS HAVSI. AT SI VEXI VITAM TAM VOBIS GRATAM, QVAM NOTAM VRBI, ET ORBI, NON MINVS MVNVS HOC A VOBIS IMPETREM OPORTET. ADESTE MIHI, ET FAVETE, EDICTOQVE HVIC VOS SVBSCRIBITE, ET OBSIGNATE. SI QVIS SIBI VESICAM ONVSTAM SENSERIT, DOMVM SVAM ONVS HOC REPORTET IN CLOACAM, SI VERO FESTINVS FVERIT CITERIOR, VEL VLTERIOR HOC LOCO PRO RELIGIONE SE EVACVET. QVI NON PARVERIT, HAEC MVLTA ILLI ESTO, TESTE ALTERO VT CAREAT. CANES QVOQVE, CAESI FVSTIBVS, EDICTVM HOC SENTIANT. AFFVISTIS, FAVISTIS, ET OBSIGNASTIS. TENEO QVO MODO RISVM VOBIS DARE. SITIO, HVI, SENTIO DICTVM VOLVI ESSE. SED QVID HOC EST? QVOD TAM FAMILIARITER ISTVC PROCEDIT VERITAS? PROFECTO CONTAGIONE MEI SITIT. IPSA QVOQVE, ET MIHI SVPPARASITATVR, QVAE VLTRO POTVM INVOCATA ADVENIT. NVNC SI VRBANI PERHIBERI VVLTIS, ET VERITATI SVPPARASITANTI, ET ARENTI MEO CINERI CANTHARO PIACVLVM VINARIVM FESTINATE. Post

NATE, POST VALETE, ABITE IN REM VESTRAM VIATORES OPTVMI, HIS NVGIS, AMBAGIBVS CONDONATI POSTVMIS.

Romæ, extra portas montis Mali, in quodam Sacello.
Ex authoritate Turci Aproniani V. C. Præf. vrb.

LICET FORMAM DISPOSITIONIS ACTA CONTINEANT, AD FIDEM TAMEN GESTORVM PLENIVS MEMORIAE TRADENDAM, FABVLAM PLACVIT ADFIGI, QVAE PVBLICARET ORDINEM RERVM. QVOM SVARIOS DAMNIS VIDEREMVS ADFECTOS, ET EOS ETIAM ORDINES, QVI SVARIAM FACIVNT, PROVIDIMVS HIS LEVAMEN EX TITVLO CANONICO VINARIO, VT VIGINTIQVINQVE MILLIA AMPHORVM ANNVA CONSEQVANTVR, SVB EA DIVISIONE, VT DVAE PARTES SVARIIS, TERTIA VERO HIS ORDINIBVS PROFICIAT, QVI SVARIAM RECOGNOSCVNT, ITA VT IIDEM ORDINES IVXTA CONSVETVDINEM TAM PROPRIVM, QVOD APPELLATVR, QVAM ANNONIS EXOLVANT, ET MODERATIONE ADHIBITA, PERINDE A POSSESSORE SVSCIPIANT, ADQVE ACCIPERE SVNT SOLITI, ANTIQVO MORE PRAEEVNTE: INTERDICENTES, NE INORMIA ILLA, INDEBITAQVE PRAESTENTVR, QVAE TAM TRIBVNVS, QVAM PATRONI DIVERSI, ET VARIA CONSEQVEBANTVR OFFICIA. CONTRA QVOD INTERDICTVM SI QVI AVSI FVERINT DE COMMVNI LARGIRI, ET SCRIBAE QVIDEM, CAETERIQVE POENAE SVBIACEANT.

Lugduni, in pariete Aedis S. Pauli, Cæmeterium versus.

D. M. ET MEMORIAE AETERNAE CL. MES-

SORIS, ET FL. DIONYSIDIS CONIVX, QVAE SIBI VIVA POSVIT VTRISQVE, QVAE VIX. SINE VLLA QVERELA.

QVAE FVERAT FOELIX FATO, SI NON PLENA DOLORIS,
QVAE FILIOS DVOS CARVIT, CVIVS VNIVS NATI
MORTEM NON INTERFVIT LONGEQVE PEREGRE,
QVAE MATER ORFANA VIVA SIBI, ET SVIS POSVIT, ET SVB ASCIA DEDICAVIT.

Puteolis.

D. M.

NE QVIS FLERE VELIT, SI TVMVLVM, AC TITVLVM VIDERIT EXTRVCTVM. SIC FATVM VOLVIT,
VIXI, DVM POTVI, TEMPORE QVO LICVIT,
IGNIS HABET CORPVS, IPSAM COELVM ANIMAM,
VEXIT AQVA PORTI MEVS TERRA HIC HABET; AC CINERES,
IGNIS, AQVA, TERRA, COELVM SIMVL CAPIVNT,
SI NOMEN QVAERIS. QVAM LIBER RAPVIT,
DIGNA ARIADNA POLO NOBILE SIDVS ERO,
AMOQVE EGO, NEC CASTA CESSIT PENELOPE,
ALCESTI COMES AEMVLA MORS PLACVIT.
SALVOS ERIT CONIVGX, MAIOR ERIT TVMVLVS,
TERDENOS ANNOS MENSES VNDECIM POST
DIVISOS FATIS TER SEX VIXI DIES,
ANNOS BISSEPTEM VIRGO AGO SED RELIQVOS,
CONIVGE ALEXANDRO SOSIA CVM SOSIO,
IVNGIT CARVS AMOR, DIVIDET IPSA MORS.

Rhauennæ in Porticu ædis diui Petri.

FLAVIAE Q. F. SALVTARI CONIVGI RARISSIMAE L. PVBLICIVS ITALICVS DEC. ORN. ET SIBI. V. P.

HIC COLL. FABR. M. R. HS · XXX. N. VIVVS DEDIT. EX QVOR. REDDITV QVODANNIS DECVRIONIB. COLL. FABR. M. R. IN AEDE NEPT. QVAM IPSE EXTRVCXIT DIE NEPTVNALIORVM PRAESENTIB. SPOR. ✕ · BINI DIVIDERENTVR. ET DEC. XXVIII. SVAE. ✕. CENTENI QVINQVAGENI QVOD ANNIS DARENTVR, VT EX EA SVMMA, SICVTI SOLITI SVNT ARCAM PVBLICIORVM FLAVIANI, ET ITALICI FILIORVM, ET ARCAM, IN QVA POSITA EST FLAVIA SALVTARIS VXOR EIVS, ROSIS EXORNENT, DE. ✕. XXV. SACRIFICENT QVE EX. XX. HS. ET DE RELIQVIS IBI EPVLENTVR, OB QVAM LIBERALITATEM COLL. FABR. M. R. INTER BENE MERITOS QVOD ANNIS ROSAS PVBLICIIS SVPRA. S. ET FLAVIAE SALVTARI VXORI EIVS MITTENDAS, EX ✕. XXV. SACRIFICIM FACIVNDVM. DE. XX. HS. PER MAGISTROS DECREVIT.

In templo Diui Vitalis.

ἐνταῦθα κεῖται, ὁ ϛρατηγήσας καλὸς, ῥώμην τε φυλάξας ἀβλαβῆ, καὶ τὴν δύσιν τρὶς ἐξ ἐνιαυτοῖς τοῖς γαληνοῖς δεσπόταις· ἰσαάκιος τῶν βασιλέων ὁ συμμαχὸς, ὁ τῆς ἁπάσης ἀρμενίας κόσμος μέγας, ἀρμένιος γὰρ ἦν οὗτος ἐκ λαμπροῦ γένους, Τούτου θανόντος ἐκλέως ἡ σύμβιος σοσάννα σόφρων, τρόπῳ σεμνῆς τρυγόνος πυκνῶς ϛενάζει ἀνδρὸς ϛερημένη, ἀνδρὸς λάξαντος ἐκ καμάτων ἀνδοξίαν ἐν ταῖς ἀνατολαῖς ἡλίου, καὶ τῇ δύσει. ϛρατοῦ γὰρ ἦρξε τῆς δύσεως, καὶ τῆς ἕω.

id ad verbum latine ſonat.

Hic iacet, qui bonus fuit Imperator, Romam indemnem ſeruans, & occidétem ter ſex annis tranquillis Dominis, Iſaacius

Regum socius, vniuersæ Armeniæ ornamentum magnum. Armenius enim erat iste ex splédido genere. Quo mortuo gloriose, contubernalis Sosanna modesta, more castæ turturis, assidue gemit viro priuata, viro inquam, qui sortitus fuerat ex laboribus gloriam in oriente, ac occidente Sole. Exercitui enim præfuit Occidentis, & Auroræ.

In foroiuliensi regione, medio ferè montis Crucis ascensu præcipiti saxo excisa hæc verba sunt.

C. IVLIVS CAESAR VIAM INVIAM SOLERT. S. ET IMPENDIO ROTAB. REDD.

Ibidem, apud Celinam marmor ita inscriptũ extat.

C. HOSTILIVS ET L. EGNATIVS VEITOR QVINTAE DECIMAE LEGIONIS TRIBVNI PRO S. P. Q. R. CVM BARBARIS DIMICANTES PARITER OCCISI IACENT SINGVLARE EXEMPLVM ET CHARITATIS, ET FORTITVDINIS CELINENSES XXL DIES ATRATI LVXERVNT.

Item aliud ita.

C. VERGINIO SVAVISSIMO FILIOLO RARAE PVLCHRITVDINIS, ET LEPIDITATIS ADOLESCENTVLO, AB AQVILEIANIS MILITIBVS PRAESSO DE PONTE LAPSO COLLISO, ATQ. MISERABILITER EXTINCTO C. VERGINIVS LEGATVS L. POSTHVMII DICTATORIS, ET LOLIA L. FILIA DILECTISS. CONIVX INFELICISSIMI PARENTES POSVERE.

Aquileiæ.

CAESAR AVGVSTVS AQVILEIENSIVM RESTITVTOR, ET CONDITOR VIAM QVOQVE GEMINAM A

porta

PORTA VSQVE AD PONTEM PER TIRONES IVVENTVTIS NOVAE ITALAE SVAE DELECTVS POSTERIORIS LONGE TEMPORIS LABE CORRVPTAM MVNIVIT, ATQVE RESTITVIT.

Mediolani Tumulus.

O. M. EPITVNCHAM. M. M. SER, CISALPIN. ET TRANSALPIN. PATR. COLL. NAVT. COMENS. HAERED. FAC. CVR.

In Agro Mediolanensi.
In Cliuio pago Tumulus.

. APICIO BRVTIDIO, ET ALBVTIAE FILIAE CENTVRIVE CENTONARIORVM, DOLABRARII, SCALARII ORDINES.

Bergomi Mensa latiss. his notis inscripta.

P. MARIO VOT. LVPERTIANO EQVITI ROM. EQVITI PVB. OMNEIS HONORES MVNICIPALES PVBLICE ADEPTO. IVDICI DE SELECTIS. SACERDOTI CAENINENSI COLLEGII FABRVM CENTONARIORVM DENDROPHORORVM MILITIAE BERGOMATIS PATRONO. CVIVS EXIMIA LIBERALITAS POST MVLTAS LARGITIONES HVC VSQVE ENITVIT VT LVCAR ARVINAE REDEMPTVM A REPVB. SVA VNIVERSIS CIVIBVS SVIS IN PERPETVVM REMITTERET. HVIVS TOT ET TAM INGENTIA MERITA ITA REMVNERANDA CENSVERVNT. VT EFFIGIEM QVARTVMVIRI PERPETVA VENERATIONE CELEBRARENT. LOCVS DECRETO DECVRIONVM DICATVS.

Mediolani in Ambrosii Aede Mensa q̃latissima.

C. PLINIVS L. F. O. V. F. CAECILIVS AVGVR LEGAT. PROC. PR. PROVINCIAE PONT. CONSVLARI POTESTATE IN EAM PROVINCIAM E IMP. CAESAR NERVA TRAIANO AVG. GERMAN. CVRATOR ALVEI TIBERIS, ET RIPARVM, ET PRAEFECTO PRAE. AERARII SATVRNI PRAEF. AERARII MILIT. LEG. VI. GALLICAE. X VIR STLITIB. IVDICAND. THERM. ADIECTIS IN ORNATVM. HS. CCC. ET HOC AMPLIVS IN TVTELA HS. CC. T. F. I. ET IN LIBERTORVM SVORVM NOMINIBVS SESTERTIA. XVIII. LXVI DEDIT. CENTVM QVINQVAGINTA SEX. REI INCREMENTVM POSTEA AD EPVLVM PLEB. VRBANAE VOLVIT PERTINERE. HOC AMPLIVS DEDIT IN ALIMENTA PVERORVM, ET PVELLARVM PLEBIS VRBANAE SESTERTIA TRECENTA IN TVTELAM BIBLIOTHECAE SESTERTIA CENTVM ET C.

Apud Circeum Castrum.

IVO GORDIANO VICTORI PERSARVM. VICTORI GOTTORVM. VICTORI SARMATARVM. DEPVLSORI ROMANARVM SEDITIONVM. VICTORI GERMANORVM SED NON VICTORI PHILIPPI.

Capuæ.

Q. TIBVRTI Q. L. MELONAVI CVLTRARI OSSA HEIC SITA SVNT. STABEBERIAE P. L. FLORAE OSSA HEIC SITA SVNT. ROGO TE MI VIATOR NOLI MI NOCERE, FERIAE FILIAE MAIORIS HEIC OSSA SITA SVNT.

Ibidem.

HEISCE MAGISTREIS VENERVS IOVIAE MVRVM

AEDIFICANDVM COIRAVERVNT PEDES CCLXX. ET LOIDOS FECERVNT SERVIO SVLPITIO, MARCO AVGERIO COSS.

Ibidem.

CESELLIAE CONLIBERTAE HIMNINIS OSSA HEIC SITA SVNT. HELENA LIBERTA DE SVO FECIT.

In Pelignis.

D. MEMISIANAE VXORI CASTISS. ET INCOMPARABILI AFFECTIO . . . AE. CVIVS DE OBSEQVIIS DICERE MINVS SV. . LET, DOLOREQVE HERCVLANVS MARITVS, CVM PIGNERIBVS DE EA NATIS LOCVM CONSECRAVIT.

Neapoli, in Vrna.

M. AVRELIVS NICOLAVS AVRELEAE HIGIAE CONIVGI DVLCISS. B. M. FECIT.

Ignoratur vbi.

D. M. AELIVS ANTIOCHVS HIDI BENEMERENTI. QVAE VEXIT ANNIS LI. MENSES IX.
LVCIVS SEPTIMIVS SATVRNIVS COIVGI CARISS.

Ignoratur vbi.

Q. FILIVS L. FILIVS RVFVS, ET Q. AGRIELVS Q. FILIVS CELER PRAETOR DVVMVIR LANARIAS, ET QVAE IN HIS SVNT SVA PEQVNIA FECIT, VT EX EO VECTIGALE QVOTANNIS COLONIS MVLSVM, ET CRVSTVM NATALE CAESARIS AVG. DARETVR.

Ignoratur vbi.

Tu,qui secura procedis mente,parumper
Siste gradum quæso,verba'q; pauca lege.
Illa ego,quæ claris fueram prælata puellis.
Hoc homonoea breui condita sum Tumulo.
Cui formam Paphiæ charites tribuere decorem.
Quam Pallas cunctis artibus erudiit.
Nondum bis denos ætas mea [illegible]lerat annos.
Iniecere manus inuida [illegible]
Nec pro me queror,hoc mor[illegible]eit tristior ipsa.
Mœror Athimeti coniugis ille mei.
Sit tibi terra leuis,mulier dignissima vitæ
Quæ'q; tuis olim perfruerere bonis.
Si pensare animas sinerent crudelia fata.
Et posset redimi morte aliena salus.
Quantulacunq; meæ debentur tempora vitæ.
Pensarem pro te cara homonoea libens.
At nunc quod possum fugiam lucem'q;,deos'q;,
Vt te matura per styga morte sequar.
Parce tuam coniux fletu quassare iuuentam.
Fataq; mœrendo sollicitare mea.
Nil prosunt lacrimæ,nec possunt fata moueri.
Viximus hic omnes exitus vnus habet.
Parce ita non vnquam similem expiare dolorem.
Et faueant votis numina cuncta tuis.
Quod'q; mihi eripuit mox immatura iuuentæ.
Id tibi victuro proroget vlterius.

Athimetum

ATHIMETVS PAMPHILI TIBERII CAESARIS AVGV. STI. II. ANCEROCIANVS SIBI, ET CLAVDIAE HO. MONOEAE CONLIBERTAE, ET CONTVBERNALI.

In Perueteri vrna.

C. OSTORIVS ITALVS C. OSTORIO ANTONIO NI. CONI LIBERTO B. M. FECIT.

Venusiæ, in templo Trinitatis.

C. OPTIO T. FILIO HORATIO LEGATO XII. CHOR TIS PRIMVS OPTION PHILARGIRVS.

D. M. MARTIAE MARCIANAE. ANCHARII PROCV. LVS, ET PROCVLIANVS MATRI SANCTISS.

Tarenti.

M. AVRELIVS EVFICHEVS. SERA VICELIA RVFEN. HANC SEDEM VIVI SIBI POSVERVNT VNO ANI MO LABORANTES SINE IVLIANO FILIOLO.

Ignoratur vbi.

IMP. CAESAR D. NERVAE F. NERVA TRAIANVS GERMANICVS PONT. MAX. TRIB. POT. VI. IMP. II. CONS. IIII. P. P. INCOHATAM A D. NERVA PATRE SVAM PERFICIENDAM CVRAVIT.

Ignoratur vbi.

P. LAERTIVS P. F. BROCCHVS LARTIA P. L. HO. RAEA. BONEIS PROBATA INVISA SVM A NVL. LA PROBA. FVI PARES DOMINEIS SENIB. HVIC AVTEM OBSEQVENS ITA LEIBERTATE ILLEI ME. HIC DECORAAT STOLA A PVPVLA ANNOS XX. OP. TINVI DOMVM OMNEM. SVPREMVS FECIT IVDI. CIVM DIES. MORS ANIMAM ERIPVIT, NON VITAE

ORNATVM ABSTVLIT L. EPRIVS CHILO VIAT. TR. PL.

Capuæ hodie quoq; extat.

INFERRI HOC NON LICET, NISI QVORVM NOMINA SCRIPTA SVNT, ET QVIB. CAVERO. M. POMPEIO ITHACO POMPEIAE VRBANAE ITHACI LIBERTAE.

Ignoratur vbi.

D. M. TRASIDIO AMARANTHO VLPIA. M. FILIA. FELICIS CONIVGI SANCTISS.

In episcopatu V ... reensi

D. M. S.

COLLATINVS TARQVINIVS DVLCISSIMAE CONIVGI ET INCOMPARABILI LVCRETIAE PVDICICIAE DECORI, MVLIERVM GLORIAE VIXIT ANN. XXII. MEN. III. DI. VI. PROH DOLOR QVANTVM FVIT CARISSIMA.

Pataуii in Arcâ lateritia, in qua vas fictile clausum erat.

PLVTONI SACRVM MVNVS NE ATTINGITE VATES,
IGNOTVM EST VOBIS HOC QVOD IN ORBE LATET.
NANQ. ELEMENTA GRAVI CLAVSIT DIGESTA LABORE.
VASE SVB HOC MODICO MAX. OLIBIVS.
ADSIT FECVNDO CVSTOS SIBI COPIA CORNV,
NE PRECIVM TANTI DEPEREAT LATICIS.

Ibidem in vase fictili.

ABITE HINC PESSVMI FVRES VOS.
QVID VOSTRIS VOLTIS CVM OCVLIS EMISSITIIS.
ABITE HINC VOSTRO CVM MERCVRIO
PETASATO, CADVCEATOQVE MAXVMVS.
MAXVMVM DONVM PLVTONI HOC SACRVM FECIT.

ANTIQVAE LXXX.

Solone in monimento antiquissimo

L. ABEO MARIVS, QVEM IN CALAMITATE MACEDONICA PROLAPSVM EQVO CELER HOSTIS PRAEMEBAT GNATVM, SEQVE GLADIO CRVENTO TRAIECIT, NE VICTORIS OCTAVII VVLTVM SVSTINERET. HOC EIVS OSSA CONDITA SVNT IVNONIS LVCINAE SACELLO. FLAMEN DIALIS AVSTRINVM APPEICARIVE TVAE. CRVDELES PARCAE, QVAE NEMINI PARCVNT INVIDERE MIHI HOC SITVS EST LIGVRINVS PVER DOLOR PARENTVM.

In Labelli Apuliae oppido

Oppida Prochne Acutiana Secunda Crepperia Sidatica Isidi.

In agro foroSempronienti in saxo quadrato

Aeterni Imp. Diocletianus, et Maximianus Augusti Perpetui Caesares Constantius, et Maximianus Pontem maturo

Apud Cannas Barolum uersus

Aul. Sempronio Cn. Semp. Coll. filio paterna piet. iure. soluit. qui ut adolesc. flori patr. carit. quum inuideret Parca spiritum eius sequom tulit. Vmbram cineribus accenit Aeterni.

Apud Cannas in lapide exeso.

Sex. Furius nobilis hic se claruit. ut bona fave domi ret expectans, pignura kara. tibi. At in eo facit.
VOS VALETE . . . .

Cornelij frontonius Gramaticus qui . . .
. . . de Nominum, uerborumque differentijs
. M. VB. scripsit, cumulus adhuc exstat marmo:
reus Pinsauri in Ad. Diuor. Decentij,
et Germani extra portam praenestinam
huiusmodi inscriptione .

M. Aufidio frontoni pronepoti M. Cornelij front
oratoris, et Consulis. Magistri Imperatorum Lucij,
et Antonini Nepoti Aufidij Victorini Praef. Vr
bis bis Consulis fronto Consul filio dulcissimo.

Ignoratur ubi

Lodia Helpidij coniugi incomparabili Genialis Ma
rinus.

Vienna Allobrogum.

D. D. N. N. Impp. Cos. C. Aurelius Valerius, Diocle
P. F. Inuictus Aug. Muris Curandentibus Edificijs proui:
dentia sua institutis atque erectis portam Viennensium
Herculiam uocari iusserunt.

In fronte alterius portæ Vrbis
Portam Romanã Iouiam uocari iusserunt. Nam Dio-
cletianus Iouius est dictus, et Maximianus Herculius.

Neapoli.

M. Pompeius, et Iunia Gemella uxor d. suis bonis sibi
sumpserunt &c.

Constantinopoli in platea, cui cauni
Hippodromus nomen est ab uno latere
basis, cui est solido saxo incidus obeliscus.

κίονα τετράπλευρον ἀεὶ χθονὶ κείμενον ἄχθος
μοῦνος ἀναστῆσαι θευδόσιος βασιλεὺς
τολμήσας · πρόκλος ἐπεκέκλετο · καὶ τόσος ἔστη
κίων ἠελίοις ἐν τριάκοντα δύω.

Idest ad uerbum.

Columnã quadrilateram semper terræ incubans onus
solus erigere Theodosius Imperator
ausus est. Proculus accersitur. et tanta stetit
columnã in diebus duobus et triginta.

Ab aduerso aũt latere eiusdẽ basis sic.

Difficilis quondam dominis parere serenis
iussus, et extinctis palmam portare Tirannis.
Omnia Theodosio cedunt sobolis perenni
ter denis sic uictus ego domitusq; diebus.

Iudice

Inscriptiones

Iudice sub Proclo sum ... s clarus ad auras

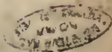
Ibidem

Τὸ τετράπλευρον θαῦμα τῶν μεταρσίων
χρόνῳ φθαρὲν νῦν κωνσταντῖνος δεσπότης
ὃν ρωμανὸς παῖς δόξα τῆς σκηπτουχίας
κρεῖττον νεουργεῖ τῆς παλαι θεωρίας.
ὁ γὰρ κολοσσὸς θάμβος ἦν ἐν τῇ ῥόδῳ,
καὶ χαλκὸς οὗτος θάμβος ἐστὶν ἐνθάδε.

Hoc est

Quadratũ hoc miraculũ eorũ quæ in sublimi sunt,
Tempore corruptum nunc Constantinus Dominus,
Cuius Romanus filius est decus Imperij,
Melius restituit antiqua eleuatione.
Colossus enim miraculũ fuit Rhodi,
etiã as hoc miraculũ est hic.

Venetijs in ædibus Io: Tacuini Tridinensis
Mense februario 1525.

Registrũ

ABCDEFGHIKL. Omnes sunt quaterni præter K;
qui est Duernus, et L Ternus.

